

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE

Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

BILTEN 3
2023

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

BILTEN 3
2023

IZDAVAČ

Centralna banka Bosne i Hercegovine
Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo

Tel (387 33) 278 100
www.cbbh.ba
e-mail: contact@cbbh.ba

Za sve informacije kontaktirati:
Ured vodećeg ekonomiste

Uredništvo:
dr. Belma Čolaković glavni i odgovorni urednik
dr. Željko Marić
mr. Emina Ćeman
Vesna Papić

Rok za statističke podatke koji su uključeni u
ovaj broj bio je 15.11.2023. godine.

Sadržaj:

SPISAK GRAFIKONA	4
SPISAK TABELA	6
TEKSTNI OKVIR	7
SKRAĆENICE	8
IZVRŠNI SAŽETAK	10
GLAVNI EKONOMSKI INDIKATORI	11
1. MEĐUNARODNO EKONOMSKO OKRUŽENJE	13
2. REALNI SEKTOR	19
2.1 Bruto domaći proizvod.....	19
2.2 Industrijska proizvodnja	22
2.3 Cijene.....	22
2.4 Plate i zaposlenost	24
3. FINANSIJSKI SEKTOR	26
3.1 Devizne rezerve i monetarna kretanja.....	26
3.2 Obavezna rezerva.....	28
3.3 Aktivnosti komercijalnih banaka	29
3.3.1 Krediti	29
3.3.2 Depoziti.....	30
3.3.3 Strana aktiva i strana pasiva komercijalnih banaka	31
3.3.4 Kamatne stope	32
3.4 Berze	34
4. VANJSKI SEKTOR	37
4.1 Platni bilans	37
4.1.1 Tekući i kapitalni račun	37
4.1.2 Finansijski račun.....	38
4.2 Vanjska trgovina.....	38
4.3 Nominalni i realni efektivni kurs KM	39
5. VLADINE FINANSIJE	41
5.1 Budžetska pozicija	41
5.2 Poreski prihodi od indirektnih poreza.....	43
6. STATISTIČKE TABELE	45
7. Dodatak	87

SPISAK GRAFIKONA

Grafikon 1.1:	Godišnje promjene realnog BDP-a u Europi	13
Grafikon 1.2:	Godišnje promjene cijena energenata na međunarodnom tržištu	14
Grafikon 1.3:	Godišnje promjene cijena u okruženju, krajem septembra	14
Grafikon 1.4:	Doprinosi komponenti promjeni indeksa potrošačkih cijena u eurozoni, na kraju trećeg kvartala	14
Grafikon 1.5:	Referentna kamatna stopa na deponovanja kod ECB-a i kamatne stope na depozite stanovništva i preduzeća sa rokom dospjeća preko godinu dana u eurozoni	15
Grafikon 1.6:	Promjene u indeksima tržišta akcija na kraju trećeg kvartala 2023. godine	16
Grafikon 1.7:	Ukupni kreditni standardi za preduzeća u eurozoni	17
Grafikon 2.1:	Doprinos godišnjoj promjeni aktivnosti za odabrane djelatnosti	19
Grafikon 2.2:	Doprinos godišnjoj stopi promjene komponenti BDP-a prema rashodnom pristupu	20
Grafikon 2.3:	Uparedivost projekcija komponenti realnog BDP-a i inflacije u BiH	21
Grafikon 2.4:	Uparedivost projekcija komponenti realnog BDP-a i inflacije u EU	21
Grafikon 2.5:	Doprinosi godišnjim stopama promjene potrošačkih cijena u projekcijskom periodu	21
Grafikon 2.6:	Doprinos godišnjim stopama rasta/pada obima industrijske proizvodnje prema industrijskim područjima, izvorni indeksi	22
Grafikon 2.7:	Doprinos godišnjim stopama rasta/pada obima industrijske proizvodnje prema industrijskim grupama, izvorni indeksi	22
Grafikon 2.8:	Godišnje promjene cijena u Bosni i Hercegovini i eurozoni, kraj kvartala	23
Grafikon 2.9:	Doprinosi godišnjim stopama promjene potrošačkih cijena na kraju kvartala	23
Grafikon 2.10:	Godišnje promjene u proizvođačkim cijenama, na kraju kvartala	23
Grafikon 2.11:	Broj nezaposlenih lica i godišnje promjene	24
Grafikon 2.12:	Godišnje promjene broja zaposlenih po djelatnostima	24
Grafikon 2.13:	Godišnje promjene prosječnih kvartalnih plata	24
Grafikon 3.1:	Devizne rezerve CBBiH	26
Grafikon 3.2:	Kvartalne promjene u komponentama rezervnog novca	27
Grafikon 3.3:	Promjene monetarnih agregata, kraj kvartala	27
Grafikon 3.4:	Monetarna multiplikacija	27
Grafikon 3.5:	Kvartalne promjene M2 i protustavki novčane mase	28
Grafikon 3.6:	Stanje računa rezervi kod CBBiH i implicitna stopa OR	28
Grafikon 3.7:	Kvartalne promjene viška iznad obavezne rezerve	28
Grafikon 3.8:	Tražnja za kreditima stanovništva	29
Grafikon 3.9:	Kreditni standardi za kredite i kreditne linije nefinansijskim preduzećima	30

Grafikon 3.10:	Odnos depozita i nominalnog BDP-a	30
Grafikon 3.11:	Depoziti stanovništva po ročnosti	31
Grafikon 3.12:	Doprinos kvartalnoj stopi rasta depozita nefinansijskih preduzeća	31
Grafikon 3.13:	Strana pasiva banaka	31
Grafikon 3.14:	Neto strana aktiva banaka	32
Grafikon 3.15:	Kamatne stope na novougovorene depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća	32
Grafikon 3.16:	Referentna stopa prosječnog troška finansiranja banaka u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj	33
Grafikon 3.17:	Kamatne stope na novoodobrene kredite	33
Grafikon 3.18:	Razlika između efektivne i nominalne kamatne stope na kredite (ugovore o lizingu) u finansijskim institucijama u bankarskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine	34
Grafikon 3.19:	Promet na berzama	34
Grafikon 3.20:	Stopa prinosa do dospijea na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa Republike Srpske	35
Grafikon 3.21:	Stopa prinosa do dospijea na tržištu sedmogodišnjih obveznica Federacije Bosne i Hercegovine	35
Grafikon 4.1:	Tekući račun	37
Grafikon 4.2:	Račun usluga u platnom bilansu	37
Grafikon 4.3:	Kompensacije zaposlenim u inostranstvu, doznake i penzije iz inostranstva	43
Grafikon 4.4:	Finansijski račun	43
Grafikon 4.5:	Godišnje promjene vrijednosti izvoza po grupama proizvoda	39
Grafikon 4.6:	Godišnje promjene vrijednosti uvoza po grupama proizvoda	39
Grafikon 4.7:	Godišnje promjene u deviznom kursu KM	39
Grafikon 5.1:	Tekući i primarni fiskalni bilans generalne vlade BiH	41
Grafikon 5.2:	Budžetski prihodi i rashodi generalne vlade u % BDP-a (kumulativni podaci) i godišnje stope rasta prihoda i rashoda	42
Grafikon 5.3:	Glavne stavke rashoda, godišnje promjene	42
Grafikon 5.4:	Udio u ukupnim rashodima	42
Grafikon 5.5:	Porezi i doprinosi za socijalno, godišnje stope rasta	42
Grafikon 5.6:	Ukupan javni dug sektora generalne vlade i godišnje stope rasta	43
Grafikon 5.7:	Nivo i stopa rasta neto indirektnih poreza	43
Grafikon 5.8:	Promjena kretanja vodećih grupa indirektnih poreza	43
Grafikon 5.9:	Uticaj inflacije na rast prihoda od PDV-a	43

SPISAK TABELA

T01: Kvartalni ekonomski indikatori.....	46
T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)	47
T03: Struktura indeksa industrijske proizvodnje BiH.....	48
T04: Struktura indeksa potrošačkih cijena za BiH (CPI).....	49
T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije	50
T06: Monetarni pregled	51
T07: Bilans stanja CBBiH	53
T08: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH.....	54
T09: Kamatne stope na kredite stanovništvu	56
T10: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima.....	57
T11: Kamatne stope na depozite stanovništva	58
T12: Kamatne stope na depozite nefinansijskih preduzeća.....	59
T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka	60
T14: Sektorska struktura depozita kod komercijalnih banaka	61
T15: Sektorska struktura kredita kod komercijalnih banaka.....	62
T16: Valutna struktura depozita i kredita komercijalnih banaka.....	63
T17: Kupovina i prodaja konvertibilne marke.....	64
T18: Prosječne obavezne rezerve	65
T19: Obavezne rezerve po obračunskim periodima	66
T20: Promet vrijednosnih papira na berzama BiH.....	67
T21: Transakcije u platnom prometu	68
T22: Platni bilans BiH	69
T23: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)	70
T24: Devizne rezerve CBBiH.....	71
T25: BiH - Izvoz prema zemlji destinacije.....	72
T26: BiH - Uvoz prema zemljama porijekla.....	73
T27: Struktura izvoza i uvoza robe	74
T28: Pregled prosječnih srednjih kurseva konvertibilne marke	76

T29: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade	77
T30: Vladine finansije BiH - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda	78
T31: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade	79
T32: Vladine finansije FBiH - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda	80
T33: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade	81
T34: Vladine finansije RS - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda	82
T35: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača	83
T36: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev 2 klasifikaciji djelatnosti	84
T37: Stanje direktnih stranih investicija u BiH po komponentama	85
T38: Nominalni i realni efektivni kurs konvertibilne marke	86

Napomena: Kratka metodološka objašnjenja nalaze se ispod svake tabele, dok su opširnija dostupna na www.cbbh.ba

Konvencija korištena u tabelama je sljedeća:

∅ Prosjek

* Oznaka za napomenu

- Nema pojave

... Ne raspolaže se podacima

Tekstni okvir

Tekstni okvir 1: Aktivnost banaka i monetarna politika ECB-a	16
Tekstni okvir 2: Jesenske projekcije CBBiH u pogledu ekonomske aktivnosti za srednjoročni period od 2023. do 2025. godine.....	20
Tekstni okvir 3: Efektivna i nominalna kamatna stopa na kreditnom tržištu Federacije Bosne i Hercegovine u bankarskim i nebankarskim finansijskim institucijama	33

SKRAĆENICE

AL	Albanija
APP	Program kupovine vrijednosnih papira
BDP/GDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BHAS	Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
BIRS	Berzanski indeks Republike Srpske
BTFP	Novokreirani program finansiranja (Bank Term Funding Program)
BNB	Narodna banka Bugarske
BLSE	Banjalučka berza
BOA	Banka Albanije
BQK	Centralna banka Kosova
b. p.	Bazni poen
CAC 40	Francuski referentni indeks dionica
CBBiH/CBBH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CBCG	Centralna banka Crne Gore
CDS	Kupovina osiguranja od bankrota banke (credit default swap)
CHF	Švicarski franak
CNY	Kineski juan
CPI	Indeks cijena potrošača
CS	Credit Suisse
EA	Eurozona (Euroarea)
ECB	Europska centralna banka
EU	Europska unija
EUR	Euro
EUROSTAT	Statistički ured Europske unije
FBiH / FBH	Federacija Bosne i Hercegovine
FDIC	Federalna agencija za osiguranje depozita
FED	Federalni sistem rezervi SAD-a
FINMA	Švicarski regulator finansijskog tržišta
FPI	Indeks cijena hrane (Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija)
HRK	Hrvatska kuna
KM	Konvertibilna marka
MK	Republika Sjeverna Makedonija
M1	Novčana masa u užem smislu
M2	Novčana masa u širem smislu
DAX	Njemački glavni berzanski indeks
DB	Deutsche Bank AG Frankfurt
NBS	Narodna banka Srbije
NASDAQ	Američki indeks tehnoloških akcija

NDA	Neto domaća aktiva
NBRM	Narodna banka Republike Sjeverne Makedonije
NEER	Nominalni efektivni kurs
OPEC	Organizacija zemalja izvoznica nafte
FAO	Organizacija za hranu i poljoprivredu
ORS	Indeks obveznica Republike Srpske
OR/RR	Obavezna rezerva
PEPP	Hitni program kupovine zbog pandemije
PDV	Porez na dodanu vrijednost
p. p.	Procentni poen
QT	Pogram mjera kvantitativnog pooštavanja
REER	Realni efektivni kurs
RS	Republika Srpska
RSD	Srpski dinar
S&P 500	Berzanski indeks S&P 500
SASE	Sarajevska berza
SASX 10	Indeks Sarajevske berze 10
SASX 30	Indeks Sarajevske berze 30
SVB	Banka Sicilijske doline
SNB	Swiss National Bank
TRL	Turska lira
USD	Američki dolar

IZVRŠNI SAŽETAK

Inflatorni pritisci nastavili su slabiti neočekivano snažno u mjesecima trećeg kvartala. Posljedično, CBBiH je svoje brze procjene inflacije za četvrti kvartal dodatno revidirala na niže. Očekujemo i nešto blaži intenzitet inflacije u 2023. godini, u odnosu na vrijednosti iz proljetnog kruga srednjoročnih makroekonomskih projekcija. Ipak, ukupna inflacija je i dalje znatno iznad višegodišnjeg prosjeka, a inflatorni pritisci i dalje dolaze, uglavnom, iz domaće ekonomije, iz kategorija koje se uzimaju u obzir prilikom procjene temeljne inflacije. Trend rasta prosječnih nominalnih i realnih plata nastavljen je i u trećem kvartalu, a nastavljen je i trend pada broja nezaposlenih lica.

Rast realne bruto dodane vrijednosti u drugom kvartalu je bio skroman. Inflatorni pritisci su slabili, ali je, na godišnjem nivou, znatno usporen rast bruto investicija. Usporen je bio i rast potrošnje domaćinstava, jer je realni raspoloživi dohodak, već duže vrijeme, pod uticajem inflatornih pritisaka. Konačno, izvoz roba i usluga je smanjen, na godišnjem nivou, djelimično zbog baznog efekta, ali i usporavanja ekonomske aktivnosti u zemljama glavnim trgovinskim partnerima. Očekivanja CBBiH, vezano za intenzitet ekonomske aktivnosti u 2023. godini, u odnosu na proljetni krug makroekonomskih projekcija, nisu izmijenjena. Međutim, usljed projekcija značajnog usporavanja ekonomske aktivnosti u Europskoj uniji, očekujemo kako će slabljenje strane potražnje rezultirati daljim padom industrijske proizvodnje i izvoza u 2024. godini. Posljedično, naše projekcije rasta realnog BDP-a u 2024. godini, su značajno revidirane na niže u jesenjem krugu srednjoročnih makroekonomskih projekcija.

Godišnji pad obima industrijske proizvodnje zabilježen je peti uzastopni kvartal, u trećem kvartalu 2023. godine. Ipak, pad je bio znatno slabijeg intenziteta, usljed rasta obima proizvodnje u djelatnosti proizvodnje električne energije. U trećem kvartalu je nastavljen rast prihoda od indirektnih poreza, djelomično i kao posljedica inflacije, a uglavnom su korišteni za finansiranje tekuće potrošnje i refinansiranje dospjelih obaveza. Trendovi u industrijskoj proizvodnji i vanjskotrgovinskoj razmjeni u mjesecima trećeg kvartala signaliziraju da je izvjesno kako rast realnog bruto društvenog proizvoda u trećem kvartalu neće biti naročito snažan, uprkos očekivanjima značajnog doprinosa djelatnosti vezanih za turizam. Naše preliminarne procjene su da će ekonomska aktivnost i u četvrtom kvartalu biti skromna.

Promet na domaćim berzama je bio vanredno snažan i u trećem kvartalu, ali i dalje usljed velikog obima emisija dužničkih vrijednosnih papira entitetskih vlada. Kako su emisije, uglavnom, kupljene od strane rezidenata, nije bilo efekata na nivo deviznih rezervi. Devizne rezerve su zabilježile rast na kvartalnom nivou, ali su bile znatno niže u odnosu na treći kvartal 2022. godine. Ni pozitivan doprinos uspješne turističke sezone nije bio dostatan da, na godišnjem nivou, neutrališe efekte rasta vanjskotrgovinskog deficita i servisiranja vanjskog duga na devizne rezerve.

I dalje nema naznaka da promjene u domaćim kamatnim stopama, ili pojačana potražnja za kreditima podstiču rast inflacije. Kamatne stope na depozite sa ugovorenim dospijecem su blago porasle u odnosu na drugi kvartal, što je rezultiralo i slabim rastom prosječnog troška finansiranja banaka. U strukturi domaćih izvora sredstava banaka dominantni su depoziti bez ugovorenog roka dospijeca, koji su, i dalje, tek neznatno pozitivni. Kamatne stope na novoodobrene kredite preduzećima su, takođe, zabilježile blagi rast u odnosu na drugi kvartal. Kamatne stope na novoodobrene kredite stanovništvu bile su gotovo nepromjenjene, u odnosu na prethodni kvartal.

Depoziti domaćih sektora, uglavnom bez ugovorenog dopsijeca, i u domaćoj valuti, nastavili su rasti i u trećem kvartalu. Posljedično, zabilježen je rast osnovice za obaveznu rezervu. CBBiH je, od početka trećeg kvartala, dodatno povećala stopu naknade na sredstva na računima obavezne rezerve banaka. Na sredstva koja banke drže kod CBBiH iznad propisanog minimuma, i dalje se ne plaća naknada. Ipak, zbog makroekonomskih okolnosti, i specifičnosti domaćeg finansijskog sektora, stope naknada CBBiH su i dalje zantno ispod referentnih stopa ECB-a.

Deficit na tekućem računu, u prvom polugodištu, bio je niži u odnosu na isti period 2022. godine, usljed smanjenja deficita, na godišnjem nivou, u drugom kvartalu. Neto prilivi na račun usluga, kao i doznake iz inostranstva, u najvećoj mjeri su kompenzirali rast deficita na račun roba. U trećem kvartalu 2023. godine zabilježen je pad vrijednosti vanjskotrgovinske robne razmjene na godišnjem nivou, s tim što je izvoz zabilježio znatno veće smanjenje, i apsolutno i relativno, u poređenju sa uvozom.

Glavni i odgovorni urednik

dr. Belma Čolaković

GLAVNI EKONOMSKI INDIKATORI

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nominalni BDP BiH, (u milionima KM) tekuće cijene ¹⁾	26.779	27.359	28.929	30.265	31.803	33.942	35.785	34.728	39.145	45.505
Stopa realnog rasta BDP-a (u %) ¹⁾	2,3	1,2	4,3	3,2	3,2	3,8	2,9	-3,0	7,4	4,1
Stopa rasta potrošačkih cijena u BiH²⁾	u procentima									
Prosječna godišnja stopa rasta CPI	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6	-1,0	2,0	14,0
Godišnja stopa rasta CPI za decembar	-1,2	-0,4	-1,3	-0,3	1,3	1,6	-0,1	-1,6	6,3	14,7
Budžet sektora generalne vlade³⁾	u procentima BDP-a									
Prihodi	42,7	43,8	43,0	42,7	43,1	43,1	42,5	42,1	41,5	39,9
Rashodi ⁴⁾	44,8	45,8	42,3	41,5	40,5	40,8	40,6	47,4	41,8	40,3
Saldo	-2,2	-2,0	0,7	1,2	2,6	2,3	1,9	-5,3	-0,3	-0,4
Novac i kredit	u procentima BDP-a									
Novac u širem smislu (M2)	60,1	63,1	64,5	66,7	69,5	71,3	73,6	81,3	80,5	73,0
Kreditni nevladinim sektorima	56,5	56,2	54,4	53,7	54,9	54,3	55,0	55,2	50,8	46,0
Platni bilans	Bruto devizne rezerve									
U milionima KM	7.068	7.826	8.606	9.531	10.557	11.623	12.597	13.868	16.348	16.066
U milionima USD	4.797	5.309	4.883	5.391	6.083	7.012	7.210	8.079	9.885	8.637
U mjesecima uvoza robe i usluga	5,8	6,1	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8	10,0	9,3	6,8
Saldo tekućeg računa	Saldo tekućeg računa									
U milionima KM	-1.425	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-927	-980	-695	-1.978
U milionima USD	-967	-1.345	-827	-805	-876	-660	-531	-571	-420	-1.063
U procentima BDP-a	-5,3	-7,2	-5,0	-4,7	-4,8	-3,2	-2,6	-2,8	-1,8	-4,3
Saldo robne razmjene⁵⁾	Saldo robne razmjene⁵⁾									
U milionima KM	-7.099	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.963	-6.268	-7.170	-10.183
U milionima USD	-4.817	-5.342	-4.071	-4.010	-4.274	-4.538	-4.558	-3.651	-4.335	-5.474
U procentima BDP-a	-26,5	-28,8	-24,8	-23,4	-23,3	-22,2	-22,3	-18,0	-18,3	-22,4
Vanjski dug sektora vlade	Vanjski dug sektora vlade									
U milionima KM	7.563	8.442	8.693	8.872	8.147	8.198	8.140	8.726	9.435	9.257
U milionima USD	5.330	5.249	4.856	4.782	4.996	4.801	4.657	5.479	5.417	5.048
U procentima BDP-a	28,2	30,9	30,0	29,3	25,6	24,2	22,7	25,1	24,1	20,3
Servisiranje vanjskog duga⁶⁾	Servisiranje vanjskog duga⁶⁾									
U milionima KM	685	761	581	723	983	955	794	741	773	802
U milionima USD	465	516	330	409	567	576	454	432	467	431
U procentima izvoza robe i usluga	7,6	8,2	5,7	6,7	7,7	6,7	5,5	6,2	4,7	3,7

Napomena:

1) Izvor: Agencija za statistiku BiH

2) Izvor: Agencija za statistiku BiH

3) Izvor: Centralna banka BiH

4) Rashodi uključuju i neto nabavku stalnih sredstava

5) Saldo izvoza i uvoza robe na platnobilansnoj osnovi uključuje prilagođenja obuhvata i vrijednosti koja se rade u svrhu izvještavanja o platnom bilansu, u skladu s metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans, šesto izdanje)

6) Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

**Međunarodno
ekonomsko okruženje**

1. MEĐUNARODNO EKONOMSKO OKRUŽENJE

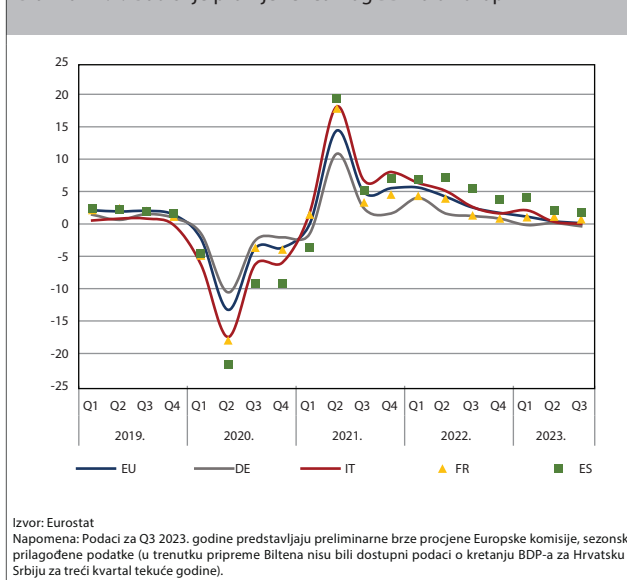
U uslovima naglašenih geopolitičkih rizika te pogoršanja globalnog ekonomskog ambijenta, u trećem kvartalu 2023. godine zabilježena je stagnacija ekonomskog rasta u EU i eurozoni. U septembru 2023. godine zabilježene su najniže godišnje stope rasta cijena od decembra 2021. godine. Temeljna inflacija je i u ovom kvartalu rasla brže od ukupne inflacije. Povoljnija kretanja cijena uticala su na odluku ECB-a da zaustavi dalja povećanja ključnih kamatnih stopa. Nakon višemjesečnog rasta, vrijednost svih ključnih indeksa tržišta akcija u SAD-u i u eurozoni smanjena je u odnosu na prethodni kvartal. Većina zemalja eurozone se, prema visini javnog duga i budžetskog deficita, nalazi u fiskalnoj neravnoteži, a rast stopa prinosa do dospijanja na tržištu obveznica dodatno pogoršava njihovu fiskalnu poziciju. Cijene energenata na svjetskom tržištu su u trećem kvartalu bile na znatno nižem nivou u odnosu na isti period prethodne godine usljed diverzifikacije izvora snabdijevanja i slabije potražnje

Nakon značajnih šokova koji su obilježili prvu polovinu 2023. godine, stagnacija ekonomskog rasta u trećem kvartalu u direktnoj je vezi sa pogoršanjem globalnog ekonomskog ambijenta, u uslovima rastućih geopolitičkih rizika, u prvom redu neizvjesnosti u pogledu rata u Ukrajini i na Bliskom istoku. Prema posljednjim indikatorima, u eurozoni i EU nije bilo značajne promjene u ekonomskoj aktivnosti na kvartalnom i godišnjem nivou. Neki od faktora koji su obilježili ova kretanja su smanjenje strane potražnje za proizvodima eurozone, snažno usporavanje trgovinske razmjene te pooštavanje finansijskih uslova, što se odrazilo na ukupan nivo investicijske aktivnosti i potrošnju. Nakon privremeno pozitivnih efekata otvaranja ekonomije eurozone, u trećem kvartalu 2023. godine vidljiv je efekat smanjenja obima industrijske aktivnosti, slabljenje sektora usluga, ali i efekti primjene mjera restriktivne monetarne politike. Iako je posljednje povećanje referentnih kamatnih stopa u septembru 2023. godine stabiliziralo putanju inflacije, što je uticalo na oporavak realnog dohotka domaćinstava, krajem trećeg kvartala 2023. godine primjetni su i prvi znaci slabljenja tržišta rada. Istovremeno, nepovoljni uslovi ponude kredita te smanjenje fiskalnog stimulansa u ekonomiji, kako bi se izbjeglo jačanje srednjoročnih inflatornih pritiska te povećala produktivnost ekonomije, dodatno su opteretili ekonomsku aktivnost. Većina zemalja EU u trećem kvartalu 2023. godine bilježi zanemarive stope rasta, a čak osam zemalja pad ekonomske aktivnosti (Grafikon 1.1).

Prema posljednjim prognozama, očekuje se značajno usporavanje godišnjeg rasta realnog BDP-a u EU i eurozoni do kraja 2023. godine na 0,6%, što predstavlja reviziju naniže za 0,2 pp u poređenju sa ljetnim krugom

makroekonomskih projekcija. U 2024. i 2025. godini u EU se očekuje postepeni oporavak, te stope BDP-a od 1,3% i 1,7% respektivno. Iako su kratkoročne prognoze revidirane naniže, očekivanja su da će pad stope inflacije, rast realnog dohotka i jačanje tržišta rada u konačnici doprinijeti rastu ekonomije i uticati na oporavak domaće i strane potražnje. Negativni rizici za realnu ekonomsku aktivnost vežu se za potencijalni rast cijena hrane i energije usljed geopolitičkih tenzija i ekstremnih vremenskih prilika, slabljenje tražnje u uslovima snažne transmisije monetarne politike, rast inflatornih očekivanja te rast plata i profitnih marži. U narednom periodu u fokusu ostaju reforma okvira ekonomskog upravljanja koji obuhvata politike namijenjene poboljšanju kapaciteta snabdijevanja eurozone, kao jedan od ključnih faktora koji može uticati na smanjenje cjenovnog pritiska srednjoročno.

Grafikon 1.1: Godišnje promjene realnog BDP-a u Europi

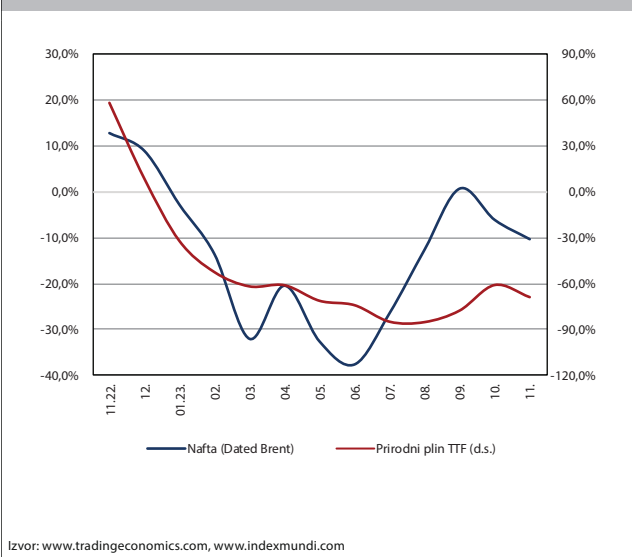

U trećem kvartalu 2023. godine, došlo je do umjerenog rasta cijena nafte tipa Brent na međunarodnom tržištu kao posljedica pozitivnih očekivanja vezanih za tržište Kine, najvećeg uvoznika nafte, ali i smanjenja na strani ponude (Grafikon 1.2). Naime, lideri OPEC+, Saudijska Arabija i Rusija, produžili su program smanjenja isporuka do kraja 2023. godine, a očekuje se da će na novembarskom sastanku program smanjenja biti produžen najmanje do kraja prvog kvartala 2024. godine¹.

¹ Griffin, Rosemary; Wang, Herman; Mitchell, Charlie; Eqbali, Aresu; Bowles, Alisdair. OPEC+ shifts ministerial meeting online amid questions over 2024 quotas, 23 November 2023. URL: <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/oil/112323-opec-shifts-ministerial-meeting-online-amid-questions-over-2024-quotas>

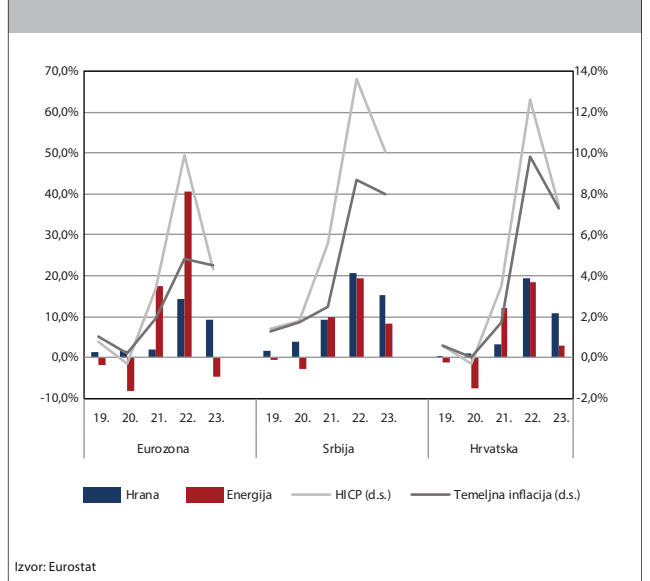
Prema posljednjim dostupnim podacima s kraja novembra, naftom se trgovalo po prosječnoj cijeni od 81,6 dolara po barelu, što je oko 10,0% niže u odnosu na isti period prethodne godine. Blagi pad cijena nafte u novembru posljedica je snažnog rasta zaliha nafte u SAD-u, ali i drugim zemljama koje nisu članice OPEC-a, ali u značajnoj mjeri utiču na cijenu na međunarodnom tržištu. Takođe, Međunarodna agencija za energetiku očekuje blagi suficit na globalnom tržištu nafte u 2024. godini uprkos najavljenom smanjenju proizvodnje. Nakon enormnog rasta cijena prirodnog plina u prethodnoj godini, europske zemlje uspjele su da diverzifikuju izvore snabdijevanja prirodnim plinom i na taj način stabilizuju njegovu cijenu. Krajem novembra tekuće godine, prirodnim plinom trgovalo se po cijeni od 45,3 evra po megavat satu, što je 69,0% niže nego prethodne godine. Pad cijena prirodnog plina od sredine oktobra na nizozemskom TTF čvorištu posljedica je visoke popunjenosti europskih skladišta, koja je uspjela da neutrališe prognoze o veoma hladnom vremenu u većem dijelu Europe početkom decembra.

Grafikon 1.2: Godišnje promjene cijena energenata na međunarodnom tržištu

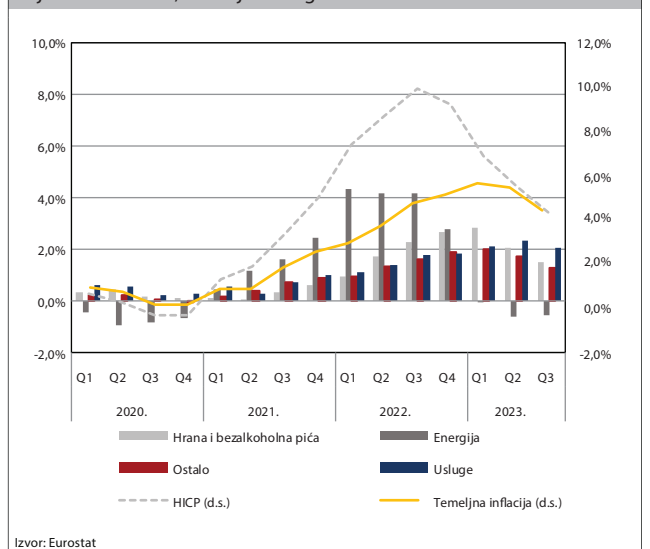
U septembru 2023. godine, u EU i eurozoni zabilježene su najniže godišnje stope rasta cijena od decembra 2021. godine. Stopa inflacije u septembru 2023. godine u EU i eurozoni iznosila je 4,9% i 4,3% respektivno, što je za 6 pp odnosno 5,6 pp niže u poređenju sa godišnjom stopom rasta u istom mjesecu prethodne godine. U posmatranom periodu samo je jedna zemlja EU (Mađarska) zabilježila stopu inflacije iznad 10%, a petnaest zemalja stopu inflacije ispod 5%. Istovremeno su cijene hrane i bezalkoholnih pića u većini zemalja EU-a rasle po stopi od 8% i više, a u samo pet zemalja EU-a po stopi nižoj od 7%. Cijene energije zabilježile su smanjenje krajem trećeg kvartala (4,6%), a rast cijena za ovu kategoriju potrošačke korpe zabilježilo je samo sedam zemalja EU-a. (Grafikon 1.3).

Grafikon 1.3: Godišnje promjene cijena u okruženju, krajem septembra

Temeljna inflacija je krajem trećeg kvartala takođe zabilježila nižu vrijednost, ali je i dalje viša od ukupne stope rasta cijena. Iako je u eurozoni u septembru 2023. godine zabilježena niža godišnja stopa temeljne inflacije od 4,5%, najviši doprinos rastu cijena zabilježen je za kategoriju hrane i bezalkoholnih pića (1,49%) te kategoriju usluga (2,05%). Cijene usluga krajem trećeg kvartala 2023. godine zabilježile su rast po stopi od 4,7%, a cijene industrijskih proizvoda bez energije po stopi od 4,2%. Značajan dio pada cijena usluga je pod snažnim uticajem baznog efekta. Istovremeno, najznačajniji pritisak na kretanje cijene u posmatranom periodu i dalje su imale cijene hrane, alkohola i duhana, za koje je stopa rasta iznosila 8,8%. Cijene energije su na godišnjem nivou niže za 4,6%, ali u svjetlu aktuelnih geopolitičkih dešavanja teško je predvidjeti buduću dinamiku za ovu kategoriju cjenovnih indeksa (Grafikon 1.4). U narednom periodu očekuje se da će mjere monetarne politike omogućiti dalju stabilizaciju cijena koje ulaze u cjenovne indekse koji se koriste za izračun temeljne inflacije. U isto vrijeme, očekuje se da će domaći cjenovni pritisci ostati snažni usljed rasta jediničnog troška rada.

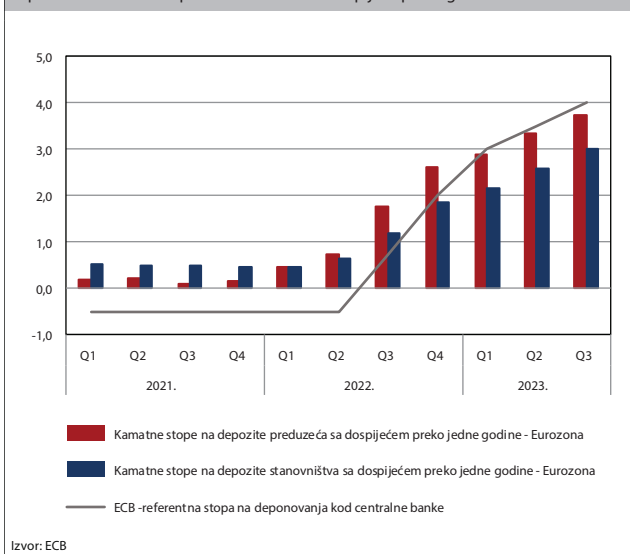
Grafikon 1.4: Doprinosi komponenti promjeni indeksa potrošačkih cijena u eurozoni, na kraju trećeg kvartala

Nakon što su referentne kamatne stope značajno porasle, uključujući i referentnu kamatnu stopu na deponovanja kod centralne banke (eng. Deposit facility rate), koja je dosegla historijski nivo od 4%, u oktobru 2023. godine, ECB je odlučila da zaustavi dalja povećanja ključnih kamatnih stopa. Ovakva odluka bazirana je na zabilježenom smanjenju stope inflacije u eurozoni krajem trećeg kvartala 2023. godine, ali i neizvjesnosti koja se vezuje za snagu negativnog ekonomskog efekta restriktivne monetarne politike. Planirano je da kamatne stope, koje su procijenjene kao dovoljno visoke, ostanu na postojećem nivou u narednom periodu kako bi se osigurao značajan doprinos ostvarenju srednjoročnog cilja monetarne politike i nesmetani povratak inflacije na ciljani nivo.

U periodu od jula 2022. godine do novembra 2023. godine, od kad su na snazi mjere restriktivne monetarne politike, rast ključnih kamatnih stopa iznosio je 450 bp, što predstavlja najveće pooštavanje monetarne politike od nastanka eurozone. U prva tri kvartala 2023. godine, revizija ključnih kamatnih stopa izvršena je u čak šest navrata. Ukupno povećanje ključnih kamatnih stopa za 2023. godinu iznosilo je 200 bp, pri čemu je rast tokom trećeg kvartala iznosio 50 bp. Snažan i ubrzan rast ključnih kamatnih stopa rezultirao je sporijim rastom pasivnih kamatnih stopa i nepotpunom transmisijom mjera politike na depozite po sektorima i ročnosti. Značajniji rast i znatno brža transmisija na pasivne kamatne stope zabilježena je za depozite nefinansijskih preduzeća sa ugovorenim rokom dospijeca preko godine dana i za prvih devet mjeseci 2023. godine iznosila je 120 bp (Grafikon 1.5). Istovremeno, u eurozoni je zabilježen značajan rast aktivnih kamatnih stopa koji je za prvih devet mjeseci u prosjeku iznosio 137 bp, a najveći rast u prvih devet mjeseci zabilježen je za kredite nefinansijskim preduzećima (161 bp).

Grafikon 1.5: Referentna kamatna stopa na deponovanja kod ECB-a i kamatne stope na depozite stanovništva i preduzeća sa rokom dospijeca preko godinu dana u eurozoni

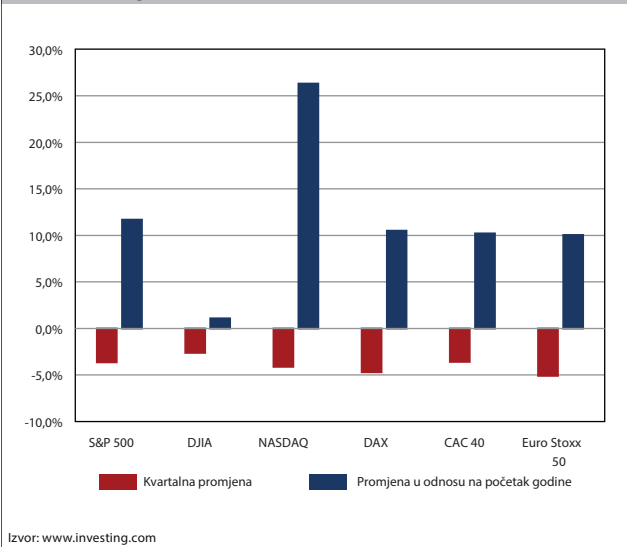
U narednom periodu nije isključena mogućnost ponovne revizije ključnih kamatnih stopa ECB-a, ukoliko se stopa inflacije i drugi rizici po ekonomsku aktivnost ne budu kretali u željenom smjeru. U skladu sa restriktivnom monetarnom politikom, u trećem kvartalu 2023. godine nastavljeno je pooštavanje uslova finansiranja usljed rasta troškova banaka te skupljih izvora sredstava. Rast kamatnih stopa na kredite preduzećima uticao je na smanjenje potražnje za kreditima i dalju kontrakciju kreditnog rasta u eurozoni.

Kada su u pitanju drugi instrumenti monetarne politike ECB-a i mjere kvantitativnog pooštavanja, u trećem kvartalu nije došlo do značajnijih izmjena, ali je fokus ostao na aktivnostima reinvestiranja glavnice dospjelih vrijednosnih papira u sklopu programa hitne kupovine u slučaju pandemije do kraja 2024. godine (PEPP, eng. Pandemic emergency purchase programme) te uvođenju nulte naknade na obaveznu rezervu, usljed prekomjernih nivoa likvidnosti. ECB je, početkom trećeg kvartala 2023. godine, najavila izmjenu naknade koja se obračunava na obaveznu rezervu u eurozoni, koja od 20.09.2023. godine iznosi 0%. Ovom odlukom o izmjeni i dopuni naknada na obaveznu rezervu, ECB je ukinula remuneraciju obavezne rezerve te snizila naknadu na ova sredstva za 375 baznih poena. Prema posljednjim informacijama dostupnim u momentu pisanja publikacije i FED je donio odluku o zadržavanju postojećeg nivoa kamatne stope od 5,5%, što predstavlja vrhunac dostignut u posljednje 22 godine.

Pod uticajem visokih kamatnih stopa², svi ključni berzanski indeksi u SAD-u su na kvartalnom nivou, nakon višemjesečnog rasta, smanjeni. Poslije tri kvartala uzastopnog rasta u trećem kvartalu ove godine, vrijednost S&P 500 i DJIA niža je u odnosu na prethodni kvartal za 3,6% i 2,6% respektivno (Grafikon 1.6). NASDAQ, indeks u koji ulaze samo dionice tehnoloških firmi koje ubrzano razvijaju vještačku inteligenciju, a od koje se očekuje iznadprosječna rentabilnost, je takođe smanjen. Međutim, zbog bitno drugačije prirode djelatnosti tehnoloških kompanija i očekivane visoke profitabilnosti firmi koje se bave razvojem vještačke inteligencije, rast ovog indeksa dionica u odnosu na kraj prethodne godine značajno je viši u odnosu na druga dva vodeća indeksa američkog tržišta dionica. I na tržištima dionica eurozona je, kao i na američkim, registrovan kvartalni pad vodećih indeksa (-4,5%). Na kraju trećeg kvartala, evropsko tržište dionica (DAX, CAC 40, Euro Stoxx 50) imalo je za 10% višu tržišnu kapitalizaciju u odnosu na kraj prošle godine. Kvartalne promjene dva najvažnija regionalna indeksa CROBEX (Zagrebačka berza) i Belex15 (Beogradska berza) ne razlikuju se značajno i iznose 3,6% i 2% respektivno. S druge strane, u odnosu na početak godine rast CROBEX-a je izražen (22%), dok je rast BELEX 15 (8%) približno na nivou promjena vodećih evropskih indeksa.

² U julu je FED povećao referentnu kamatnu stopu za 0,25 b.p. i formirao koridor 5,25 – 5,5%. Na kraju septembra, prosječna referentna kamatna stopa FED-a je 5,33%.

Grafikon 1.6: Promjene u indeksima tržišta akcija na kraju trećeg kvartala 2023. godine

U odnosu na maksimalno dostignutu vrijednost (99,5% u Q1 2021), inflatorni rast BDP-a značajno je smanjio javni dug zemalja eurozone. Međutim, većina zemalja eurozone i dalje se nalazi u zoni fiskalne neravnoteže³. Posljednji objavljeni podaci (drugi kvartal ove godine) pokazuju da u poređenju sa prethodnim kvartalom nije bilo promjene javnog duga eurozone (90,3% BDP-a).

Rast troškova finansiranja javnog duga dodatno opterećuje zemlje EU-a, od kojih većina već skoro jednu deceniju ima budžetske deficite. U 13 zemalja EU-a u drugom kvartalu 2023. godine javni dug prevazilazi 60% BDP-a, što ukazuje na rasprostranjenu fiskalnu neravnotežu. U samo dvije zemlje EU-a (od ukupno 27) nije došlo do kvartalnog rasta stope prinosa do dospelja na tržištu desetogodišnjih obveznica. Na ovom tržištu prinosi do dospelja u zadnja tri mjeseca u prosjeku su porasli za 30 bp, pri čemu je najveći rast prinosa ostvaren u zemljama čiji je javni dug značajno iznad prosjeka eurozone. Inverzija krive prinosa, mjerena razlikom prinosa na desetogodišnje i dvogodišnje obveznice u eurozoni, je smanjena. Visoka inflacija⁴ i visoke referentne kamatne stope održavaju stopu prinosa do dospelja na desetogodišnje obveznice u Poljskoj (5,7%), Rumuniji (7,48%) i Mađarskoj (7%) i dalje na najvišem nivou u Europskoj uniji.

3 Eurostat. Pod fiskalnom neravnotežom podrazumijeva se javni dug iznad 60% BDP-a i budžetski deficit iznad 3% BDP-a.

4 Inflacija u 9/2023 u Poljskoj, Rumuniji i Mađarskoj bila je 7,7%, 9,2% i 12,2% respektivno.

Tekstni okvir 1: Aktivnost banaka i monetarna politika ECB-a

U trećem kvartalu je, prema provedenoj anketi, došlo do daljeg pooštavanja kreditnih standarda za odobravanje kredita nefinansijskim preduzećima u eurozoni (Grafikon 1.7). Kao glavni razlozi za podizanje kriterija za odobravanje kredita navedeni su pored percepcije viših rizika i smanjenje tolerancije prema riziku i rast troškova izvora finansiranja banaka koji su pod uticajem monetarne politike ECB-a i bilansna ograničenja. Ipak broj banaka koje su izvijestile o strožijim kreditnim standardima smanjen je u odnosu na prethodni kvartal, a u četvrtom kvartalu banke takođe očekuju dalje pooštavanje kreditnih standarda, ali znatno slabijim intenzitetom. Intenzitet pooštavanja kreditnih standarda značajno se razlikuje u Njemačkoj i Španiji, u kojoj su kreditni standardi samo blago pooštreni, i ostalih velikih ekonomija eurozone (Francuska i Italija) u kojima je intenzitet pooštavanja kreditnih standarda mnogo viši u poređenju sa Njemačkom.

Banke eurozone započele su pooštavanje kreditnih standarda u prvom kvartalu 2022. godine, prije nego što je ECB započela fazu restriktivne monetarne politike (jul 2022.). Uticaj restriktivne monetarne politike ECB-a na kreditnu aktivnost banaka najviše je došao do izražaja u tražnji za kreditima, koja je pala na najniži nivo od 2003. godine, kad je ECB započela sa istraživanjem kreditne aktivnosti banaka⁵. Pored smanjenja potreba za finansiranjem investicija, najznačajni faktor niske tražnje za kreditima je opšti nivo kamatnih stopa, koji je pod direktnim uticajem monetarne politike ECB-a. Banke su u trećem kvartalu pooštrile i kriterijume za odobravanje svih vrsta kredita stanovništvu, s tim da je u prosjeku zbog viših kreditnih rizika izraženije pooštavanje kreditnih standarda za potrošačke kredite, nego za stambene kredite. Slično kao i kod kredita za nefinansijska preduzeća, banke u eurozoni ukazuju na rast rizika i nižu toleranciju na rizike, kao i na opšti nivo kamatnih stopa kao glavne razloge za pooštavanje kreditnih standarda u sektoru stanovništva. Na tržištu stambenih kredita tražnja je smanjena i u Q3 2023. godine (i to više nego što je očekivano u prethodnom kvartalu), a glavni razlog značajnog smanjenja tražnje za ovim kreditima je opšti nivo kamatnih stopa. Povećan je broj banaka⁶ koje su implicitno saopštile da je restriktivna monetarna politika ECB-a glavni uzrok pada tražnje. Promjena uslova na tržištu nekretnina i izuzetno nisko povjerenje potrošača druga su dva faktora koja su doprinijela padu tražnje za stambenim kreditima (od četiri najveće europske

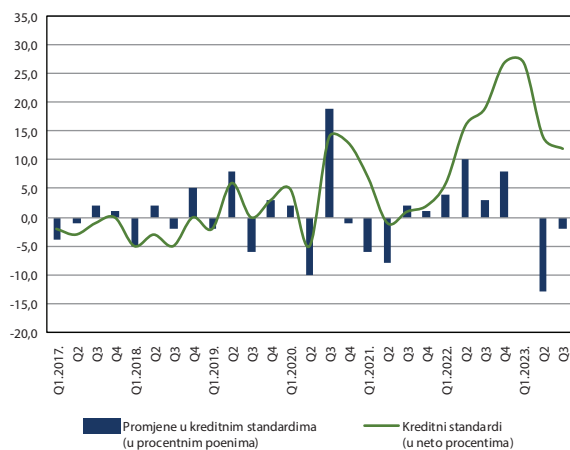
5 The euro area bank lending survey Third quarter of 2023.

6 Postoje dva načina mjerenja kreditne aktivnosti banaka. Prvi je neto procenat, a drugi difuzni indeks. Konkretno, u ispitivanju tražnje za kreditima banaka u eurozoni bankama se postavlja pitanje da li je došlo do pada ili rasta tražnje za kreditima, ili je tražnja ostala na istom nivou kao i ranije. Zatim se podatak o broju banaka koje su saopštile da je došlo do pada tražnje oduzme od dobijenog podatka o broju banaka koje su saopštile da je došlo do rasta tražnje i tako dobijena razlika podijeli se sa brojem banaka koje su učestvovala u anketi. Ovaj količnik naziva se neto procenat. Način izračunavanja difuznog indeksa je u osnovi isti kao i način dobijanja neto procenata, s tom razlikom da se odgovori banaka ponderišu.

ekonomije, tražnja za stambenim kreditima najviše je pala u Francuskoj, a najmanje u Njemačkoj).

Do izraženog pada tražnje, usljed percepcije rasta rizika i manje tolerancije prema rizicima, došlo je i na tržištu potrošačkih kredita stanovništvu. Glavni faktori smanjenja tražnje su više kamatne stope, kao i nizak nivo povjerenja, te u mnogo manjoj mjeri upotreba alternativnih izvora finansiranja i smanjenje kupovine potrošnih dobara. Monetarna politika ECB-a utiče na kreditnu aktivnost banaka, a banke su izvjestile da je došlo i do pogoršanja u većini segmenata izvora finansiranja. To je posebno izraženo na tržištu kratkoročnih depozita. Broj banaka koje smatraju da se stanje na ovom tržištu pogoršalo u Q3 2023. godine najviše je od 2012. godine. I u naredna 3 mjeseca očekuje se pogoršanje. Uslovi po kojima se banke finansiraju pogoršani su i sa aspekta finansijskog tržišta zbog rasta očekivanih prinosa na tržištu srednjoročnih i dugoročnih obveznica. I na ovom dijelu tržišta bankarskih izvora banke očekuju dalja pogoršanja u narednom kvartalu.

Grafikon 1.7: Ukupni kreditni standardi za preduzeća u eurozoni

Izvor: ECB

Napomena: Rast iznad nule predstavlja pooštavanje kreditnih standarda.

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Realni sektor

2. REALNI SEKTOR

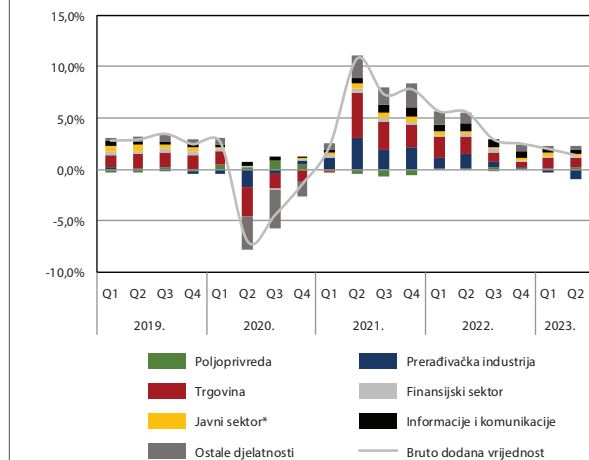
Kontrakcija domaće ekonomske aktivnosti u velikoj mjeri determinirana je padom industrijske proizvodnje i izvoza, usljed pogoršanja uslova trgovinske razmjene sa glavnim trgovinskim partnerima. U drugom kvartalu 2023. godine, zabilježena je najniža godišnja stopa rasta realnog BDP-a od početka 2021. godine. Godišnji rast cijena u trećem kvartalu 2023. godine značajno je niži u odnosu na isti kvartal prethodne godine, što je djelimično uticalo na oporavak realnog dohotka stanovništva. Trend pada obima industrijske proizvodnje započet krajem prethodne godine, nastavljen je i u trećem kvartalu tekuće godine, prvenstveno kao posljedica pada djelatnosti iz prerađivačke industrije i rudarstva. U trećem kvartalu 2023. godine, nastavljen je trend pozitivnih kretanja na tržištu rada uz godišnji rast kako nominalnih tako i realnih plata.

2.1 Bruto domaći proizvod

U drugom kvartalu 2023. godine, zabilježena je najniža godišnja stopa rasta realnog BDP-a od početka 2021. godine i iznosila je 1,2%. Ipak, na godišnjem nivou, stopa realnog rasta niža je za 4,4 pp u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno je, usljed stabilizacije stope inflacije, zabilježeno značajno smanjenje godišnje stope rasta nominalnog BDP-a (do nivoa od 3,92%) u drugom kvartalu.

Posmatrano po područjima klasifikacije djelatnosti, u drugom kvartalu 2023. godine ostvaren je najskromniji kvartalni rast realne BDV od početka 2021. godine. Kontrakcija domaće ekonomske aktivnosti u velikoj mjeri determinirana je padom industrijske proizvodnje i izvoza, usljed stagnacije ekonomske aktivnosti u eurozoni (godišnja stopa rasta u Q2 iznosila je 0,6%). Najveći doprinos godišnjim stopama rasta u drugom kvartalu 2023. godine zabilježila je djelatnost trgovine (1%), te uslužne djelatnosti (0,6%), dok je negativan doprinos zabilježen za djelatnost prerađivačke industrije (0,9%). Snažna stopa godišnjeg rasta u drugom kvartalu (19,9%) zabilježena je za uslužne djelatnosti, čije je ukupno učešće u bruto dodatoj vrijednosti 2,9%. Djelatnost prerađivačke industrije u posmatranom periodu zabilježila je značajnu stopu pada (7,05%), a njeno učešće u ukupnoj bruto dodatoj vrijednosti iznosi 13,6%. Ostale djelatnosti zabilježile su skromne stope rasta (do 2,5%), sa izuzetkom trgovine koja je rasla po stopi od 5% na godišnjem nivou, te djelatnosti informacija i komunikacija (5,9%). Za razliku od prvog kvartala, u drugom kvartalu 2023. godine djelatnost Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija te djelatnost Građevina, ponovo bilježe pozitivne stope rasta (1,2% i 1,6% respektivno).

Grafikon 2.1: Doprinos godišnjoj promjeni aktivnosti za odabrane djelatnosti

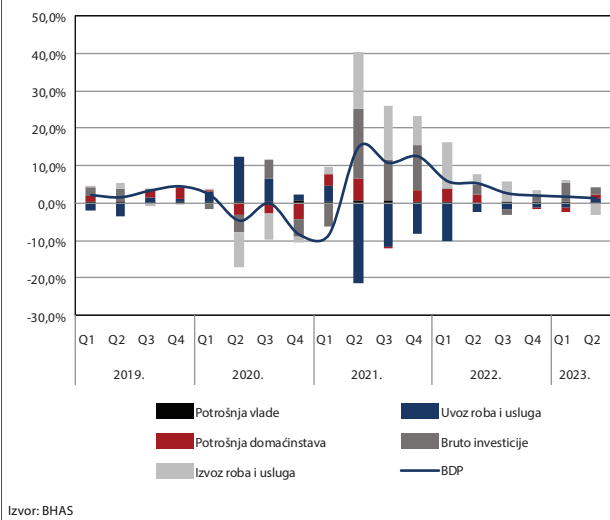
Izvor: BHAS

* Javni sektor obuhvata djelatnosti: Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje, Obrazovanje i Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite

Posmatrano po rashodnom pristupu, u drugom kvartalu 2023. godine došlo je do značajnog smanjenja godišnje stope rasta bruto investicija (6,69%), čiji je ukupan doprinos rastu iznosio 2,2%. Potrošnja domaćinstava, koja čini najveću stavku BDP-a, skromno je doprinijela rastu BDP-a (2,2%). Nakon negativnih stopa rasta zabilježenih u četvrtom kvartalu 2022. godine i prvom kvartalu 2023. godine, slabljenje inflatornih pritisaka u odjeljcima roba, koje čine značajnu stavku izdataka domaćinstava, doprinijelo je postepenom oporavku potrošnje domaćinstava. Istovremeno, odloženi efekti transmisije monetarne politike koji se ogledaju u pooštavanju globalnih finansijskih uslova predstavljaju dodatni pritisak na raspoloživi dohodak domaćinstava.

Po prvi put od 2021. godine izvoz roba i usluga, čije učešće u strukturi potrošnje iznosi 33,3%, zabilježio je visoku stopu pada (9,06%) što se značajno odrazilo na kretanje realne ekonomske aktivnosti. Negativan uticaj neto trgovine jednim dijelom može se pripisati slaboj globalnoj potražnji, prekompoziciji u strukturi potražnje (rast potražnje za uslugama) te općenito slabljenju globalne trgovine u uslovima kontrakcije realne ekonomske aktivnosti (Grafikon 2.2).

Grafikon 2.2: Doprinos godišnjoj stopi promjene komponenti BDP-a prema rashodnom pristupu

Izvor: BHAS

Tekstni okvir 2: Jesenske projekcije CBBiH u pogledu ekonomske aktivnosti za srednjoročni period od 2023. do 2025. godine

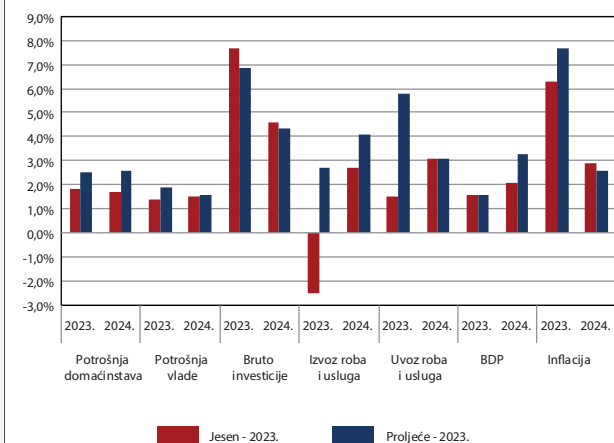
Već nakon proljetnog kruga projekcije makroekonomskih pokazatelja za 2023. godinu bilo je jasno da će ovogodišnji rast realne ekonomske aktivnosti biti skroman, slijedom značajnog inflatornog pritiska u posljednje dvije godine. Usporena strana potražnja iz europodručja doprinijela je nastavku očekivanja o niskom rastu ekonomske aktivnosti u tekućoj godini, dok su revidirana na niže očekivanja u idućoj godini determinirana na produženju slabijih trgovinskih prilika, što se ogleda u snažnom padu domaće industrijske proizvodnje i izvoza. Jesenske projekcije za srednjoročni period od 2023. do 2025. godine zasnovane su na službenim kvartalnim podacima zaključno sa drugim kvartalom, te mjesečnim podacima do kraja avgusta.

Usljed rasta domaće i strane potražnje, u 2023. godini očekuje se rast realne ekonomske aktivnosti od 1,6% (Grafikon 2.3), što je istovjetno procjeni iz proljetnog kruga i približno posljednjim objavljenim službenim podacima sa kraja prvog polugodišta (1,4%). Revidiranje rasta realnog BDP-a u odnosu na prethodni krug projekcija za 2023. i 2024. godinu iznosi 0,0 pp i -1,1 pp, respektivno. Na osnovu dostupnih službenih podataka sa kraja prvog polugodišta, sve stavke rashodnog pristupa obračuna BDP-a, osim investicija koje su zabilježile snažan rast, bilježe niži rast od incijalnog očekivanja. Najizraženiji doprinos rastu realne ekonomske aktivnosti bilježi rast investicijske potrošnje, gdje je rast osobne investicijske potrošnje praćen rastom nominalnih plata, doznaka iz inostranstva i zaposlenosti. Sa druge strane, visoke stope pada izvoza roba negativno doprinose ekonomskoj aktivnosti, što se odrazilo i na revidiranju procjene

ukupnog izvoza u tekućoj godini u odnosu na proljetni krug. Projicirana realna stopa izvoza roba i usluga u 2023. godini iznosi -2,5% i u odnosu na pad robnog izvoza je niža imajući u vidu visok rast izvoza usluga. Uvoz je pod snažnim uticajem izvoza, ali i rasta osobne te investicijske potrošnje, stoga je u tekućoj godini projicirana blaga stopa rasta realnog uvoza (1,5%). Na pad izvoza i usporavanje rasta uvoza dominantno utiče usporavanje rasta ekonomija naših trgovinskih partnera. Uz blagi rast realne državne potrošnje, koja ima najmanji udio u ukupnoj aktivnosti, zasnovan uglavnom na porastu plata te troškova za robe i usluge, konituirani rast bilježi i lična potrošnja kao rezultat povoljnih kretanja na tržištu rada, povećanog kreditiranja te rastu ostalog dohotka koji je uzrokovan rastom doznaka iz inostranstva i porastom cijena nekretnina, koje determiniraju veći povrat na uloženi kapital stanovništva. U tekućoj godini očekuje se snažan rast realnih investicija, koji je revidiran na više u odnosu na prethodni krug projekcija, prvenstveno zbog revidiranih statističkih podataka za prvu polovinu 2023. godine, gdje godišnja stopa rasta za prvu polovinu godine iznosi 12,6%. Rast investicijske aktivnosti privatnog sektora evidentan je u uslovima velike neizvjesnosti i još uvijek nižih domaćih kamatnih stopa u poređenju sa kamatnim stopama u europodručju, s tim da se značajan udio u investicijama u ovoj godini može očekivati i od zadržane dobiti iz prethodne godine u kojoj su mnoge firme zabilježile rekordnu neto dobit, što se svakako prelilo i na domaće cijene. Investicijska potrošnja države uzrokovana je radovima na velikim infrastrukturnim projektima, koji se mogu posebno očekivati u narednoj godini zbog lokalnih izbora. U 2024. godini projicirana realna stopa rasta BDP-a iznosi 2,1%, pod pretpostavkom slabljenja, ali ne i potpunog isčezavanja, postojećih inflatornih šokova, dok se nešto značajniji rast realnog BDP-a očekuje u 2025. godini (3,5%).

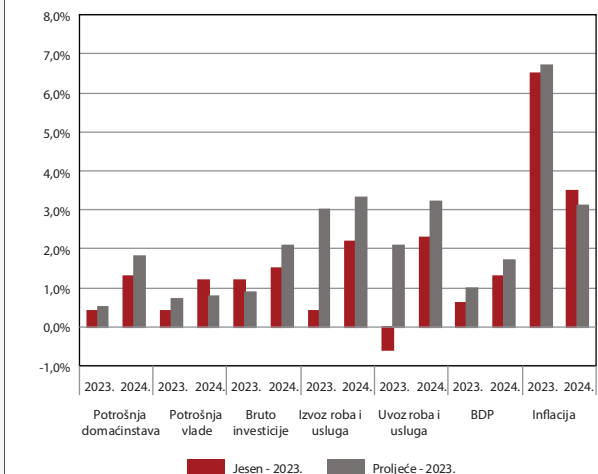
Poredeći projekciju domaće aktivnosti sa projekcijom očekivane ekonomske aktivnosti u EU (Grafikon 2.4), vidljivo je kako su trendovi slični za sve komponente, osim što se na domaćem tržištu očekuje dosta izraženiji rast investicija, prvenstveno kao rezultat niske osnovice, te slabiji neto izvoz, zbog niže strane potražnje, koji se ogleda i u padu realnog uvoza u EU. Pogoršanje monetarnih uslova u EU i usporavanje vanjske trgovine uzrokovalo je skroman rast realnog BDP-a u projekcijskom periodu. Usporavanje privatne potrošnje i dalje visoka inflacija, uz sve izraženiji rast jediničnog troška radnika, u narednom periodu predstavljaju najveći ograničavajući faktor na ekonomsku aktivnost u EU. Nova jesenska projekcija Europske komisije (EC) pokazuje na niži rast aktivnosti u odnosu na proljetne projekcije, čime je prema novoj projekciji proizvodni jaz (eng. output gap) postao negativan, odnosno rast realne ekonomske aktivnosti je ispod potencijalnog BDP-a u EU za tekuću i narednu godinu.

Grafikon 2.3: Usporedivost projekcija komponenti realnog BDP-a i inflacije u BiH

Izvor: Projekcije CBBiH

Grafikon 2.4: Usporedivost projekcija komponenti realnog BDP-a i inflacije u EU

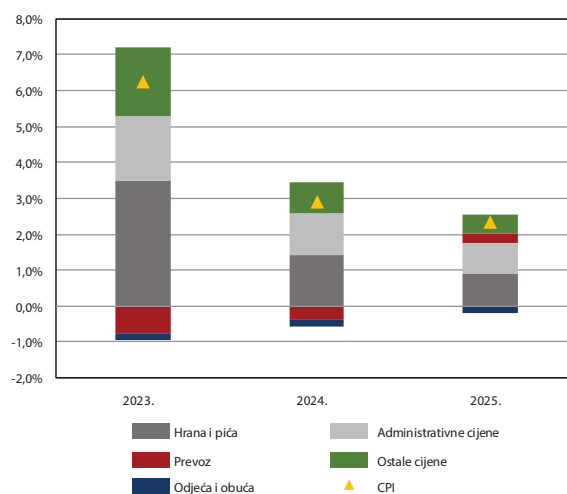

Izvor: Europska komisija

U ovoj godini očekuje se nastavak snažnog inflatornog pritiska, slijedom snažnog rasta cijene hrane i administrativnih cijena, gdje se posebno izdvajaju režijski troškovi, te ostalih domaćih cijena kao rezultat sve većeg sindikalnog pritiska na osnovu pada ionako lošeg životnog standarda građana. Projicirana je stopa rasta potrošačkih cijena od 6,3% u 2023. godini, dok se do kraja projekcijskog perioda očekuje i dalje značajna inflacija, sa nešto nižim stopama rasta, ali opet višim stopama u odnosu na dugogodišnji period. U 2023. godini projiciran je snažan doprinos odjeljaka hrane i pića, administrativnih cijena te ostalih domaćih cijena (Grafikon 2.5), koje su pod dodatnim pritiskom sindikalnih zahtjeva u javnom i privatnom sektoru slijedom sve većeg rasta pregovaračke moći radnika, ali i sve većeg rasta profitnih marži u brojnim djelatnostima, što uzrokuje inflacijsku spiralu i nastavak izraženijeg rasta jediničnog troška rada. U idućoj godini, očekuje se inflacija u visini od 2,9% gdje će opet u strukturi rasta najveći doprinos

imati cijene hrane i temeljna inflacija, dok će prevoz negativno djelovati na prosječne cijene ponajviše zbog znatnog pada cijena nafte, a jednim dijelom i visoke baze sa početka 2023. godine. Dalje usporavanje inflacije očekuje se i za 2025. godinu (2,4%), u kojoj se očekuje pozitivan doprinos svih odjeljaka osim odjeće i obuće, koja kontinuirano u petnaestogodišnjem periodu djeluje deflatorsno na prosječne potrošačke cijene.

Grafikon 2.5: Doprinosi godišnjim stopama promjene potrošačkih cijena u projekcijskom periodu

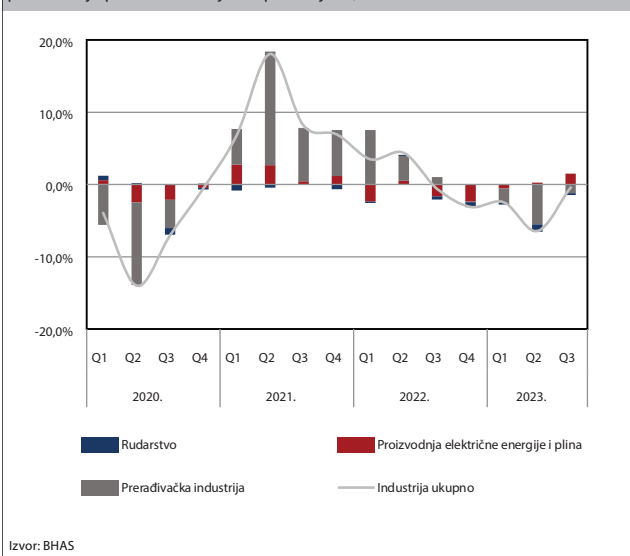
Izvor: Projekcije CBBiH

Očekivanja na tržištu rada su pozitivna, te očekujemo povećanje broja zaposlenih lica na kraju 2023. godine, kao i u narednim godinama. Vezano uz finansijski sektor, u projekcijskom periodu očekuje se rast ukupne kreditne aktivnosti. Usljed pooštavanja monetarne politike vodećih svjetskih centralnih banaka, očekuje se kako će na kraju projekcijskog perioda kamatne stope za preduzeća i stanovništvo biti uvećane za 200 i 150 bp, respektivno. Ipak, imajući u vidu još uvijek visoke stope inflacije, u 2023. godini očekuje se realni pad kredita preduzećima, kao i realne negativne kamatne stope. Nakon dvije godine negativnih realnih kamatnih stopa i realnog pada kreditiranja zbog rekordne inflacije, u 2024. godini kao i na kraju projekcijskog horizonta očekuju se pozitivne realne kamatne stope koje će imati negativni efekat na investicijske aktivnosti. Istovremeno, očekuje se nastavak rasta cijena nekretnina, koje su u posljednjim godinama bilježile rekordne vrijednosti. Iako se troškovna inflacija, zbog rasta cijena svih roba i posljedično rasta kamatnih stopa, ali i većeg jediničnog troška rada, smatrala ograničavajućim faktorom na dalje povećanje cijena nekretnina, evidentno je kako je rastuća potražnja prvenstveno dijaspore i slaba ponuda ostalih finansijskih instrumenata na tržištima uticala na porast cijena domaćih nekretnina te ukazuje na moguće makroekonomske neravnoteže. Konačno, nakon smanjenja udjela na kraju tekuće godine, u naredne dvije godine projekcijskog perioda očekuje se povećanje udjela nekvalitetnih kredita.

2.2 Industrijska proizvodnja

Nastavljen je trend potrošnje usmjeren prema sektoru usluga (pogledati dio o Vanjskoj trgovini 4.2) dok proizvodni sektor ne prati taj obrazac. U trećem kvartalu tekuće godine, peti uzastopni kvartal, nastavljen je trend pada ukupne industrije. Usporavanje ekonomske aktivnosti i smanjen broj narudžbi iz inostranstva iz prethodnog perioda, uticali su na nastavak pada obima industrijske proizvodnje u BiH u trećem kvartalu od 0,4% (Grafikon 2.3). Pad industrijske proizvodnje najvećim dijelom je posljedica godišnjeg pada u djelatnosti prerađivačke industrije (1,6%) i rudarstva (3,4%), dok je djelatnost Proizvodnje električne energije i plina zabilježila rast (7,9%). U okviru prerađivačke industrije, jedna od najznačajnijih djelatnosti, Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme, zabilježila je rast od 20,4%. Neke od značajnih grana prerađivačke industrije koje su takođe zabilježile rast u trećem kvartalu 2023. godine su: Prerada drveta i proizvoda od drveta (8,5%) i Proizvodnja tekstila (8,5%).

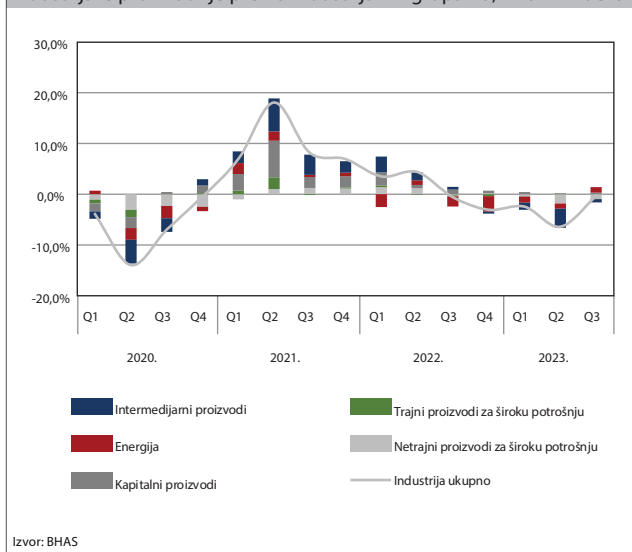
Grafikon 2.6: Doprinos godišnjim stopama rasta/pada obima industrijske proizvodnje prema industrijskim područjima, izvorni indeksi

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupama, najizraženiji doprinos godišnjem padu industrijske proizvodnje u trećem kvartalu 2023. godine zabilježili su netrajni proizvodi za široku potrošnju kao i intermedijarni proizvodi, dok su energija i kapitalni proizvodi imali pozitivan uticaj na obim industrijske proizvodnje (Grafikon 2.7).

Doprinos intermedijarnih proizvoda ukupnom padu industrijske proizvodnje posljedica je visokog pondera ove industrijske grupe, ali i njenog značajnog godišnjeg pada.

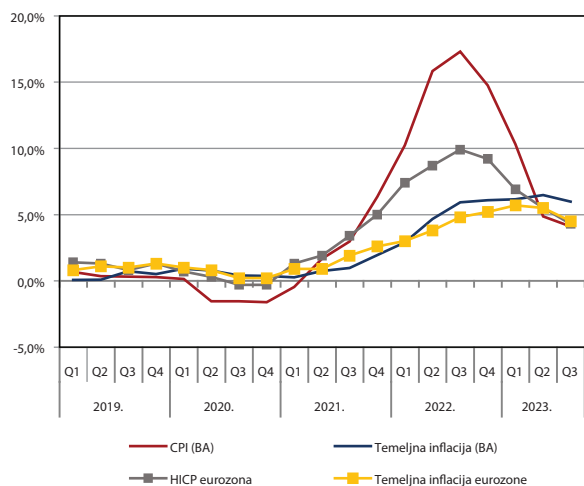
Grafikon 2.7: Doprinos godišnjim stopama rasta/pada obima industrijske proizvodnje prema industrijskim grupama, izvorni indeksi

2.3 Cijene

U odnosu na prethodni mjesec, u septembru 2023. godine zabilježena je niža godišnja stopa rasta cijena od 0,6%, a godišnja stopa inflacije u trećem kvartalu iznosila je 4,3%, što je u skladu sa kretanjima u eurozoni. Godišnji rast cijena u trećem kvartalu 2023. godine značajno je niži (12,6 pp) u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Istovremeno je kvartalni rast cijena u trećem kvartalu 2023. godine iznosio 0,5% i veći je od stope rasta zabilježene za prva dva kvartala tekuće godine. Cjenovni indeksi za najznačajnije i najvolatilnije kategorije potrošačke korpe u trećem kvartalu 2023. godine ukazuju na slabljenje cjenovnog pritiska i niže godišnje stope rasta cijena za kategoriju hrane i bezalkoholnih pića te režijskih troškova od 7,64% i 6,64% respektivno. U posmatranom periodu, troškovi prevoza zabilježili su dalji pad cijena na godišnjem nivou od 8%, ali i kvartalni rast od 3,5%, nakon tri kvartala sukcesivnog smanjenja. Godišnji pad cijena prevoza u septembru 2023. godine iznosio je 4,2% (Grafikon 2.8). Temeljna inflacija je krajem trećeg kvartala dosegla vrijednost od 5,9% što je za 1,5 pp više od temeljne inflacije eurozone, ali i 0,5 pp niže u odnosu na stopu rasta iz prethodnog kvartala. Izuzetno visoke godišnje stope rasta cijena u trećem kvartalu 2023. godine zabilježene su za kategoriju ostalih proizvoda i usluga (9,4%), kategoriju namještaja (8,5%), te usluge restorana i hotela (7,3%). Rast za ove kategorije u posmatranom periodu dvostruko je viši od stope rasta prosječnih potrošačkih cijena (Grafikon 2.3). Smanjenje trgovine robama te smanjenje neto izvoza samo su neki od faktora koji ukazuju na izraženije prisustvo cjenovnih pritisaka u kategoriji uslužnih djelatnosti.

Grafikon 2.8: Godišnje promjene cijena u Bosni i Hercegovini i eurozoni, kraj kvartala

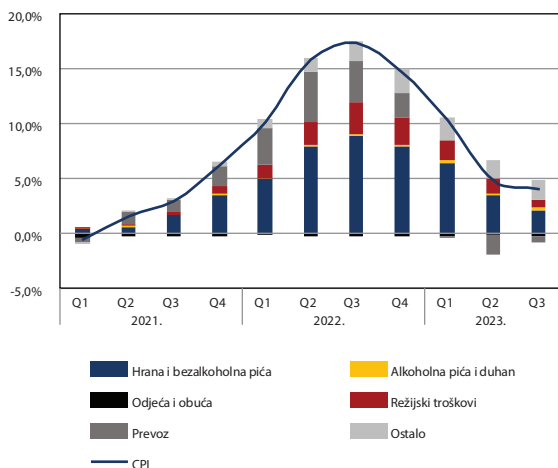

Izvor: Eurostat, BHAS, Temeljna inflacija za BiH je procjena CBBiH

Napomena: Izračun temeljne inflacije prema metodologiji EUROSTAT-a u odnosu na metodologiju CBBiH izuzima dodatno odjeljak alkoholnih pića i duhana te u sklopu energenata izuzima cijene električne energije. Kako su domaće cijene za ove odjeljke formirane administrativno te kako nisu toliko zavisne od egzogenih cijena, izračun domaće temeljne inflacije razlikuje se po navedenom osnovu, što je veoma česta praksa u pojedinačnim centralnim bankama koje metodologiju kreiraju na osnovu ekonomskih specifičnosti zemlje.

Najveći doprinos rastu cijena zabilježen je za odjeljak hrane i bezalkoholnih pića te odjeljak ostalih troškova (doprinos od 2,13% i 1,8% respektivno). Za kategoriju hrane i bezalkoholnih pića krajem trećeg kvartala 2023. godine zabilježena je najniža stopa rasta cijena od četvrtog kvartala 2021. godine. Krajem septembra 2023. godine, stopa rasta za ovaj odjeljak potrošačke korpe bila je niža za 19,9 pp u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Za odjeljak prevoza i odjeće zabilježeni su deflatorni obrasci u kretanju cijena (4,3 i 7,3%), pa je i doprinos ovih kategorija potrošačke korpe bio negativan.

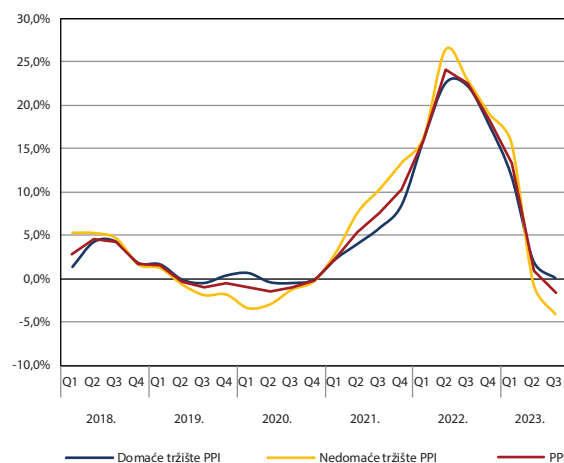
Grafikon 2.9: Doprinosi godišnjim stopama promjene potrošačkih cijena na kraju kvartala

Izvor: BHAS

Indeks proizvođačkih cijena u septembru 2023. godine po prvi put od 2021. godine zabilježio je negativnu stopu rasta (1,7%). Drastičan pad indeksa proizvođačkih cijena krajem trećeg kvartala, u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 24,2 pp, što predstavlja najveću godišnju stopu smanjenja od 2020. godine. Cijene na domaćem i stranom tržištu imale su sličnu dinamiku, iako su od početka 2021. godine pa do drugog kvartala 2023. godine domaće cijene rasle sporijim tempom. U trećem kvartalu 2023. godine evidentno je usporavanje rasta proizvođačkih cijena na domaćem tržištu (Grafikon 2.5). Najviša stopa rasta proizvođačkih cijena na domaćem tržištu zabilježena je za djelatnost Vađenje ruda i kamena (4,9%) dok je u djelatnosti Prerađivačka industrija zabilježen pad cijena (1,7%). Cijene na nedomaćem tržištu zabilježile su negativan trend i kontinuirano negativne stope od juna 2023. godine. Krajem trećeg kvartala 2023. godine, najveće smanjenje cijena zabilježeno je za djelatnost Proizvodnja, snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (31,6%).

Grafikon 2.10: Godišnje promjene u proizvođačkim cijenama, na kraju kvartala

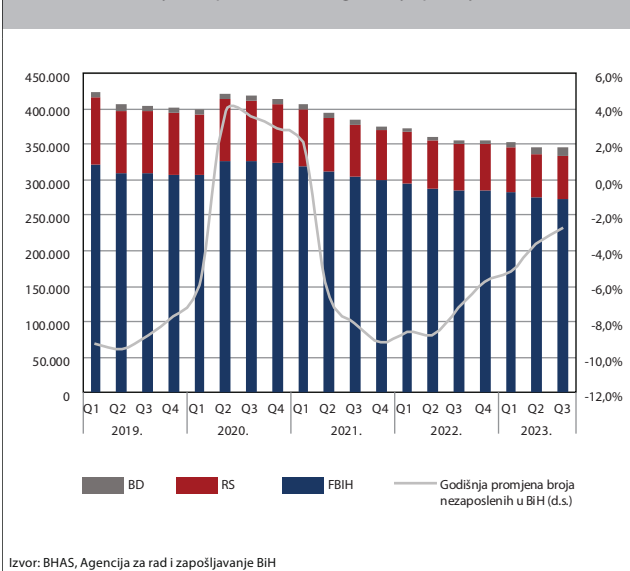

Izvor: BHAS

2.4 Plate i zaposlenost

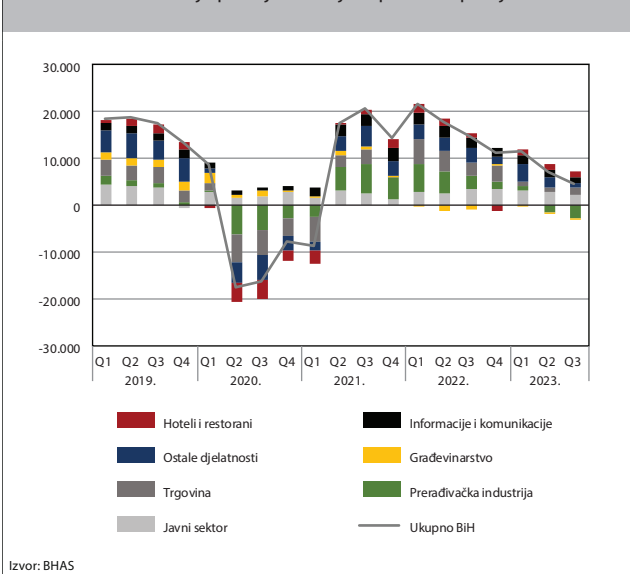
Prema administrativnim izvorima, u BiH je na kraju trećeg kvartala bilo registrovano 346.848 nezaposlenih lica, što predstavlja smanjenje od 2,7% u odnosu na prethodnu godinu (Grafikon 2.8). Uprkos skromnom obimu ekonomske aktivnosti, kao i padu industrijske proizvodnje, nastavljena su pozitivna kretanja na tržištu rada.

Grafikon 2.11: Broj nezaposlenih lica i godišnje promjene

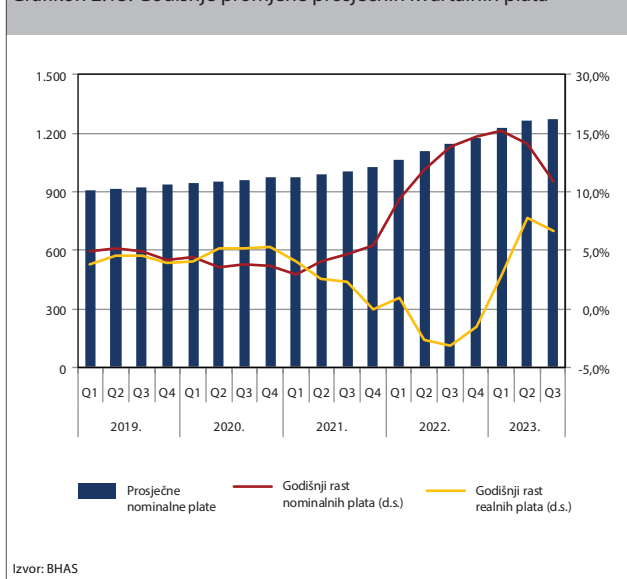
Istovremeno, na kraju trećeg kvartala u BiH je bilo zaposleno 850.523 lica, što je za 4.394 više u odnosu na isti kvartal prethodne godine (Grafikon 2.9). Posmatrano po djelatnostima, najveći godišnji rast broja zaposlenih na kraju trećeg kvartala zabilježen je u djelatnostima Javni sektor (2.106), Trgovina na veliko i malo (1.836), Hoteli i restorani (1.218) i Informacije i komunikacije (1.198). S druge strane, najveći pad broja zaposlenih zabilježen je u djelatnosti Prerađivačke industrije (2.744).

Grafikon 2.12: Godišnje promjene broja zaposlenih po djelatnostima

U trećem kvartalu 2023. godine nastavljen je nominalni rast neto plata, tako da su prosječne plate u trećem kvartalu iznosile 1.268,8 KM, što predstavlja godišnji rast od 10,9% (Grafikon 2.10). Uprkos nominalnom rastu, nastavljeno je i trend rasta realnih plata započet početkom 2023. godine i postepenim popuštanjem inflatornih pritisaka na nominalne zarade, koje su u trećem kvartalu zabilježile realni rast od 6,6%, što je za 1,1 pp manje u odnosu na rast iz prethodnog kvartala. Nominalni rast plata zabilježen je u svim djelatnostima, s tim što je na godišnjem nivou najizraženiji bio u djelatnostima Građevinarstva (13,8%), Rudarstva (13,2%), Prevoza i skladištenja (12,6%) i Informacije i komunikacije (12,5%).

Grafikon 2.13: Godišnje promjene prosječnih kvartalnih plata

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Finansijski sektor

3. FINANSIJSKI SEKTOR

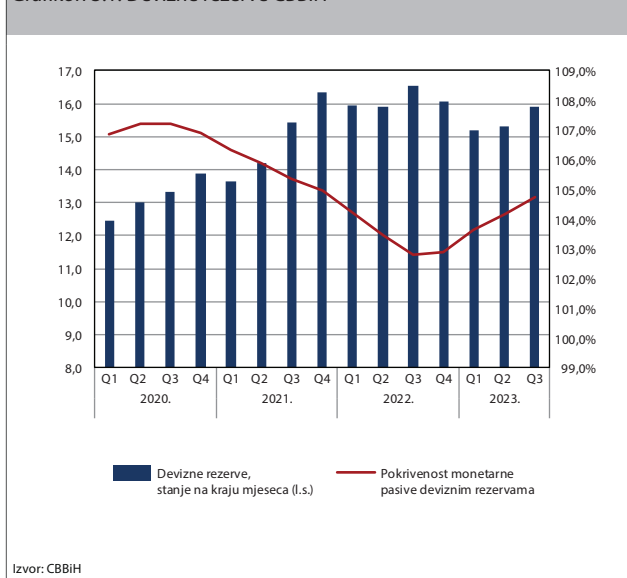
U trećem kvartalu 2023. godine zabilježen je kvartalni rast deviznih rezervi, ali je stanje deviznih rezervi na kraju septembra i dalje niže od prosječnog stanja za 2022. godinu. U posmatranom periodu evidentirano je i kontinuirano mjesečno povećanje komponenti novčane mase u širem smislu. Ovakva monetarna kretanja direktna su posljedica povećanja prenosivih depozita u domaćoj valuti, ali i rasta kvazi novca, usljed povećanja prenosivih i ostalih depozita u stranoj valuti. U trećem kvartalu 2023. godine je, osim rasta prosječne obavezne rezerve, zabilježen i rast viška iznad obavezne rezerve.

U posmatranom periodu zabilježen je značajniji kreditni rast, a stanje depozita u bankama na svom je istorijskom maksimumu. Nakon višekvartalnog pada, stanje strane pasive u izvještajnom periodu je neizmjenjeno, dok je u isto vrijeme zabilježen rast strane aktive banaka. U izvještajnom periodu, najizraženiji je rast kamatnih stopa na depozite stanovništva, a potom na depozite nefinansijskih preduzeća. Istovremeno, kamatne stope na novugovorene kredite stanovništva nisu porasle, dok je rast kamatnih stopa na kredite nefinansijskim preduzećima bio vrlo blag. Tražnja za emisijama javnog duga Republike Srpske je smanjena, a prinosi do dospeljača na petogodišnje obveznice na približno su istom nivou kao u prethodnom kvartalu, dok u Federaciji Bosne i Hercegovine u izvještajnom periodu ovi prinosi padaju.

3.1 Devizne rezerve i monetarna kretanja

Tokom sva tri mjeseca trećeg kvartala 2023. godine devizne rezerve bilježile su kontinuirani rast, ali su na godišnjem nivou i dalje znatno niže u odnosu na prosječno stanje iz septembra prethodne godine (smanjenje za 602,7 miliona KM). Kvartalni rast neto deviznih rezervi krajem trećeg kvartala iznosio je 598,4 miliona KM te su devizne rezerve krajem septembra dosegle vrijednost od 15,9 milijardi KM (Grafikon 3.1).

Grafikon 3.1: Devizne rezerve CBBiH

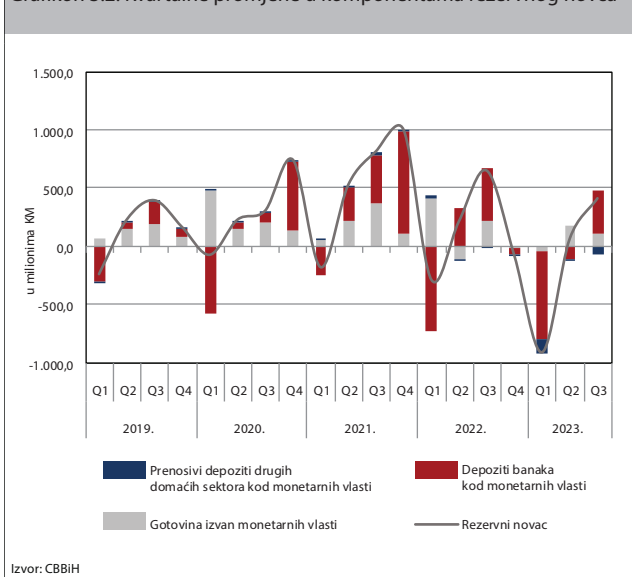

U posmatranom periodu ostvaren je pozitivan saldo kupoprodaje sa komercijalnim bankama i internim deponentima u iznosu 493,4 miliona KM, s tim da je u septembru 2023. godine ostvaren najniži pozitivan saldo u tekućoj godini. Imajući u vidu činjenicu da je kumulativni saldo kupoprodaje sa komercijalnim bankama i internim deponentima za prvih devet mjeseci godine negativan (425,9 miliona KM), devizne rezerve i dalje su značajno niže na godišnjem nivou. Samo na otplatu vanjskog duga u trećem kvartalu 2023. godine odnosilo se 352,7 miliona KM, a pozitivan doprinos uspješne turističke sezone nije bio dostatan da neutrališe negativan uticaj rasta vanjskotrgovinskog deficita.

Iako je stanje deviznih rezervi kontinuirano osciliralo tokom 2023. godine, na godišnjem nivou, krajem trećeg kvartala 2023. godine zabilježeno je i nominalno veće smanjenje monetarne pasive, što je, između ostalog, uticalo na povećanje koeficijenta pokrića monetarne pasive deviznim rezervama. Koeficijent pokrića u septembru 2023. godine iznosio je 104,7%. U strukturi monetarne pasive, najveći pad zabilježen je za kategoriju depozita komercijalnih banaka kod monetarnih vlasti (551,7 miliona KM). U skladu sa kretanjima monetarne pasive i deviznih rezervi u posmatranom periodu, koeficijent pokrića zabilježio je rast u posmatranom periodu.

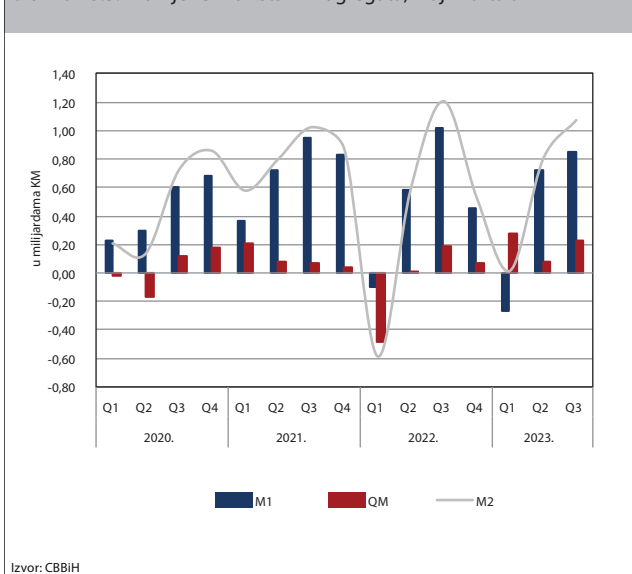
U posljednja dva kvartala, zabilježen je kvartalni rast gotovine izvan monetarnih vlasti usljed snažnog rasta potražnje za gotovinom. Ova stavka u strukturi rezervnog novca zabilježila je i rast na godišnjem nivou, dok su depoziti banaka kod monetarnih vlasti i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora na godišnjem nivou značajno niži (551,7 miliona KM i 213,1 milion KM respektivno), pa je posljedično zabilježeno smanjenje rezervnog novca za 3,5%. Na nivou kvartala, rezervni novac zabilježio je rast za 407,0 miliona KM (Grafikon 3.2).

Grafikon 3.2: Kvartalne promjene u komponentama rezervnog novca

Tokom trećeg kvartala zabilježeno je kontinuirano mjesečno povećanje svih komponenti novčane mase u širem smislu, što je rezultiralo kvartalnim rastom za 1,07 milijardi KM. Značajan rast novčane mase ostvaren je na godišnjem nivou, u odnosu na kraj trećeg kvartala 2022. godine (2,41 milijardi KM). Ovakva monetarna kretanja direktna su posljedica povećanja prenosivih depozita u domaćoj valuti, koji su zabilježili kvartalni rast od 706,1 milion KM. Osim rasta agregata M1, monetarni agregat QM je, usljed rasta prenosivih depozita, također zabilježio kvartalni rast u iznosu od 223,7 miliona KM. U strukturi kvazi novca, koji obuhvata i depozite u stranoj valuti, najznačajniji kvartalni rast zabilježili su upravo prenosivi depoziti i ostali depoziti u stranoj valuti, u iznosu od 121,8 miliona KM i 51,9 miliona KM respektivno (Grafikon 3.3). Monetarni agregati M1 i M2 rasli su bržom dinamikom tokom 2023. godine, a krajem trećeg kvartala dosegli su svoje historijski najviše vrijednosti.

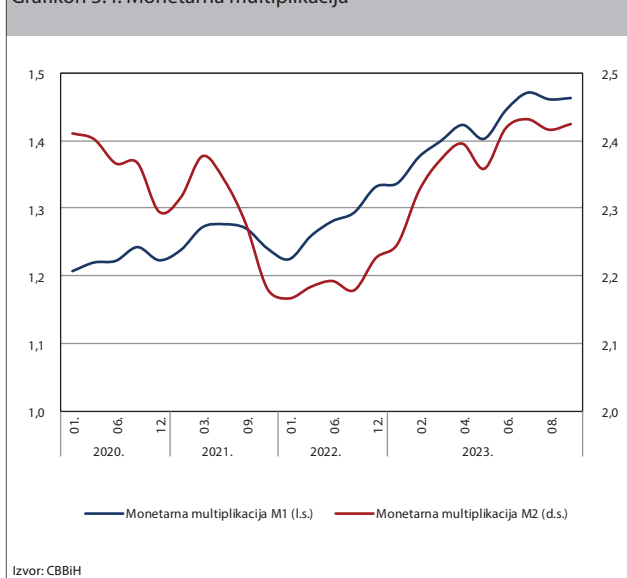
Grafikon 3.3: Promjene monetarnih agregata, kraj kvartala

Struktura depozita krajem trećeg kvartala 2023. ukazuje na značajno učešće depozita u domaćoj valuti (preko 60%), koji su zabilježili kvartalni i godišnji rast od 3,2% i 6,7% respektivno. Nastavljen je trend rasta kratkoročnih depozita u domaćoj i stranoj valuti, ali je zabilježen i kvartalni rast dugoročnih depozita u domaćoj i stranoj valuti (1,4%).

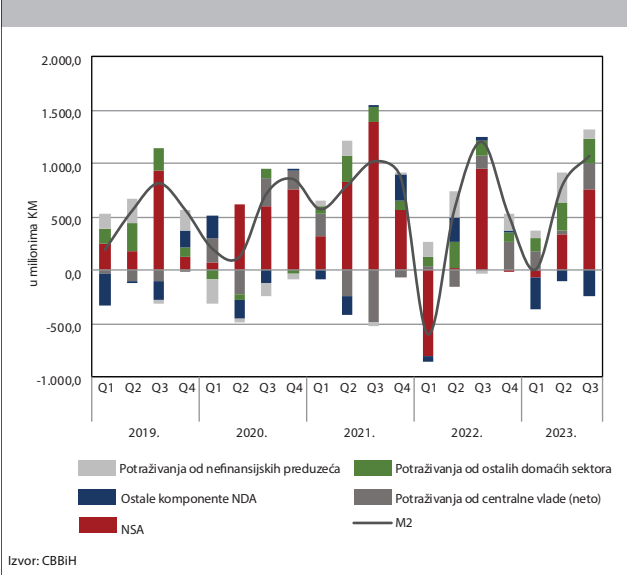
U skladu sa monetarnim kretanjima i monetarni multiplikatori zabilježili su značajan rast u prvih devet mjeseci 2023. godine, a u posljednja dva kvartala ubrzani rast u odnosu na rast rezervnog novca (Grafikon 3.4). Posmatrano na godišnjem nivou, monetarni agregati M1 i M2 u septembru 2023. godine zabilježili su rast od 9,1% i 7,4% respektivno te dosegli maksimalne vrijednosti od početka 2020. godine (Grafikon 3.3).

Grafikon 3.4: Monetarna multiplikacija

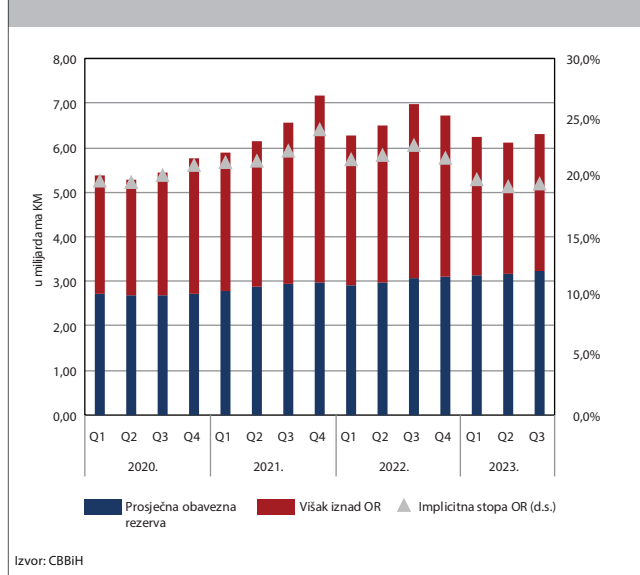
Trend rasta neto strane aktive koji je započeo u drugom kvartalu 2023. godine nastavljen je i u trećem kvartalu, dok je strana pasiva zabilježila neznatno povećanje. Za razliku od drugog kvartala 2023. godine, posmatrano po kontrastavkama, u trećem kvartalu kvartalne promjene novčane mase u širem smislu u značajnoj mjeri posljedica su rasta neto strane aktive (756,84 miliona KM), koja je zabilježila najveći rast od trećeg kvartala 2022. godine. Rast domaće aktive u posmatranom periodu bio je znatno niži od rasta strane aktive (Grafikon 3.5). Najznačajnije komponente kvartalnog rasta neto domaće aktive su kvartalni rast potraživanja od centralne vlade te potraživanja od ostalih domaćih sektora.

Grafikon 3.5: Kvartalne promjene M2 i protustavki novčane mase

Izvor: CBBiH

Grafikon 3.6: Stanje računa rezervi kod CBBiH i implicitna stopa OR

Izvor: CBBiH

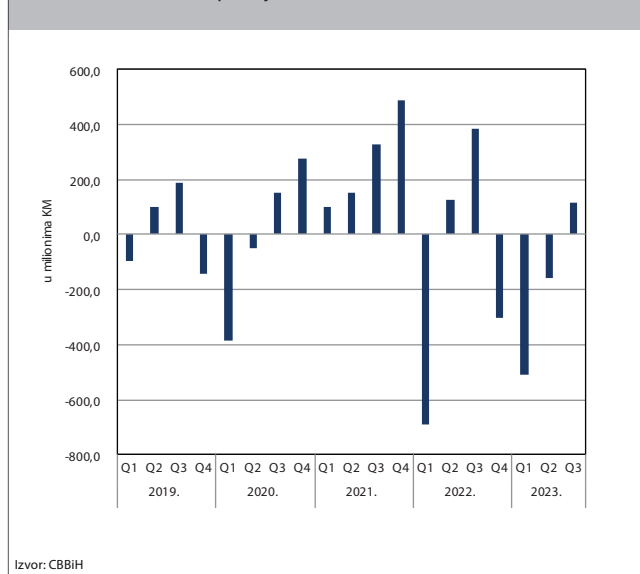
3.2 Obavezna rezerva

Osnovica za obračun obavezne rezerve zabilježila je višemjesečni, kontinuiran rast u posljednja dva kvartala 2023. godine. Krajem trećeg kvartala, prosječna osnovica za obračun obavezne rezerve dosegla je najvišu vrijednost od početka 2022. godine (32,4 milijarde KM) te kvartalni rast za 698,8 miliona KM. U trećem kvartalu 2023. godine, osim rasta prosječne obavezne rezerve, zabilježen je i rast viška iznad obavezne rezerve. Ukupna osnovica za obračun obavezne rezerve, u odnosu na isti period prošle godine, zabilježila je rast za 1,7 milijardi KM ili 5,4%, pri čemu je rast osnovice u domaćoj valuti iznosio 1,4 milijarde KM odnosno 7,9%, a rast osnovice u KM sa valutnom klauzulom i osnovice u ostalim valutama 256,1 milion KM, odnosno blizu 2%. Valutna struktura osnovice ukazuje na značajno učešće osnovice u domaćoj valuti (preko 58%), a učešće osnovice u KM u ukupnoj osnovici povećano za oko 2% u odnosu na prethodnih kvartal. Ročna struktura osnovice za obračun obavezne rezerve ukazuje na i dalje značajno učešće kratkoročne osnovice.

Posmatrano na godišnjem nivou, krajem septembra 2023. godine zabilježena je negativna dinamika kretanja prosječnog salda na računu rezervi, usljed smanjenja prosječnog viška iznad obavezne rezerve na godišnjem nivou (smanjenje za 852,34 miliona KM). Međutim, imajući u vidu pozitivne kvartalne promjene u kretanju viška iznad obavezne rezerve, te prosječnog salda na računima rezervi CBBiH, krajem trećeg kvartala 2023. godine zabilježen je rast implicitne stope obavezne rezerve koja je iznosila 19,5% (Grafikon 3.6). U istom periodu zabilježen je i rast strane aktive komercijalnih banaka za 758,7 miliona KM (detaljnije u poglavlju 3.3.3).

Smanjenje prosječnog viška iznad obavezne rezerve, koje je započeto u četvrtom kvartalu 2022. godine, zaustavljeno je u trećem kvartalu 2023. godine. Zabilježeno je kvartalno kontinuirano povećanje viška, što je dovelo višak blizu prosjeka iz 2022. godine (kad su zabilježene njegove najveće vrijednosti). Posmatrano na kvartalnom nivou, ukupni udio viška iznad obavezne rezerve u ukupnim držanjima kod CBBiH u trećem kvartalu 2023. godine porastao je u odnosu na prethodni kvartal. Ovo učešće na kraju trećeg kvartala iznosi 48,6%, te je veće u odnosu na prethodni kvartal, te je primjetno da se stanje viška oporavlja nakon višemjesečnog negativnog trenda (Grafikon 3.7).

Grafikon 3.7: Kvartalne promjene viška iznad obavezne rezerve

Izvor: CBBiH

CBBiH i dalje svojim odlukama o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi ima za cilj stimulisanje držanja obavezne rezerve u domaćoj valuti valutnim diferenciranjem naknade na obaveznu rezervu. S tim u vezi, CBBiH je donijela

Odluku o povećanju naknada na obaveznu rezervu koje plaća komercijalnim bankama, s ciljem usklađivanja sa politikom ECB-a. Odluka je donesena u toku drugog kvartala, a u primjeni je od početka trećeg kvartala tj. od 01.07.2023. godine. Ovom odlukom CBBiH, na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti KM isplaćuje se komercijalnim bankama naknada po stopi od 50 bp (0,50%), na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom - isplaćuje se naknada po stopi od 30 bp (0,30%). Na sredstva iznad obavezne rezerve, naknada se ne obračunava (Tabela 3.1). I u narednom periodu moguće je očekivati intenzivniju harmonizaciju politike naknada u CBBiH, a u skladu sa kretanjima u okruženju i kretanjima na domaćem tržištu.

Tabela 3.1 Hronologija izmjene stope naknada CBBH na sredstva OR

Odluka Upravnog vijeća	Godina i mjesec primjene	Stope naknade na sredstva OR i višak iznad OR			Stopa OR
		Naknada na višak sredstava iznad OR	Naknada na sredstva OR u ostalim valutama	Naknada na sredstva OR u KM	
28.02.2019.	maj-19	-0,40%			10,00%
28.02.2019.	sep-19	-0,50%			10,00%
01.04.2021.	jun-21	-0,50%	-0,60%	0,00%	10,00%
27.10.2021.	jan-22	-0,75%	-0,60%	0,00%	10,00%
29.07.2022.	sep-22	-0,25%	-0,10%	0,00%	10,00%
28.11.2022.	jan-23	0,00%	0,10%	0,25%	10,00%
31.05.2022.	jul-23	0,00%	0,30%	0,50%	10,00%

Izvor: CBBH

Napomena: Od 01. 04. 2021. uvedena je diferencirana stopa naknade na sredstva OR po valutama, a ista je u primjeni od juna 2021. godine.

3.3. Aktivnosti komercijalnih banaka

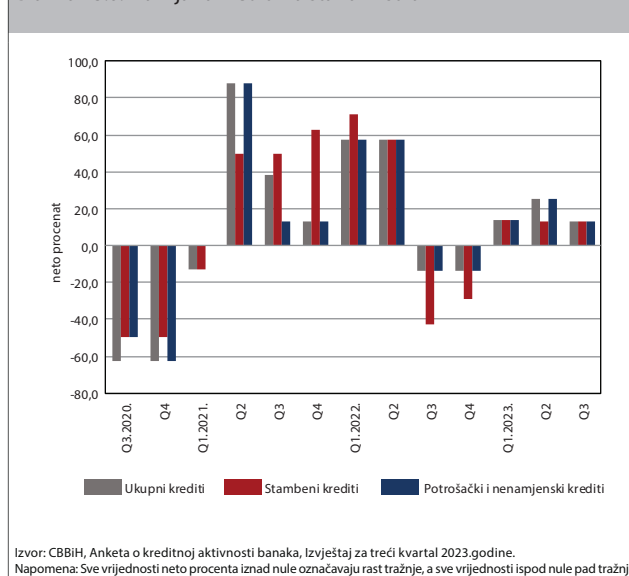
Stopa kreditnog rasta u izvještajnom periodu približila se predpandemijskim vrijednostima, ali je ona još uvijek ispodprosječna u poređenju sa trendom. Depoziti su nastavili rasti, a još uvijek visoka inflacija umanjuje rast realnih depozita. Stanje strane pasive nije promijenjeno, a strana aktiva i dalje raste. Kamatne stope na novougovorene depozite u porastu su na kvartalnom nivou, a kamatne stope na novougovorene kredite su ili neizmjenjene (stanovništvo), ili samo blago povećane (nefinansijska preduzeća).

3.3.1 Krediti

Ostvarena stopa godišnjeg kreditnog rasta od 5,5% najviša je u zadnje četiri godine i vrlo je blizu predpandemijskog kreditnog rasta. Međutim, prema pokazateljima finansijskog ciklusa kreditni rast i dalje je značajno ispod prosjeka⁷. Finansijski ciklus je tokom cijele 2022. godine bio u negativnoj zoni, a u prvom polugodištu 2023. godine odstupanje od trendne

vrijednosti blago je smanjeno. U drugom kvartalu, na kompozitni indikator finansijskog ciklusa negativno su uticali raspon kamatnih stopa, berzanski indeksi, te većina uključenih indikatora kreditiranja. Pozitivan doprinos finansijskom ciklusu, što utiče na njegov postepeni oporavak, daju indikatori sa tržišta rada i nekretnina, a od finansijskih varijabli nekvalitetni krediti, neto kamatni prihod i strano zaduživanje. Na ispodprosječnu kreditnu dinamiku ukazuje i kreditni rast u odnosu na godinu uoči izbijanja pandemije korona virusa (12/2019) od svega 11%, a kojem su najviše doprinijeli krediti stanovništvu. Kvartalni kreditni rast banaka od 1,4% najvećim je dijelom posljedica djelimičnog pooštavanja kreditnih standarda i uslova za odobravanje kredita⁸. Banke su od drugog kvartala prošle godine stalno izvještavale da su se kreditni standardi pooštrili, a takva su bila i očekivanja za treći kvartal ove godine, koja su i realizovana. Međutim, pošto tražnja za kreditima nije smanjena (Grafikon 3.8), kreditni rast u ovom sektoru ponovo je približno na nivou prethodnog kvartala (2%), s tim da su ipak više porasli potrošački nenamjenski krediti nego stambeni krediti. U ročnoj strukturi kredita stanovništvu i dalje prevladavaju dugoročni krediti, čije učešće u ukupnim kreditima nije mijenjano u zadnjih godinu dana i na nivou je od oko 92%. Smanjuje se učešće novoodobrenih kredita sa valutnom klauzulom, pa je njihovo učešće u izvještajnom periodu dostiglo do sada najniži nivo od 41,3%⁹.

Grafikon 3.8: Tražnja za kreditima stanovništva

Izvor: CBBiH, Anкета o kreditnoj aktivnosti banaka, Izvještaj za treći kvartal 2023.godine.

Napomena: Sve vrijednosti neto procenta iznad nule označavaju rast tražnje, a sve vrijednosti ispod nule pad tražnje.

U poređenju sa prosječnim godišnjim rastom kredita stanovništvu u eurozoni u od 0,8%¹⁰ u Q3 2023. godine, rast ovih kredita u BiH od 6,5% izuzetno je visok. Glavni razlog ovako velike razlike u kreditnom rastu prevashodno je izuzetno restriktivna monetarna politika u eurozoni. Smanjenje spremnosti za preuzimanje rizika

⁸ Anкета o kreditnoj aktivnosti banaka za Q3 2023. godine, CBBiH.

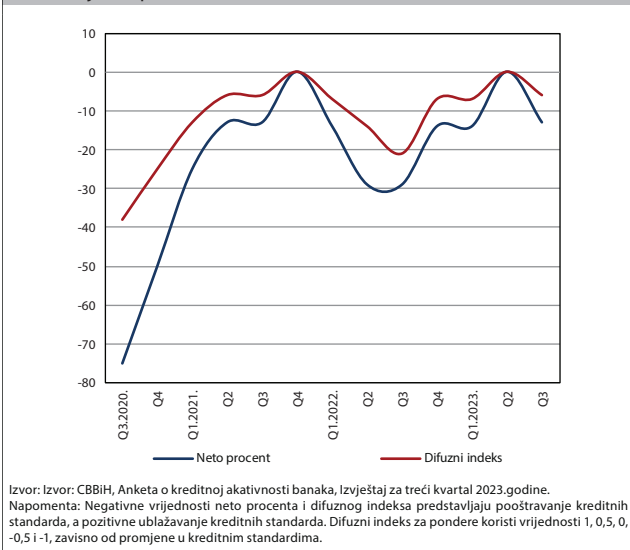
⁹ Od januara 2019. godine, krediti sa deviznom klauzulom klasifikuju se kao devizni krediti i njihov početni udio u ukupnim kreditima bio je 61%.

¹⁰ Tržište kredita stanovništvu u dvije velike ekonomije eurozone, Italiji i Španiji, u zadnjih godinu dana smanjeno je za 0,9% i 1,6% respektivno. Godišnja promjena kredita stanovništvu u većini manjih ekonomija eurozone - Hrvatska (8%), Estonija (7%), Slovačka (5%) Slovenija (3,4%), u prosjeku je na nivou one u Bosni i Hercegovini.

⁷ CBBiH, Izvještaj o finansijskoj stabilnosti za 2021. godinu.

i viša percepcija rizika, te ograničenja vezana za bilans stanja i rast troškova izvora finansiranja, vodili su stalnom pooštavanju kreditnih standarda na tržištu kredita preduzećima, sve do drugog kvartala kad u prosjeku nije registrovano pooštavanje kreditnih standarda (Grafikon 3.9). Međutim, u toku trećeg kvartala došlo je do novog pooštavanja kreditnih standarda, prvenstveno usljed promjene percepcije rizika i troškova izvora za kredite. Zbog toga, kao i zbog pogoršavanja drugih bitnih uslova za odobravanje kredita, rast tražnje za kreditima u trećem kvartalu nije doprinio značajnijem rastu ovih kredita. Kvartalnoj promjeni ukupnih kredita najviše su doprinijeli sektor stanovništva (1,02 pp) i nefinansijskih privatnih preduzeća (0,4 pp). Kvartalne promjene kredita u ostalim sektorima nisu značajnije doprinijele promjenama ukupnih kredita. Krediti privatnim nefinansijskim preduzećima porasli su za samo 1% na kvartalnom nivou, a stanje kredita nefinansijskim javnim preduzećima nije izmjenjeno u odnosu na prethodni kvartal. Na kraju trećeg kvartala, stanje kredita privatnim nefinansijskim preduzećima je 9,6 milijardi KM, a stanje kredita javnim nefinansijskim preduzećima 595 miliona KM. Ročna struktura kredita nefinansijskim preduzećima nije izmjenjena u odnosu na prethodni kvartal, pa i dalje u strukturi kredita nefinansijskim privatnim i nefinansijskim javnim preduzećima preovladavaju dugoročni krediti sa učešćem od 61% i 73% respektivno (Q3 2023). Nastavljen je trend rasta kredita u KM u ukupnim kreditima nefinansijskim preduzećima i njihovo učešće u ukupnim kreditima nefinansijskim preduzećima u Q1 2023. godine je 67,3%.

Grafikon 3.9: Kreditni standardi za kredite i kreditne linije nefinansijskim preduzećima

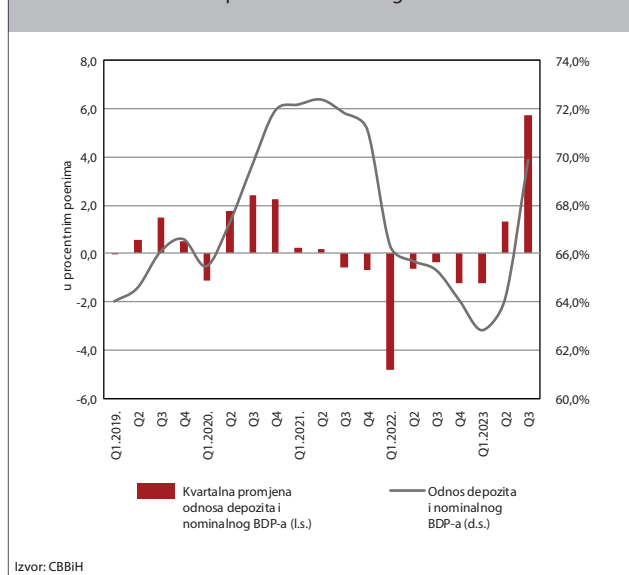

3.3.2 Depoziti

Trend rast depozita, započet u drugom kvartalu prošle godine, nastavljen je i u izvještajnom periodu. Nakon šest uzastopnih kvartala rasta, stanje ukupnih depozita banaka (30,6 milijardi KM) najviše je u istoriji bankarskog sektora. Rast od 2,7% (800 miliona KM) na

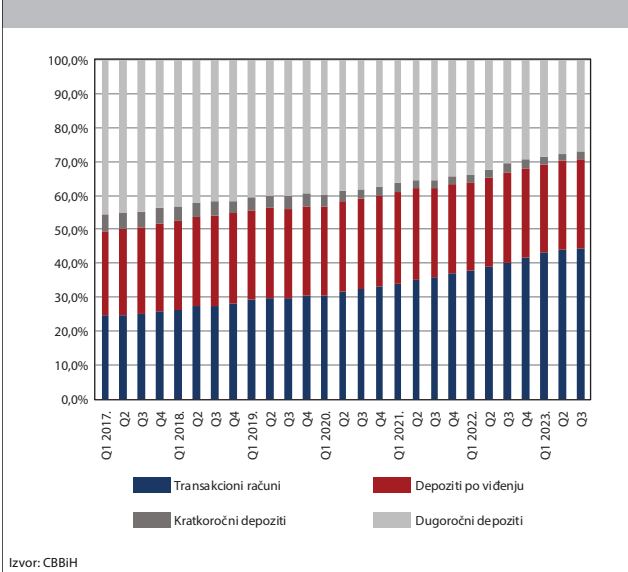
nivou je prosječnog kvartalnog rasta ostvarenog tokom 2021. godine. Rastu depozita najviše su doprinijeli nefinansijska privatna preduzeća, stanovništvo i vlade kantona, s pojedinačnim doprinosom od 1,5%, 1% i 0,8% respektivno (q/q-1). Pored ova tri sektora, značajna promjena desila se i na poziciji depozita vlada entiteta, koji su smanjeni za 8,3%. Njihov udio u ukupnim depozitima je 5,4%, a doprinos kvartalnom rastu ukupnih depozita u izvještajnom periodu od 2,7% je -0,5 pp. Ovo je peti uzastopni kvartal pada depozita vlada entiteta i dešava se u uslovima rekordne naplate poreza na dodatu vrijednost, ali i u periodu najviših otplata vanjskog javnog duga. Od juna prošle godine, depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća i stanovništva povećani su za 16% odnosno 9%. Promjena depozita ima i svoju relativnu dimenziju i vezu sa privrednim kretanjima, koja se dobija upoređivanjem depozita sa nominalnim BDP-om (Grafikon 11). Na kraju trećeg kvartala, depoziti su 70% BDP-a (godinu dana ranije činili su 65% BDP-a), ali ovaj odnos još uvijek je ispod nivoa iz 2021. godine. Nominalni godišnji rast depozita u Q3 2023. godine bio je 7%, realni rast depozita je umjereniji (2,7%), a prema srednjoročnoj prognozi CBBiH očekuje se njihov dalji i nominalni i realni rast.

Grafikon 3.10: Odnos depozita i nominalnog BDP-a

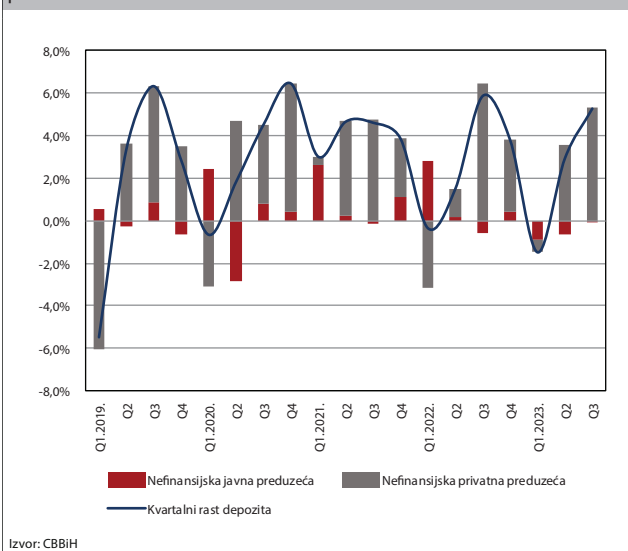
Analiza ročne strukture depozita stanovništva (Grafikon 3.12) pokazuje da su njihovom rastu od 2,1% koji je skoro trostruko manji od rasta depozita nefinansijskih preduzeća, najviše doprinijeli, kao i uvijek, transakcioni depoziti, s tim da je u Q3 2023. primjetno usporavanje njihovog rasta i povećanje doprinosa depozita po viđenju i kratkoročnih depozita. Izuzetno je bitno da, prvi put od septembra 2021. godine, dugoročni depoziti stanovništva nisu smanjeni, što se može dovesti u vezu sa postojanim rastom kamatnih stopa u ovom tržišnom segmentu. Kamatne stope na ovom dijelu tržišta depozita porasle su za 120 bp od jula prošle godine, a njihov rast u zadnja tri mjeseca je 45 bp (više vidjeti na ovu temu u potpoglavlju o kamatnim stopama).

Grafikon 3.11: Depoziti stanovništva po ročnosti

Kao i prethodna dva kvartala, i u ovom izvještajnom periodu depoziti nefinansijskih javnih preduzeća su smanjeni, a depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća nastavili su rasti (Grafikon 3.13). Višegodišnji pad depozita, uzrokovan izlaskom pojedinih javnih preduzeća sa tržišta, njihovom prodajom i razvojem privatnog sektora, stalno je smanjivao udio depozita u ukupnim depozitima ovog sektora, do nivoa od 22% u Q3 2023. godine. Posljednji put su depoziti nefinansijskih javnih preduzeća ostvarili umjeren rast na prelazu iz 2021. godinu u 2022. godinu, a od tada depoziti sektora nefinansijskih preduzeća rastu isključivo zbog ekspanzije depozita nefinansijskih privatnih preduzeća. Ostvarena kvartalna stopa rasta ovih depozita (5,3%) veća je od prosječne u zadnje tri godine. Ona je, uz kreditni rast, indikator još uvijek očuvane privredne dinamike u privatnom sektoru, uprkos smanjenju privrednog rasta u BiH i njenom okruženju.

Grafikon 3.12: Doprinos kvartalnoj stopi rasta depozita nefinansijskih preduzeća

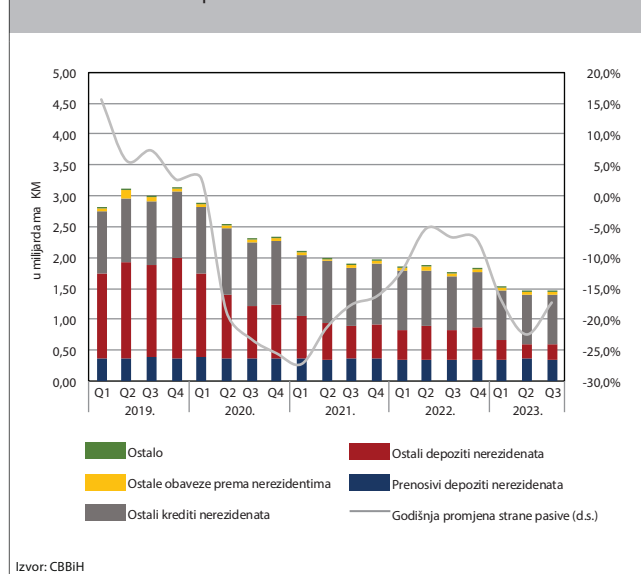

U sva tri kvartala ove godine godišnji rast depozita nefinansijskih privatnih preduzeća bio je iznad 10%, iako su inflacioni pritisci značajno manji u poređenju sa prošlom godinom. Izuzetno visok rast ovih depozita nije posljedica baznog efekta, jer se i u prethodnim godinama depoziti ovoga sektora rasli po dvocifrenim stopama.

3.3.3 Strana aktiva i strana pasiva komercijalnih banaka

Nakon visokog smanjenja vrijednosti u prvom kvartalu godine od 16% i nastavka pada u drugom kvartalu, u ovome izvještajnom periodu stanje strane pasive ostalo je na nivou iz juna 2023. godine (Grafikon 3.14). Mada je u strukturi strane pasive bilo promjena, one nisu bile takvog intenziteta da bi uticale na ročnost strane pasive. Stranom pasivom i dalje dominiraju depoziti po viđenju nerezidenata, koji čine 24% strane pasive, i krediti nerezidenata sa učešćem od 56%. Poslije nekoliko kvartala pada blago je poraslo učešće oročenih depozita u strukturi strane pasive, što uz nepromijenjeni iznos strane pasive implicira da su možda dostignute granice njenog pada. Ako se promjene strane pasive analiziraju na godišnjem nivou, jasno se uočava neprekidan trend njenog pada započet u drugom kvartalu 2020. godine, kad je strana pasiva bila 2,5 milijardi KM. Smanjenje strane pasive od 1,4 milijarde KM (mart 2020. – septembar 2023.) započeto u prvoj godini pandemije korona virusa, a nastavljeno i poslije toga, dio je procesa supstitucije stranih izvora finansiranja domaćim izvorima finansiranja. Od početka pandemije (3/2020) izmijenjena je ročna struktura strane pasive. Na račun smanjenja učešća oročenih depozita, povećan je udio depozita po viđenju, kao i relativni značaj kredita nerezidenata koji je sada glavni oblik vezivanja sredstava nerezidenata u bh. bankama.

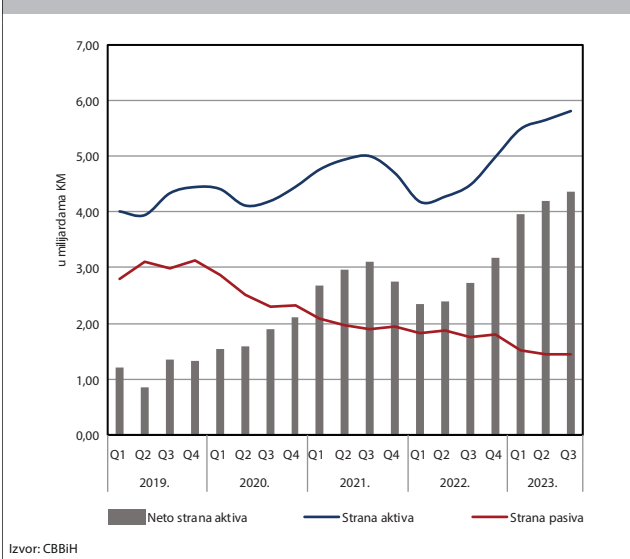
Grafikon 3.13: Strana pasiva banaka

U aprilu ove godine, regulator (Agencija za bankarstvo Republike Srpske i Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine) je donio odluku o privremenim mjerama za ograničenje izloženosti, kojom je izloženost banaka prema stranim centralnim vladama i centralnim bankama ograničena na 100% priznatog kapitala banke. Radi prilagođavanja banaka novoj regulativi, stupanje na snagu ove odluke u Republici Srpskoj pomjereno je za kraj trećeg kvartala 2023. godine, dok je u Federaciji Bosne i Hercegovine ona stupila na snagu neposredno nakon donošenja, polovinom aprila 2023. godine. Strana aktiva banaka raste šesti kvartal uzastopno (Grafikon 3.15) i njeno stanje od 5,8 milijardi KM je do sada najviše stanje na kraju jednog kvartala¹¹. Međutim, u poređenju sa prethodnih nekoliko kvartala, rast strane aktive je usporio. Ostali depoziti kod nerezidenata porasli su za 16,5% (q/q-1) i približili se polovini strane aktive. Vrijednosni papiri nerezidenata (osim dionica) koji su bile predmet ove regulative, zadržali su udio u stranoj aktivi koji su imali i tri mjeseca ranije (22%), a u odnosu na zadnji mjesec uoči donošenja odluke o ograničenju izloženosti (mart 2023.), udio vrijednosnih papira nerezidenata u stranoj aktivi je smanjen. Povećanjem vezanih sredstava u strukturi strane aktive banke nastoje da ostvare dodatne prihode, pri čemu se ne izlažu riziku devizne nelikvidnosti zbog visokog udjela valute i prenosivih depozita kod nerezidenata u stranoj aktivi (25% u Q3 2023.).

Dostignuti nivo neto strane aktive od 4,35 milijardi KM, do sada je najviši nivo neto strane aktive u istoriji bh. bankarskog sektora, a strana aktiva je za četiri puta viša od strane pasive. Izuzetno visoka likvidnost ovog dijela bankarskog deviznog podbilansa ogleda se u podatku da je ukupna strana pasiva u iznosu 1,4 milijarde KM u potpunosti pokrivena likvidnim deviznim sredstvima.

Grafikon 3.14: Neto strana aktiva banaka

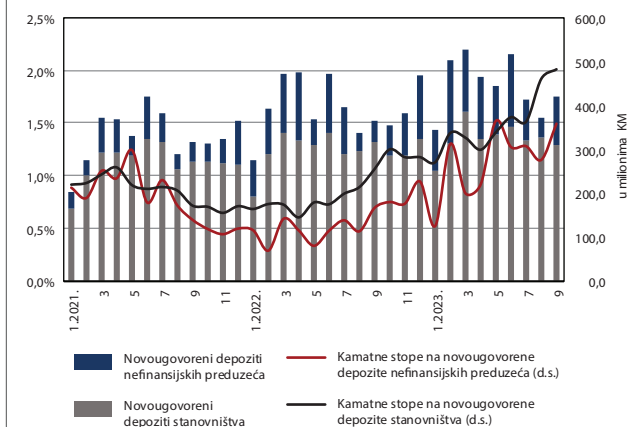

¹¹ U jednom dijelu izvještajnog perioda (august 2023.) stanje strane aktive je bilo i više, 5,9 milijardi KM. Od marta 2022. godine do septembra 2023. godine strana aktiva povećana je u 18 banaka.

3.3.4 Kamatne stope

U odnosu na prethodni kvartal, kamatne stope na novougovorene oročene depozite stanovništva porasle su za 46 bp, a rast kamatnih stopa na novougovorene oročene depozite nefinansijskih preduzeća je 23 pp. Od jula 2022. godine, kad je ECB započela sa podizanjem kamatnih stopa, kamatna stopa viša je za 120 bp odnosno 90 bp na oročene depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća. Na kraju Q3 2023. godine, banke su na novoročene depozite stanovništva plaćale za 50 bp višu kamatnu stopu (2%) nego na oročene depozite nefinansijskih preduzeća (Grafikon 3.16). U oba sektora primjećuje se nastavak značajnog godišnjeg rast novougovorenih depozita, koji u sektoru nefinansijskih preduzeća traje već sedam kvartala uzastopno, dok je u sektoru stanovništva ovaj rast nešto kraći (četiri kvartala)¹². Rast bh. kamatnih stopa na oročene depozite stanovništva zaostaje za njihovim rastom u eurozoni i prosječna kamatna stopa na oročene depozite stanovništva u eurozoni od 3%, za 100 bp viša je nego u BiH.

Grafikon 3.15: Kamatne stope na novougovorene depozite stanovništva i nefinansijskih preduzeća

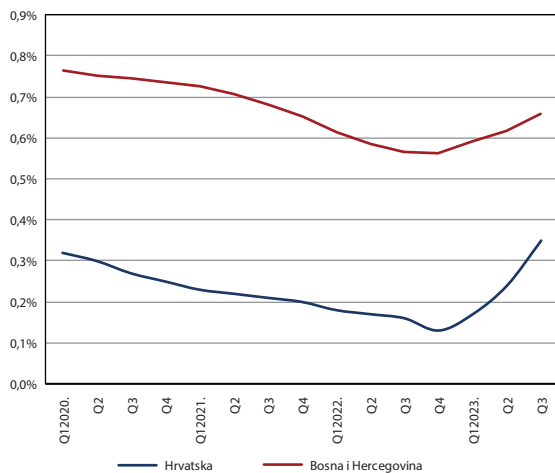

Napomena: Obuhvaćeni su novougovoreni depoziti sa rokom dospijeća ispod jedne godine, od jedne do dvije godine i iznad dvije godine. Transakcioni depoziti stanovništva na kraju septembra 2023. godine čine 71% ukupnih depozita stanovništva, a udjel transakcionih depozita nefinansijskih preduzeća u ukupnim depozitima nefinansijskih preduzeća je 81%.

U oktobru je CBBiH započela sa publikovanjem podataka o troškovima finansiranja banaka (Referentna stopa prosječnog ponderisanog troška finansiranja banaka u BiH - RSTF 3) koju banke mogu koristiti kao referentnu stopu za vezivanje kamatnih stopa na izvore finansiranja i na kredite sa promjenljivom kamatnom stopom umjesto vrijednosti Euribora. Na rok od 12 mjeseci, na izvore finansiranja u eurima, RSTF 3 za sva fizička i pravna lica veća je u Bosni i Hercegovini nego u Hrvatskoj, ali ta razlika se u 2023. godini smanjila (Grafikon 3.17). Na kraju Q3 2023. godine, ova referentna stopa u bh. i hrvatskom bankarskom sektoru je 0,66% i 0,35% respektivno.

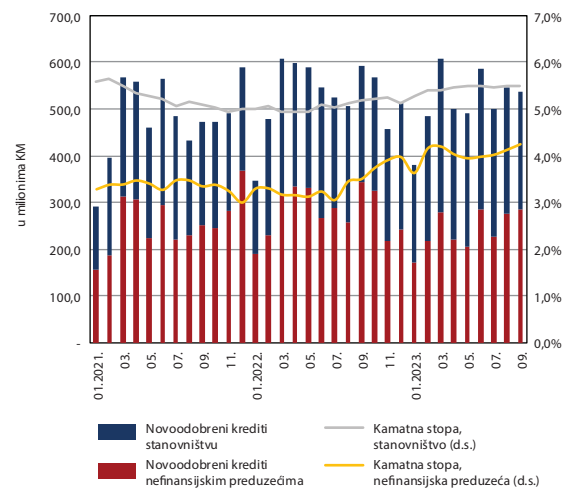
¹² U izvještajnom periodu, na godišnjem nivou, novougovoreni depoziti nefinansijskih preduzeća i stanovništva porasli su za 26% i 43% respektivno. Kod nefinansijskih preduzeća, najveći rast zabilježen je u ročnom segmentu između jedne do dvije godine (bez obzira na valutu), a kod stanovništva pored depozita ročnosti iznad dvije godine, najviši rast zabilježen je kod eurskih depozita ročnosti od jedne do dvije godine.

Grafikon 3.16: Referentna stopa prosječnog troška finansiranja banaka u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj

Izvor: CBBiH i HNB

Grafikon 3.17: Kamatne stope na novoodobrene kredite

Izvor: CBBiH

U uslovima ispodprosječnog kreditnog rasta i pooštavanja kreditnih standarda, ali i rasta kamatnih stopa na novougovorene depozite, kamatne stope na kredite nefinansijskih preduzeća su, kao i u prethodnom kvartalu, porasle (Grafikon 3.18). Kvartalni rast je umjeren (27 bp) i predstavlja nastavak trenda umjerenog rasta koji je počeo neposredno nakon što je u julu prošle godine ECB započela ciklus restriktivne monetarne politike. Posmatrano po ročnim segmentima, najviše su na kvartalnom nivou porasle kamatne stope na novoodobrene kredite sa periodom fiksacije kamatne stope na period iznad pet godina (za 71 bp). Ako ovaj visok rast kamatnih stopa registrovan u septembru bude zadržan i u narednom kvartalu, moglo bi se govoriti o statistički značajnom rastu kamatnih stopa na ovom dijelu kreditnog tržišta. Na kredite sa periodom fiksacije kamatne stope od jedne do pet godina kamatne stope su u zadnja tri mjeseca porasle za 22 bp. Na novougovorene kredite sa promjenljivom kamatnom stopom kvartalnog rasta kamatne stope skoro da i nema, jer je i rast Euribora, nakon višemjesečnog rasta i dostignutog visokog nivoa, nizak (za 3 mjeseca 10 bp)¹³. Drugi razlog neznatnog rasta kamatnih stopa na ugovore o kreditu sa promjenljivom kamatnom stopom je pad tražnje za ovim kreditima zbog stalnog rasta kamatnih stopa ECB-a koji se prenosi na nivo Euribora i rast ponude kredita sa fiksnom kamatnom stopom.

¹³ Učešće ovih kredita u ukupnim novoodobrenim kreditima u Q3 2023. godine je 40%, i ima trend pada od Q3 2021. godine, kad je njihovo učešće bilo 82%.

Kamatna stopa na novoodobrene kredite stanovništvu je na istom nivou kao tri mjeseca ranije (5,48%). Kamatna stopa na ostale kredite (nenamjenski potrošački krediti), koji čine tri četvrtine ukupnih kredita, neznatno je viša i na kraju trećeg kvartala novi krediti ove vrste su se ugovarali po stopi od 5,8%. U trećem kvartalu tražnja za kreditima stanovništva je porasla, međutim krediti stanovništvu su, mjereni promjenom novoodobrenih kredita, smanjeni za 5,5% (q/q-1). Na strani ponude kredita stanovništvu kreditni standardi su pooštreni, ali to u trećem kvartalu nije uticalo na rast kamatnih stopa na kredite stanovništvu, vjerovatno usljed visoke likvidnosti banaka. Značajna razlika u efektivnim i nominalnim kamatnim stopama banaka povećava kamatne troškove korisnika bankarskih kredita i restriktivno djeluje na tražnju za kreditima banaka¹⁴ i tu vrstu razlike, na nivou cijelog bankarskog sektora, istražili smo u tekstnom okviru koji slijedi.

Tekstni okvir 3: Efektivna i nominalna kamatna stopa na kreditnom tržištu Federacije Bosne i Hercegovine u bankarskim i nebankarskim finansijskim institucijama¹⁵

Pored banaka u finansijskom sektoru Bosne i Hercegovine, ponudu kredita u Bosni i Hercegovini se formira i u mikrokreditnim organizacijama (MKO) i lizing društvima (LD).¹⁶ Od decembra 2018. godine krediti ostalih finansijskih institucija neprekidno i intezivno rastu, stvarajući potrebu za analizom njihove kamatne politike. Bez obzira na njihovu nisku vrijednost u poređenju sa kreditima banaka, krediti MKO i lizing društva s obzirom

¹⁴ Na uzorku od 12 velikih banaka, razlika između efektivne i nominlane kamatne stope je 180 bp.

¹⁵ Ovaj tekstni okvir je kao infomacionu podlogu koristio podatke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

¹⁶ Ostale četiri nebankarske finansijske institucije takođe u svom bilansu imaju kredite, ali njihova i apsolutna i relativna vrijednost izuzetno je niska.

na svoju ciljnu grupu i vrstu finansijskih usluga¹⁷, predstavljaju bitan segment ukupnog kreditnog tržišta u Bosni i Hercegovini¹⁸. Isto kao i banke, i MKO i LD u okviru svoje kreditne tj. kamatne politike razlikuju nominalne kamatne stope (NKS) od efektivnih kamatnih stopa (EKS), a svaki sektor se po politici kamatnih stopa razlikuje (Grafikon 3.19).

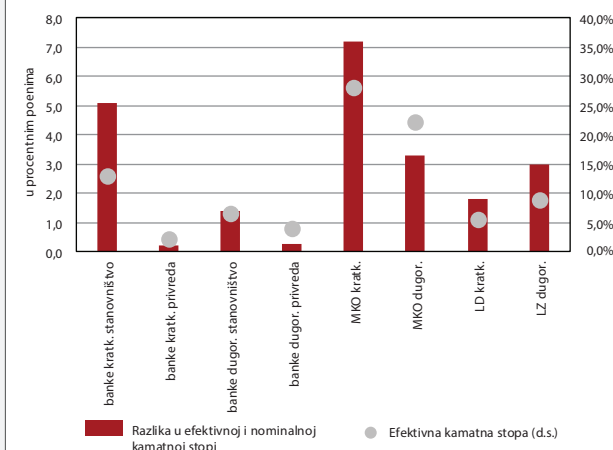
Na kratkoročnom segmentu kreditnog tržišta NKS na kredite banaka stanovništvu i do šest puta je viša nego na kredite privredi (Q3 2023). Ovakav odnos u kamatnim stopama posljedica je odsustva kolaterala u nenamjenskim potrošačkim kreditima stanovništva¹⁹, veće pregovaračke moći preduzeća zbog velikih depozita koje drže u bankama, većih troškova obrade srazmjerno malih potrošačkih kredita. Na tržištu dugoročnih kredita banaka razlika u NKS između kredita stanovništvu i kredita privredi manja je nego na kratak rok i na kraju juna ove godine ona je 238 bp. Kamatne stope na tržištu bankarskog kredita stanovništvu ne samo da su značajno više, već je i razlika između NKS i EKS mnogo veća. Polovinom ove godine ta razlika je bila 510 bp na kratkoročnim kreditima, a značajna je i na dugoročnom dijelu tržišta bankarskih kredita stanovništvu.

Razlika između EKS i NKS manja je i kod dugoročnih mikrokredita u odnosu na kratkoročne mikrokredite, ali NKS na kredite MKO su između dva i tri puta veće nego na bankarske kredite stanovništvu. Prema podacima za treći kvartal, NKS na kratkoročne mikrokredite od 21% viša je od NKS na dugoročne mikrokredite (za 212 bp). Razlika u EKS i NKS za kratkoročne mikrokredite je 717 bp, a kod dugoročnih mikrokredita razlika između ove dvije kamatne stope se smanjuje, ali je i dalje vrlo visoka.

Sektor lizinga, koji je po bilansnoj sumi najmanji među ostalim finansijskim institucijama²⁰, po veličini kamatnih stopa nalazi se značajno ispod mikrokreditnog sektora, i cijene nekih njegovih kredita, koji zapravo predstavljaju naknadu za lizing ugovore, vrlo blizu su kamatnim stopama na bankarske kredite stanovništvu, ali su ipak više. U trećem kvartalu NKS na kratkoročni i dugoročni lizing je 3,61% i 5,89% respektivno, dok je EKS, ili efektivna stopa lizing naknade, značajno viša.

Iz tekstnog okvira izdvajamo četiri relativno-bitna nalaza. MKO imaju ne samo najviše EKS i NKS, već imaju i najveću razliku između ovih kamatnih stopa. Kod banaka i MKO razlika između EKS i NKS opada sa rastom ročnosti, ali ne i kod lizing društava. Razlika između EKS i NKS na kredite privredi veća je kod LD nego kod banaka. Sa aspekta privrede, lizing ugovori skuplji su od bankarskih kredita.

Grafikon 3.18: Razlika između efektivne i nominalne kamatne stope na kredite (ugovore o lizingu) u finansijskim institucijama u bankarskom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine

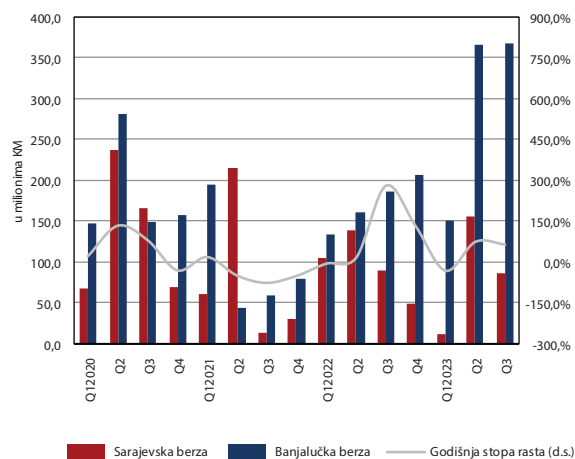

Izvor: Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije Bosne i Hercegovine na dan 30.06.2023. godine.

3.4 Berze

Emisije javnog duga Republike Srpske već drugi kvartal uzastopno održavaju promet na berzama na izuzetno visokom nivou. Nakon što je u prethodnom kvartalu ostvaren drugi po veličini promet u istoriji bh. finansijskog tržišta²¹, on je u izvještajnom periodu smanjen zbog niskog prometa na SASE, ali je i dalje iznadprosječan (Grafikon 3.20). Na kvartalnom nivou, promet na berzama niži je za 13%, a godišnji rast je 64%.

Grafikon 3.19: Promet na berzama

Izvor: BLSE i SASE

Ostvareni promet na BLSE u Q3 2023. godine (368 miliona KM) najviši je u istoriji ove berze, a i broj emisija javnog duga Republike Srpske je do sada najveći u jednom kvartalu. Republika Srpska emitovala je sedam emisija javnog duga, od čega dvije emisije šestomjesečnih

21 Ostvareni promet na bh. berzama od 747,4 miliona KM u Q3 2015. godine do sada je najveći u istoriji bh. finansijskog tržišta.

17 MKO posluju pretežno sa stanovništvom, a LD sa pravnim licima i preduzetnicima.

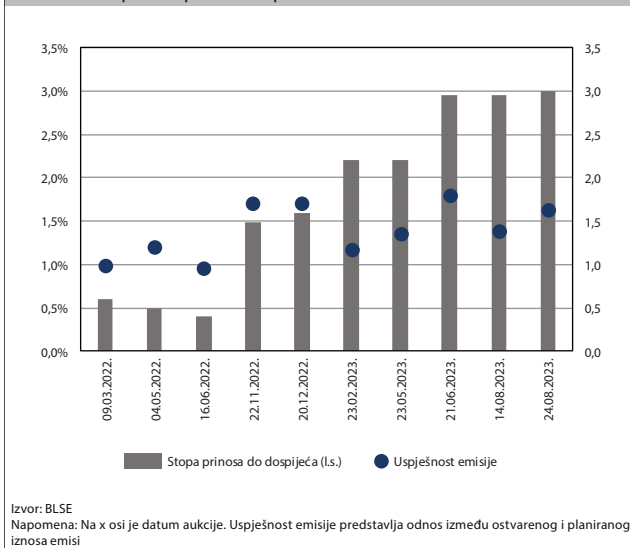
18 U Q2 2023. godine udio ostalih finansijskih institucija u ukupnim kreditima finansijskog sektora je 7%, a 5 godina ranije bio je 5%.

19 Ovi krediti čine oko 75% ukupnih kredita stanovništvu.

20 Berzanske posrednike i berze kao ostale finansijske institucije ne uzimamo u obzir jer njihova osnovna djelatnost nije finansiranje.

trezorskih zapisa, četiri emisije petogodišnjih obveznica i jednu emisiju sedmogodišnjih obveznica, u ukupnoj vrijednosti od 291 milion KM. Sa 6,1% u prethodnom kvartalu, stopa prinosa do dospijea je u dvije posljednje emisije petogodišnjih obveznica Republike Srpske u izvještajnom periodu blago smanjena na 6%. Stopa prinosa do dospijea na emitovane sedmogodišnje obveznice u Q3 2023. godine porasla je u odnosu na pretodnu emisiju ove ročnosti (5% u septembru 2022. godine), i ona je približno na nivou stope prinosa do dospijea na petogodišnje obveznice (6,1%). Na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa, stopa prinosa do dospijea ostala je na nivou stope prinosa do dospijea iz posljednje emisije šestomjesečnih trezorskih zapisa iz prethodnog kvartala, a uspješnost emisija na svim je aukcijama bila značajno iznad 100% (Grafikon 3.21). U prosjeku, u ove dvije emisije na kratkoročnom tržištu javnog duga Republike Srpske ostvareni iznos emisije bio je za 50% viši od planiranog iznosa emisije. Tražnja za petogodišnjim obveznicama Republike Srpske, mjerena odnosom pristiglih i prihvaćenih ponuda, i dalje je značajno niža u poređenju sa prošlom godinom i početkom ove godine. Značajni pad tražnje za petogodišnjim obveznicama Republike Srpske, kao najznačajnijeg segmenta dugoročnog javnog duga, dogodio se u martu ove godine, kad je odnos pristiglih i prihvaćenih ponuda sa 1,54 pao na 1,07 i na tom nivou je ostao i u izvještajnom periodu.

Grafikon 3.20: Stopa prinosa do dospijea na tržištu šestomjesečnih trezorskih zapisa Republike Srpske

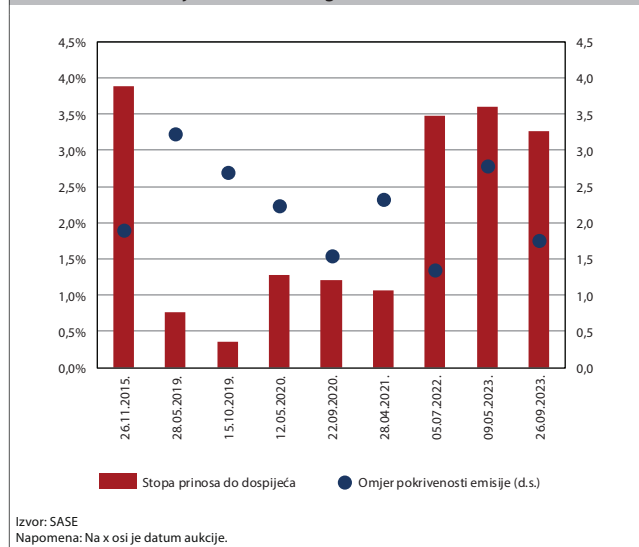

Federacija Bosne i Hercegovine u Q3 2023. godine nije emitovala kratkoročni dug, već samo dugoročni dug i to u ročnom segmentu od pet i sedam godina.

Karakteristika obe ove emisije je pad stope prinosa do dospijea (Grafikon 3.21), uz održavanje visokog nivoa tražnje investitora za dugoročnim javnim dugom Federacije Bosne i Hercegovine.

Stopa prinosa do dospijea na tržištu petogodišnjih obveznica sa 2,96% smanjena je na 2,85%, a na tržištu sedmogodišnjih obveznica sa 3,6% na 3,27%.

Grafikon 3.21: Stopa prinosa do dospijea na tržištu sedmogodišnjih obveznica Federacije Bosne i Hercegovine

Indeksi tržišta dionica na BLSE i SASE isto su, kao i prinosi na tržištu javnog duga, ispoljili velike razlike u kretanju. BIRS, indeks tržišta dionica na BLSE (Banjalučka berza a.d. Banjaluka), je za tri mjeseca smanjen za 5%. Jedan od razloga značajnog pada BIRS-a je prestanak isplate cijelog neto profita Mtela a.d. Banjaluka u obliku dividende prvi put nakon više od 10 godina i kao posljedica ovoga pad cijena dionice ovoga dioničkoga društva sa velikom tržišnom kapitalizacijom. S druge strane, stabilna dinamika poslovanja dioničkih preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine i u prosjeku zadovoljavajući rezultati poslovanja najbitnijih dioničkih društava i odsustvo velikih i neočekivanih promjena u politici isplate dividendi doprinijeli su blagom rastu tržišta dionica. SASX 10 i SASX 30 su u odnosu na kraj prethodnog kvartala viši za 1,7% odnosno za 1,5%. Za godinu dana, vrijednost SASX 30 porasla je za 4,3%. Indeks tržišta obveznica Republike Srpske (ORS), zbog sastava u koji ulaze samo 3 obveznice Republike Srpske, kao i zbog izuzetno niskog prometa na sekundarnom tržištu obveznica Republike Srpske, ne pruža cjelovitu informaciju o kretanju tržišta obveznica u ovom entitetu. ORS na kvartalnom nivou nije mjenjao vrijednost, a na godišnjem nivou je čak i viši za 1,3%, mada su prinosi na primarnom tržištu obveznica Republike Srpske u značajnom porastu, što bi trebalo smanjiti cijenu obveznica i oboriti vrijednost ORS-a. Kriva prinosa (YCRS), koju takođe objavljuje BLSE, daje realniju sliku promjena na tržištu dužničkih vrijednosnih papira Republike Srpske. Prema YCRS, prinosi na tržištu obveznica Republike Srpske u zadnjih godinu dana povećani su za 246 bp²².

²² Računato na osnovu ročnih segmenata od dvije do petnaest godina.

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Vanjski sektor

4. VANJSKI SEKTOR

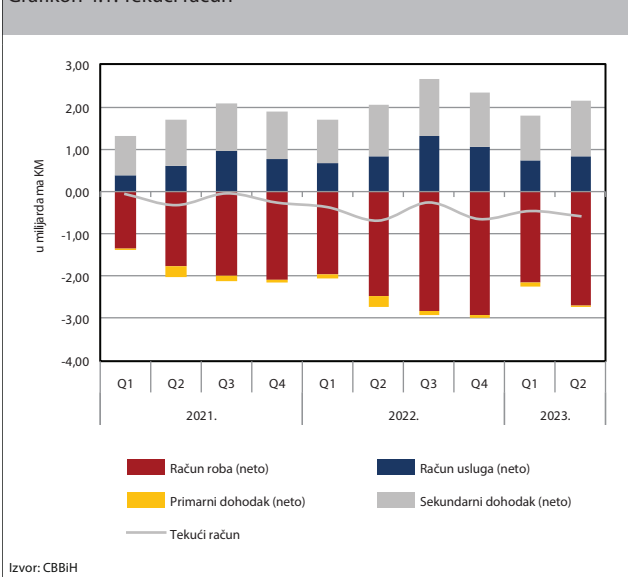
4.1 Platni bilans

U drugom kvartalu 2023. godine došlo je do smanjenja deficita tekućeg računa u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Neto prilivi na računu usluga, kao i doznake iz inostranstva, u najvećoj mjeri su kompenzirali rast deficita na računu roba. Nominalno smanjenje deficita tekućeg računa, praćeno rastom BDP-a u drugom kvartalu, uticalo je na smanjenje deficita izraženo u procentima BDP-a.

4.1.1 Tekući i kapitalni račun

Deficit tekućeg računa u drugom kvartalu 2023. godine iznosio je 585,4 miliona KM, što predstavlja pad od 15,4% u odnosu na isti kvartal 2022. godine. Ostvareni deficit tekućeg računa najvećim dijelom posljedica je ostvarenog deficita na računu roba. Uprkos padu vrijednosti uvoza i izvoza u drugom kvartalu, znatno više godišnje stope pada izvoza u odnosu na uvoz, kao i pozicija BiH kao neto uvoznika na međunarodnom tržištu roba, uticali su na godišnji rast deficita na računu roba od 9,2% (Grafikon 4.1). Najveći uticaj na smanjenje deficita tekućeg računa u posmatranom periodu zabilježen je po osnovu doznaka iz inostranstva i priliva na računu usluga. Usljed smanjenja deficita tekućeg računa praćenog rastom nominalnog BDP-a, u drugom kvartalu tekuće godine došlo je i do smanjenja deficita izraženog u procentima BDP-a na nivo od 5,0%, što predstavlja godišnji pad od 1,1 pp.

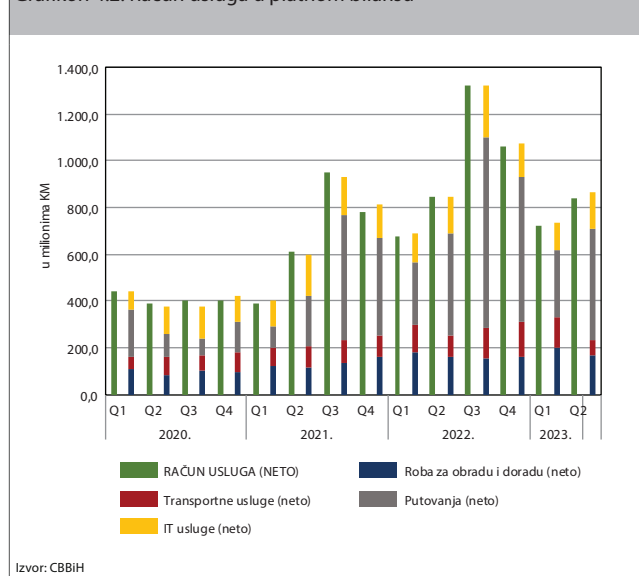
Grafikon 4.1: Tekući račun

U drugom kvartalu 2023. godine neto prilivi na računu usluga zabilježeni su u vrijednosti od 841,3 miliona KM, što je približno na istom nivou kao u posmatranom periodu prethodne godine. Više od polovine neto priliva

na računu usluga odnosi se na potrošnju stranih turista, a značajni neto prilivi zabilježeni su i po osnovu usluga obrade i dorade robe (Lohn poslovi), kao i IT usluga (Grafikon 4.2). Neto prilivi po osnovu potrošnje stranih turista u drugom kvartalu iznosili su 476,5 miliona KM, što predstavlja godišnji rast od 9,2%. Preliminarni podaci za prvih devet mjeseci ukazuju na nastavak pozitivnih kretanja kad su noćenja stranih turista u pitanju, tako da je u prvih devet mjeseci zabilježeno 26,8% više noćenja stranih turista nego u istom periodu prethodne godine. Neto prilivi po osnovu obrade i dorade robe u BiH (Lohn poslovi) su, uprkos padu industrijske proizvodnje u EU i skromnim stopama ekonomske aktivnosti, zabilježili godišnji rast od 5,4%, što se djelimično može povezati sa prebacivanjem dijela finalne obrade iz EU i zemalja regiona u BiH zbog nižih troškova proizvodnje, prvenstveno električne energije. IT usluge kao treći najznačajniji izvor neto priliva na računu usluga su u posmatranom periodu zabilježile godišnji pad od 4,5%. Značajan pad vrijednosti vanjskotrgovinske robne razmjene u drugom kvartalu uticao je i na neto prilive po osnovu transportnih usluga, koji su zabilježili pad od visokih 26,9%.

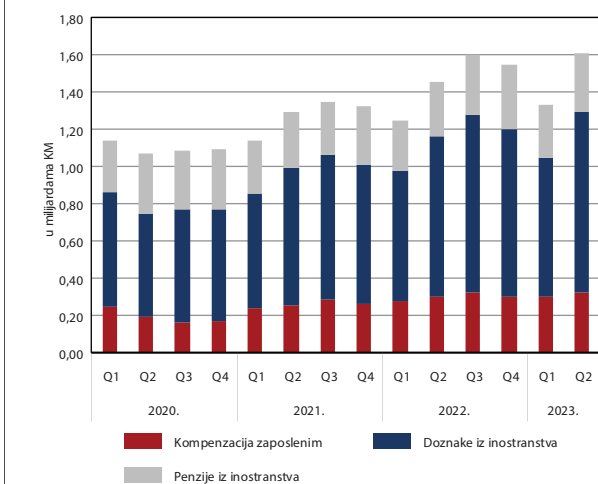
Grafikon 4.2: Račun usluga u platnom bilansu

U drugom kvartalu 2023. godine zabilježen je negativan saldo na računu primarnog dohotka u iznosu od 16,4 miliona KM. Neto rashodi po osnovu investiranja iznosili su 361,9 miliona KM, i manji su za 35,9% u odnosu na isti period prethodne godine zahvaljujući rastu prihoda od kamata na rezervnu aktivu. Uprkos skromnom nivou ekonomske aktivnosti u razvijenim zemljama, neto prihodi od naknada zaposlenima u inostranstvu iznosili su 327,3 miliona KM, što predstavlja rast od 8,2%.

Doznake iz inostranstva, prilivi na računu sekundarnog dohotka koji pokrivaju značajan dio deficita tekućeg računa, ostvareni su u vrijednosti od 969,4 miliona KM, i veći su za 12,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Takođe, i penzije iz inostranstva zabilježile su godišnji rast od 4,4%.

Grafikon 4.3: Kompenzacije zaposlenim u inostranstvu, doznake i penzije iz inostranstva

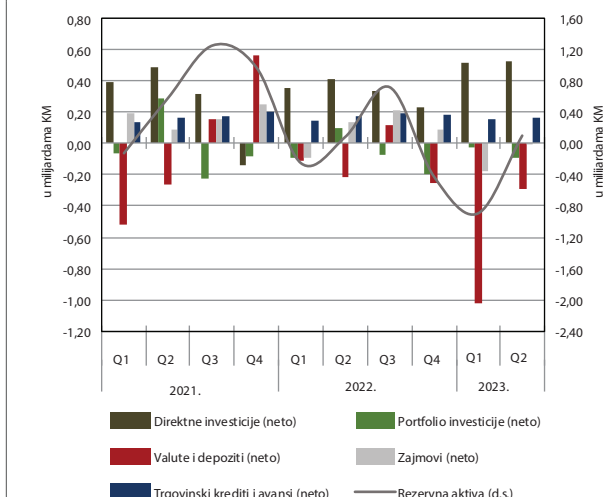
Izvor: CBBiH

4.1.2 Finansijski račun

U drugom kvartalu 2023. godine neto priliv na finansijskom računu iznosio je 207,4 miliona KM. Deficit tekućeg računa najvećim je dijelom finansirani direktnim stranim investicijama i trgovinskim kreditima (Grafikon 4.4). Neto prilivi po osnovu direktnih stranih investicija u posmatranom periodu iznosili su 525,7 miliona KM, što predstavlja godišnji rast od 26,4%. Od ukupnih direktnih stranih investicija, čak 63,7% odnosi se na investicije u dužničke instrumente, dok ostatak uglavnom čini reinvestirana zarada iz ranijeg perioda. U istom periodu, po osnovu portfolio investicija zabilježen je neto odliv sredstava u iznosu od 91,1 milion KM, kao posljedica povećanja aktive po osnovu investiranja u dužničke vrijednosne papire uz istovremeno smanjenje pasive po istom osnovu. U okviru ostalih investicija, na finansijskom računu zabilježen je odliv sredstava po osnovu valuta i depozita u vrijednosti od 287,2 miliona KM, uglavnom kao posljedica povećanja aktive u svim sektorima, uz istovremeno smanjenje pasive. U drugom kvartalu je po osnovu zajmova došlo do smanjenja aktive banaka i nefinansijskih preduzeća, praćenog smanjenjem pasive sektora generalne vlade i nefinansijskih preduzeća, što je u konačnici rezultiralo neto odlivom sredstava po osnovu zajmova u vrijednosti od 9,0 miliona KM. Nizak nivo vanjskotrgovinske robne razmjene uticao je i na pad neto priliva po osnovu trgovinskih kredita i avansa od 5,4%. U drugom kvartalu 2023. godine rezervna aktiva zabilježila je rast od 102,5 miliona KM. Prema podacima za treći kvartal, devizne rezerve zabilježile su rast od 598,4 miliona KM. Uprkos rastu deviznih rezervi u

trećem kvartalu, one su i dalje ispod nivoa iz septembra prethodne godine, prvenstveno kao posljedica rekordnog robnog trgovinskog deficita u period juli-septembar, kao i značajnog iznosa otplate vanjskog duga. Detaljnije pogledati u poglavlju 3.1 Devizne rezerve i monetarna kretanja.

Grafikon 4.4: Finansijski račun

Izvor: CBBiH

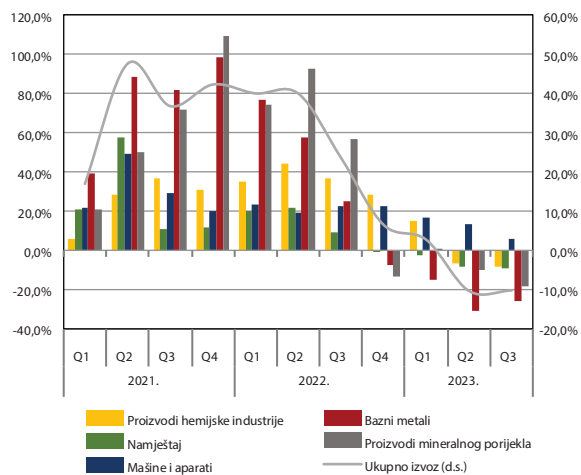
4.2 Vanjska trgovina

U trećem kvartalu 2023. godine nastavljen je pad vrijednosti vanjskotrgovinske robne razmjene, s tim što je izvoz zabilježio znatno više stope pada od uvoza. Pad vrijednosti izvoza posljedica je stagnacije ekonomske aktivnosti u EU i smanjenja tražnje za bh. robom u zemljama glavnim trgovinskim partnerima (Grafikoni 4.5 i 4.6).

Značajan uticaj na negativne stope rasta vanjskotrgovinske razmjene BiH imale su i visoke vrijednosti iz baznog perioda. Usljed značajnog godišnjeg pada vrijednosti izvoza, BiH je u trećem kvartalu tekuće godine zabilježila rekordnu vrijednost vanjskotrgovinskog deficita u iznosu od 3,17 milijardi KM, dok je pokrivenost uvoza izvozom bila skromnih 55,6%.

U periodu juli-septembar iz BiH je izvezeno robe u vrijednosti od 3,97 milijardi KM, što predstavlja godišnji pad od 10,5%. Pad vrijednosti izvoza posljedica je pada izvoza najznačajnijih izvoznih grupa proizvoda: bazni metali (26,2%), proizvodi mineralnog porijekla (18,4), namještaj (9,1%) i proizvodi hemijske industrije (8,7%). S druge strane, izvoz mašina i aparata zabilježio je godišnji rast od 5,5%.

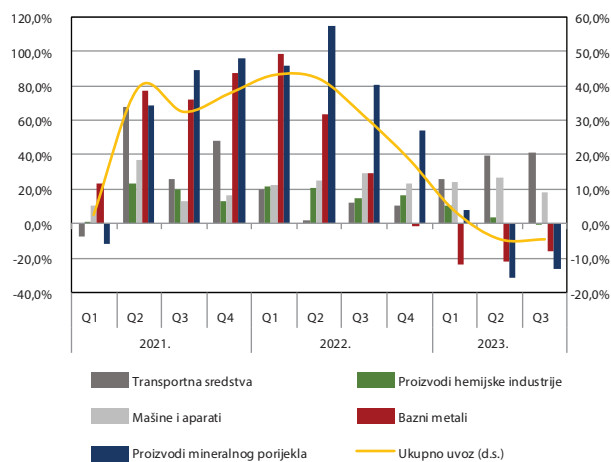
Grafikon 4.5: Godišnje promjene vrijednosti izvoza po grupama proizvoda

Izvor: BHAS

U trećem kvartalu 2023. godine u BiH je uvezeno robe u vrijednosti od 7,15 milijardi KM, što predstavlja pad od 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad vrijednosti uvoza posljedica je pada uvoza proizvoda mineralnog porijekla (26,35%), kao i baznih metala (16,4%). Negativne stope rasta industrijske proizvodnje u BiH, kao i pad vrijednosti izvoza baznih metala, uticali su na pad uvoza ove grupe proizvoda usljed visoke uvoznizovne zavisnosti. Naime, značajan dio uvoza ove grupe proizvoda odnosi se na uvoz sirovina, najvećim dijelom baznih metala (željezo, čelik i aluminijum), koje nakon obrade bivaju izvezeno u vidu gotovih proizvoda. S druge strane, transportna sredstva i mašine i oprema zabilježili su pozitivne stope rasta uvoza od 41,3% i 18,0%, respektivno.

Grafikon 4.6: Godišnje promjene vrijednosti uvoza po grupama proizvoda

Izvor: BHAS

4.3 Nominalni i realni efektivni kurs KM

Nominalni efektivni kurs (NEER) u septembru je zabilježio aprecijaciju od 3,0% (Grafikon 4.7). Aprecijacija NEER-a je najvećim dijelom uzrokovana značajnom nominalnom aprecijacijom EUR, naše sidrene valute, prema turskoj liri koja je u septembru iznosila 60,0% na godišnjem nivou. Takođe, značajna godišnja nominalna aprecijacija u septembru zabilježena je i prema američkom dolaru (6,9%), kao i kineskom juanu (11,3%). S druge strane, realni efektivni kurs, gdje je indeks potrošačkih cijena korišten kao deflator, u septembru je zabilježio godišnju deprecijaciju od 0,3%. Deprecijacija REER-a posljedica je prosječno viših stopa inflacije u zemljama glavnim trgovinskim partnerima u odnosu na BiH, a prvenstveno u Turskoj, Srbiji, Hrvatskoj i Italiji.

Grafikon 4.7: Godišnje promjene u deviznom kursu KM

Izvor: CBBiH

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Vladine finansije

5. VLADINE FINANSIJE

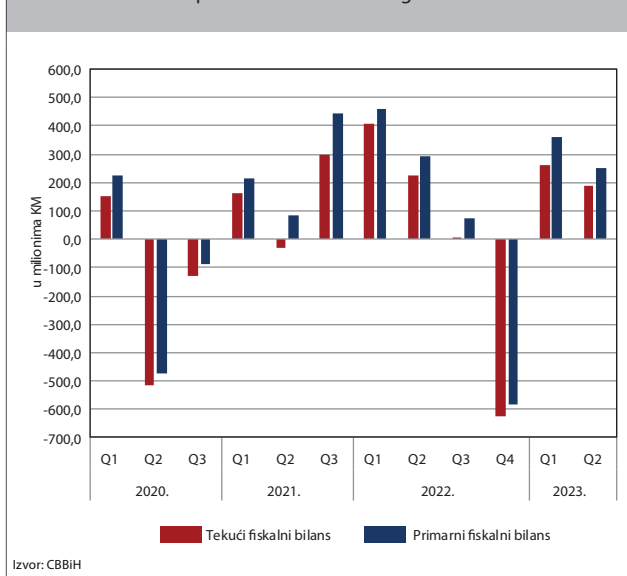
Nastavljen je rast prihoda od indirektnih poreza, koji su u značajnoj mjeri posljedica zadržavanja cijena na visokom nivou, a koji su uglavnom korišteni za finansiranje tekuće potrošnje i refinansiranje dospjelih obaveza. Ukupan javni dug sektora generalne vlade nije značajno porastao u nominalnom iznosu, ali veći troškovi otplate duga koji dopijeva u tekućoj godini iziskuju veća izdvajanja za finansiranje. Navedena izdvajanja mogu ograničiti intenzitet državne potrošnje, a što će dodatno smanjiti fiskalni prostor za finansiranje kapitalnih projekata.

5.1 Budžetska pozicija

Na kraju drugog kvartala, primarni fiskalni bilans generalne vlade zabilježio je suficit u iznosu od 290,1 milion KM, što je smanjenje u odnosu na suficit u prvom kvartalu kad je bio veći za 71,5 miliona KM. Smanjenje primarnog fiskalnog suficita u drugom kvartalu rezultat je značajnog rasta izdvajanja za socijalna davanja, korištenje roba i usluga i plate zaposlenih (10,6%, 8,4% i 6,2% respektivno) na kvartalnom nivou. Veća izdvajanja za servisiranje kamate uticala su na smanjenje tekućeg fiskalnog bilansa, koji je na kraju drugog kvartala iznosio 189,9 miliona KM (Grafikon 5.1). Za servisiranje kamate u prvoj polovini godine izdvojeno je 158,9 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za čak 31,5% (38,1 miliona KM više u nominalnom iznosu). Primarni fiskalni bilans na kvartalnom nivou tradicionalno je u prvoj polovini godine u značajnijem suficitu, dok se u trećem i četvrtom kvartalu intenzivira i pojačava vladina potrošnja.

U julu 2023. godine, Europska komisija pokrenula je dodatni investicioni paket od 2,1 milijardi eura za Zapadni Balkan u okviru Ekonomskog i Investicionog plana²³, a u okviru kojeg su odobreni i projekti u BiH za intenziviranje investicija i radova na koridoru Vc. Vlade oba BiH entiteta bile su usmjerene na intenziviranje investicija u infrastrukturne projekte i energetske sektor. U navedenom periodu realizovano je 111,6 miliona KM javnih investicija. Međutim, javne investicije su u prvoj polovini tekuće godine i dalje na niskom nivou, uz zabilježeni blagi rast od 7,3 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Vlade entiteta planirale su značajne aktivnosti na infrastrukturnim projektima u 2024. godini.

Grafikon 5.1: Tekući i primarni fiskalni bilans generalne vlade BiH

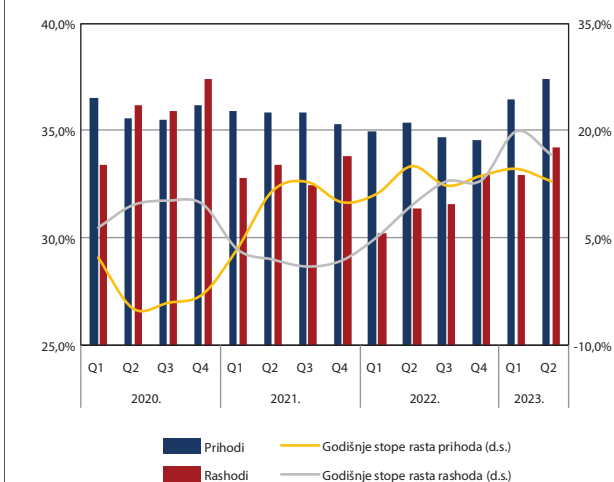
U drugom kvartalu nastavljen je trend rasta prihoda generalne vlade, kako na godišnjem, tako i na kvartalnom nivou. Istovremeno, zabilježen je snažan rast rashoda, takođe i na kvartalnom i na godišnjem nivou. U drugom kvartalu 2023. godine prihodi su iznosili 4,49 milijardi KM i veći su za 414,4 miliona KM (10,2%) na kvartalnom nivou, dok je na godišnjem nivou zabilježen njihov rast od 461,1 milion KM (11,5%). Snažan rast prihoda zabilježen je kod svih vrsta, kako indirektnih, tako i direktnih poreza, što je i dalje dijelom posljedica, iako usporenog, ali i dalje značajnog rasta opšteg nivoa cijena u drugom kvartalu, uz zabilježeni rast nominalnih plata, ali i pozitivnih trendova u turizmu.

Glavni doprinos značajnom rastu prihoda je iznimna naplata PDV-a (u prvih šest mjeseci 2023. neto naplata PDV-a veća je za 8,8% na godišnjem nivou), kao najznačajnije komponente u strukturi indirektnih poreza. Navedeni rast rezultat je visoke naplate domaćeg PDV-a, što je posljedica zadržavanja visokih cijena u BiH.

U drugom kvartalu rashodi su značajno rasli i iznosili su 4,16 milijardi KM, i u nominalnom iznosu veći su za 510,0 miliona KM (14,0%) u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Posmatrano u procentima BDP-a, budžetski prihodi i rashodi generalne vlade na kraju drugog kvartala iznosili su 37,4% i 34,2% respektivno (Grafikon 5.2).

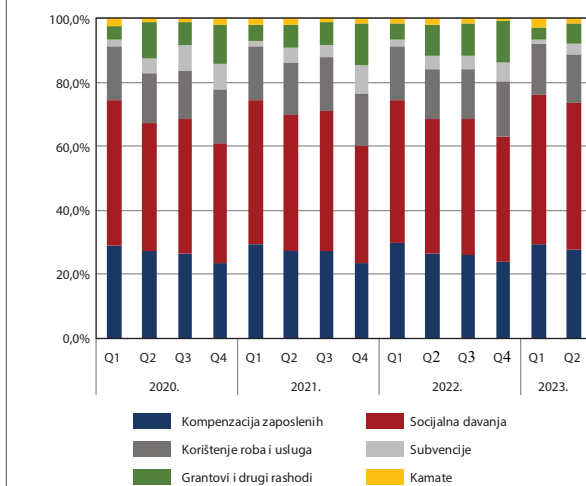
²³ https://www.eeas.europa.eu/delegations/montenegro/pitanja-i-odgovori-ekonomsko-investicioni-plan-za-zapadni-balkan_me

Grafikon 5.2: Budžetski prihodi i rashodi generalne vlade u % BDP-a (kumulativni podaci) i godišnje stope rasta prihoda i rashoda

Izvor: BHAS, CBBiH

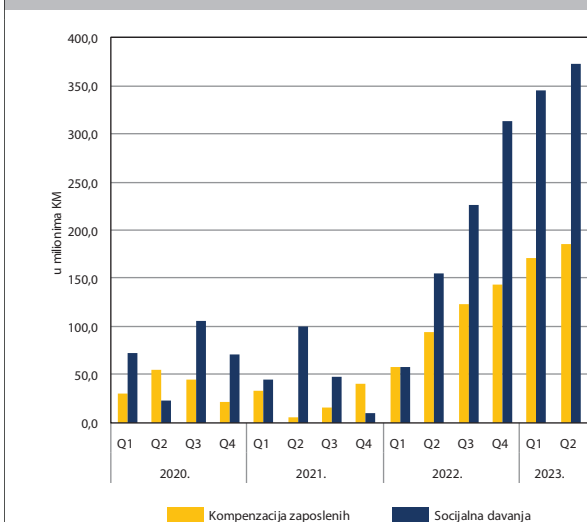
Grafikon 5.4: Udio u ukupnim rashodima

Izvor: CBBiH

U drugom kvartalu tekuće godine nastavljen je značajan rast u stavkama socijalnih davanja i kompenzacija zaposlenih na godišnjem nivou (Grafikon 5.3). Kao odgovor na izrazite inflatorne pritiske, vlade oba entiteta nastavile su sa donošenjem mjera za ublažavanje posljedica istih. Vlade oba bh. entiteta izvršile su rebalans budžeta za 2023. godinu²⁴. Rebalansom budžeta u Federaciji BiH (uvećan za 211,7 miliona KM) i Republici Srpskoj (uvećan za 140 miliona KM), će se finansirati veće kamate u otplati vanjskog duga usljed rasta euribora, kao i veća izdvajanja u oblasti socijalnih kategorija i zdravstvenog osiguranja. U strukturi ukupnih rashoda, bilježe se uobičajene kvartalne oscilacije (Grafikon 5.4).

Grafikon 5.3: Glavne stavke rashoda, godišnje promjene

Izvor: CBBiH

Visoki iznosi prikupljenih javnih prihoda u značajnoj mjeri su posljedica zadržavanja visokog nivoa cijena u zemlji. U strukturi prihoda zabilježeno je usporavanje rasta prihoda, kako od poreza (8,1%), tako i od doprinosa za socijalno (13,4%) na godišnjem nivou (Grafikon 5.5), zbog visoke osnovice perioda sa kojim se poredi.

Grafikon 5.5: Porezi i doprinosi za socijalno, godišnje stope rasta

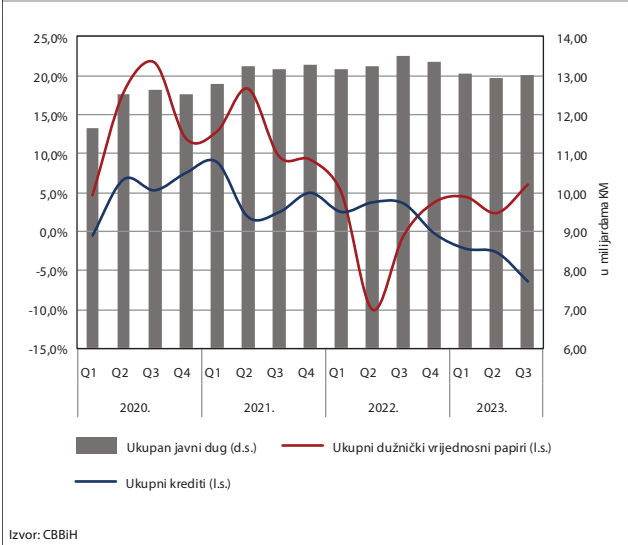

Izvor: CBBiH

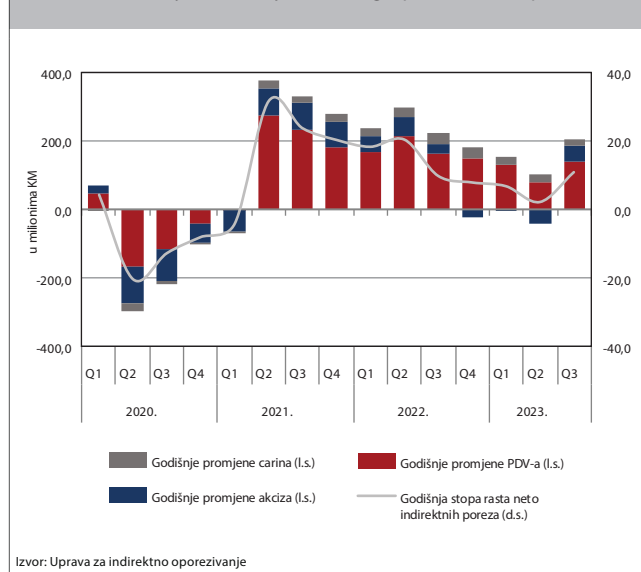
Ukupan javni dug na kraju trećeg kvartala 2023. godine, prema Mاستrihtskim kriterijima, iznosio je 13,02 milijardi KM (Grafikon 5.6) i povećan je za 85,9 miliona KM (0,7%) na kvartalnom nivou. Povećanje se odnosi na kategoriju vrijednosnih papira, dok je u kategoriji kredita zabilježeno smanjenje. Na kraju kvartala tekuće godine, vanjska neto zaduženost smanjena je za 272,0 miliona KM. Ukupne obaveze sektora generalne vlade kod komercijalnih banaka iznosile su 3,45 milijardi KM, što predstavlja godišnje smanjenje u iznosu od 5,1 miliona KM ili 0,2%. Izloženost bankarskog sektora prema sektoru generalne vlade (kredit i vrijednosni papiri) na kraju septembra bila je 8,3% ukupne aktive bankarskog sektora.

²⁴ <https://www.narodnaskupstinar.net/?q=la/akti/bud%C5%BEet/rebalans-bud%C5%BEeta-republike-srpske-za-2023-godinu>
<https://fbihvlada.gov.ba/bs/utvrđene-izmjene-i-dopune-budžeta-fbih-za-2023-godinu>

Grafikon 5.6: Ukupan javni dug sektora generalne vlade i godišnje stope rasta

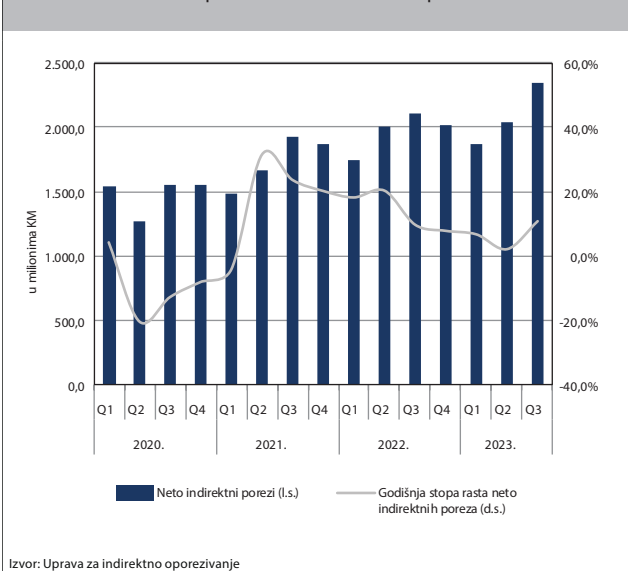
Grafikon 5.8: Promjena kretanja vodećih grupa indirektnih poreza

5.2 Poreski prihodi od indirektnih poreza

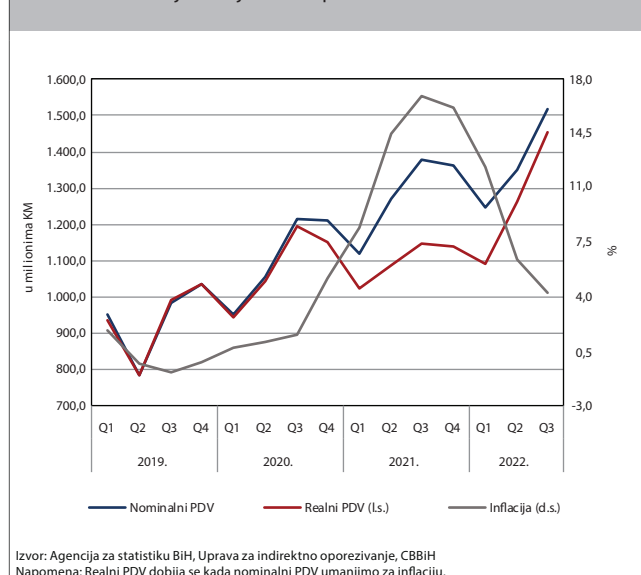
U trećem kvartalu 2023. godine nastavljeni su pozitivni trendovi naplate prihoda od indirektnih poreza na godišnjem nivou. Iako je nastavljeno slabljenje inflatornih pritisaka u trećem kvartalu, inflacija i dalje ima značajan uticaj na rast prihoda, koji je dodatno potaknut rastom prihoda od turizma. Na kvartalnom nivou sve vrste prihoda od indirektnih poreza zabilježile su rast u ukupnom iznosu od 295,2 miliona KM. U navedenom periodu, prikupljeno je ukupno 2,34 milijardi KM prihoda po osnovu indirektnih poreza. Na godišnjem nivou, zabilježen je rast prihoda od indirektnih poreza (228,7 miliona KM ili 10,8%) (Grafikoni 5.7 i 5.8). Najizraženiji rast prihoda na godišnjem nivou u nominalnom iznosu bio je po osnovu PDV-a (80,6 miliona KM), kao rezultat oporavka privatne potrošnje, ali i zbog efekata inflacije (Grafikon 5.5).

Grafikon 5.7: Nivo i stopa rasta neto indirektnih poreza

Nastavljen je trend smanjenja stope inflacije, i u septembru je iznosila 4,1%. Kao rezultat manjeg rasta opšteg nivoa cijena, smanjena je poreska osnovica za obračun PDV-a. Slijedom navedenog, u trećem kvartalu 2023. godine naplaćeno je 65,3 miliona KM (4,3%) više u nominalnom iznosu po osnovu PDV-a.

Grafikon 5.9: Uticaj inflacije na rast prihoda od PDV-a

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Statističke tabele

6. STATISTIČKE TABELE

Napomene uz tabele 9, 10, 12, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 23 i 24.

Od 1. jula 2017. godine je nastupila statusna promjena pripajanja supsidijarnog društva UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo društvu UniCredit Bank d.d. Mostar. U skladu s tim UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo prestaje postojati zaključno sa 30. junom 2017. godine a podaci pripojenog društva se iskazuju u sklopu izvještaja UniCredit Bank d.d. Mostar, počevši od izvještaja za juli 2017. godine.

Revidirani podaci za period januar 2006. – novembar 2015. godine su bazirani na aktivnom podbilansu banaka s većinskim državnim kapitalom iz Federacije BiH, pri čemu je isključen pasivni podbilans. Kroz ovu dopunu statistike korisnicima se pruža veća analitička korisnost podataka i objektivni pokazatelji o trenutnom poslovanju banaka u BiH. Pasivni podbilans sadrži obaveze po inostranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. godine, i ne odslikava aktuelno poslovanje banke, te će ovaj podbilans u procesu privatizacije preuzeti Ministarstvo finansija FBiH u skladu sa Zakonom o početnom bilansu banaka i Zakonom o privatizaciji, kao što je urađeno za prethodno privatizirane banke. Izvršena revizija je u najvećoj mjeri uticala na smanjenje kredita javnim preduzećima u stranoj valuti, smanjenje strane pasive, na smanjenje ostalih stavki aktive i pasive po osnovu stare devizne štednje, a u znatno manjim iznosima na stavke kredita vladi entiteta, fiksnu aktivu, depozite nerezidenata, dionice i kapital.

Podaci o „punom“ bilansu, s uključenim pasivnim podbilansom, korisnicima su još uvijek dostupni na: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

U novembru 2014. godine, dvije banke su izvršile prodaju i prenos dijela kreditnog portfolija što je za efekat imalo povećanje rezervi kod monetarnih vlasti u ukupnom iznosu od 64 miliona KM i smanjenja slijedećih stavki: potraživanja od privatnih preduzeća za 260 miliona KM, strane pasive za 101 milion KM i ostalih stavki (neto) za 95 miliona KM.

Zbog primjene Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda u finansijskim izvještajima banaka Federacije BiH i prenosa novčanih tokova u decembarskim podacima za 2011, došlo je do sljedećih promjena na strani aktive: smanjenja kredita za 155 miliona KM, povećanja ostale aktive za 10 miliona KM, na strani pasive: smanjenja obaveza prema nerezidentima u iznosu od 624 miliona KM, povećanja rezervisanja za kreditne gubitke za 472 miliona KM i povećanja ostale pasive za sedam miliona KM.

U februaru 2011. jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju depozita u iznosu od oko 80 miliona KM, s depozita javnih preduzeća na depozite vlade entiteta, u skladu s preporukama MMF-a.

Po nalogu Agencije za bankarstvo FBiH, u junu 2010. jedna banka je izvršila preknjižavanje oko 300 miliona KM potraživanja po osnovu vrijednosnih papira od domaćih institucionalnih sektora na potraživanja od nerezidenata. U decembru 2010. ista banka je izvršila retroaktivno ovu ispravku u odgovarajućim iznosima za period od augusta 2009, kada je greška nastala, do maja 2010. Navedena ispravka se odrazila na porast strane aktive i pad ostalih stavki neto.

Jedna banka iz Federacije BiH izvršila je reklasifikaciju finansijskih instrumenata u okviru strane aktive za period januar - august 2010. u iznosu od oko 40 miliona KM. Potraživanja od nerezidenata po osnovu kredita reklasifikovana su u potraživanja od nerezidenata po osnovu vrijednosnih papira, što se odrazilo na promjene unutar kratkoročne i dugoročne strane aktive.

Po nalogu Agencije za bankarstvo Republike Srpske, jedna banka je izvršila reklasifikaciju finansijskih instrumenata na strani pasive za period septembar 2008. - novembar 2010, tj. smanjenje oročenih i štednih depozita nebankarskih finansijskih institucija i sektora vlade, a povećanje kredita od navedenih sektora, respektivno, u odgovarajućim iznosima, po mjesecima, u rasponu 50 - 150 miliona KM.

U skladu s novom regulativom Agencije za bankarstvo RS-a, objavljenom u Sl. glasniku RS br. 136/10, kojom je propisan novi način knjigovodstvenog evidentiranja potraživanja klasifikovanih u kategoriju E, obračuna i knjigovodstvenog evidentiranja kamate po nekvalitetnoj aktivi, te obračuna opštih i posebnih rezervisanja, banke iz RS-a su u podacima za decembar 2010. izvršile primjenu navedene regulative prenosom navedenih pozicija iz vanbilansne evidencije u bilans. Ispravka se odrazila na strani aktive na porast kredita u iznosu od 144 miliona KM, porast dospjelih kamata u iznosu od 36 miliona KM, a na strani pasive na porast rezervisanja za kreditne gubitke u iznosu od 180 miliona KM u okviru računa kapitala.

T01: Kvartalni ekonomski indikatori

	2020.				2021.				2022.				2023.		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Kvartalne stope rasta															
Rast potrošačkih cijena (CPI)	0,4	-2,1	-0,6	0,7	0,9	0,4	0,4	3,6	3,8	6,0	2,5	2,9	0,5	0,3	0,5
Rast ukupnih kredita	-1,4	-0,5	-0,1	-0,1	0,6	1,6	0,8	0,5	0,8	2,2	0,6	1,0	0,7	2,3	1,4
Rast ukupnih depozita	-0,9	0,8	2,2	2,8	1,6	4,0	2,7	2,6	-3,6	3,6	3,2	1,9	0,1	2,1	2,7
Rast novca u užem smislu (M1) ³⁾	1,7	2,2	4,4	4,7	2,4	4,7	5,9	4,8	-0,6	3,2	5,5	2,3	-1,4	3,7	4,2
Rast novca u širem smislu (M2) ³⁾	0,8	0,5	2,7	3,1	2,0	2,8	3,5	2,8	-1,9	1,9	3,8	1,6	0,0	2,4	3,2
Kamatne stope na dugoročne kredite ¹⁾	3,77	3,60	3,66	3,68	3,79	3,78	3,60	3,48	3,38	3,42	3,54	4,35	4,37	4,4	4,6
Kamatne stope na dugoročne depozite ¹⁾	1,01	0,96	0,92	0,98	0,91	0,86	0,76	0,62	0,64	0,69	0,91	1,09	1,14	1,3	1,6
(u milionima KM)															
Saldo robne razmjene ²⁾	-1.596	-1.418	-1.654	-1.600	-1.337	-1.758	-2.003	-2.073	-1.971	-2.483	-2.824	-2.906	-2.140	-2.712	
Izvoz	2.389	2.048	2.354	2.633	2.739	3.039	3.259	3.673	3.846	4.328	4.123	4.071	4.007	3.900	
Uvoz	3.985	3.466	4.007	4.233	4.076	4.796	5.262	5.746	5.817	6.811	6.946	6.977	6.147	6.612	
Bilans tekućeg računa	-188	-225	-326	-241	-62	-324	-44	-264	-372	-692	-260	-654	-464	-585	
Devizne rezerve	-137	562	321	524	-229	542	1.235	933	-393	-58	622	-453	-859	111	598
Servisiranje vanjskog duga	142	215	172	212	174	208	188	202	165	179	238	220	336	239	353
Kurs KM/USD	1,7739	1,7784	1,6749	1,6405	1,6218	1,6244	1,6584	1,7098	1,7433	1,8341	1,9396	1,9207	1,8249	1,7959	1,7971

Napomena:

1) Kvartalne kamatne stope predstavljaju aritmetičku sredinu mjesečnih ponderisanih kamatnih stopa iz izvještajnog kvartala na kredite privatnim preduzećima i udruženjima i oročene i štedne depozite stanovništva iskazane na godišnjem nivou.

2) Saldo izvoza i uvoza robe na platnobilansnoj osnovi uključuje prilagođenja obuhvata i vrijednosti koja se rade u svrhu izvještavanja o platnom bilansu, u skladu s metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans, šesto izdanje).

3) Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

T02: Bruto domaći proizvod Bosne i Hercegovine (tekuće cijene)

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nominalni BDP (u milionima KM)	26.779	27.359	28.929	30.265	31.803	33.942	35.785	34.727	39.145	45.505
Nominalni BDP (u milionima USD)	18.173	18.561	16.413	17.118	18.325	20.478	20.481	20.230	23.669	24.462
BDP po stanovniku BiH (u KM)	7.584	7.759	8.223	8.620	9.076	9.709	10.251	9.994	11.337	13.263
BDP po stanovniku BiH (u USD)	5.147	5.264	4.665	4.876	5.230	5.857	5.867	5.822	6.854	7.130
Godišnji rast realnog BDP-a (stopa rasta u %)	2,3	1,2	4,3	3,2	3,2	3,8	2,9	-3,0	7,4	4,1
Broj stanovnika (u hiljadama)	3.531	3.526	3.518	3.511	3.504	3.496	3.491	3.475	3.453	3.431
Prosječni godišnji kurs KM/USD	1,4736	1,4740	1,7626	1,7680	1,7355	1,6575	1,7472	1,7166	1,6539	1,8602

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Bruto domaći proizvod za BiH, 2022. godina, proizvodni pristup, prvi rezultati, juli 2023. godine.

T03: Struktura indeksa industrijske proizvodnje BiH

Godina	Mjesec	Ukupno	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom
2013.		105,2	95,8	105,8	109,8
2014.		100,2	97,9	103,9	90,4
2015.		103,1	102,9	104,8	98,8
2016.		104,4	103,8	103,0	109,0
2017.		103,1	105,0	105,3	95,9
2018.		101,6	100,9	98,9	111,4
2019.		94,7	96,3	95,4	91,4
2020.		93,6	98,9	92,3	95,2
2021.		109,8	95,5	112,3	108,7
2022.		100,9	96,7	103,9	91,7
2022.	07.	98,1	93,0	99,4	94,2
	08.	101,7	106,0	103,1	93,0
	09.	98,5	86,9	101,9	86,6
	10.	96,4	89,4	99,0	87,6
	11.	98,3	99,8	100,6	88,4
	12.	96,0	87,5	100,0	87,1
2023.	01.	100,1	96,0	102,7	91,8
	02.	97,0	102,0	97,0	94,4
	03.	95,8	93,6	93,4	105,8
	04.	90,1	89,7	89,0	94,5
	05.	98,4	86,9	97,8	106,5
	06.	92,3	81,0	90,9	104,4
	07.	100,1	92,5	99,7	105,8
	08.	100,2	94,9	99,5	107,7
	09.	98,5	102,9	96,2	110,7

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Indeksi industrijske proizvodnje iskazani su za godinu u odnosu na prethodnu godinu a za mjesec u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iskazani su prema glavnim područjima SKD-a.

T04: Struktura indeksa potrošačkih cijena za BiH (CPI)

Godina	Mjesec	Ukupno	Period/isti period prethodne godine	Hrana i bezalkoholna pića	Alkoholna pića i duhan	Odjeća i obuća	Stanovanje, voda, el. energija, plin i drugi energenti	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	Zdravstvo	Prevoz	Komunikacije	Rekreacija i kultura	Obrazovanje	Restorani i hoteli	Ostala dobra i usluge
2013.		100,0		100,0	106,4	96,3	100,8	100,1	98,3	98,8	100,2	101,0	101,4	100,0	100,3
2014.		99,1		97,5	106,4	90,0	99,7	99,5	100,4	99,1	102,9	100,4	100,8	97,5	100,0
2015.		99,0		99,1	107,6	92,3	101,2	100,3	101,3	93,1	100,2	100,2	102,1	99,1	99,8
2016.		98,4		98,7	105,7	90,1	100,0	98,8	100,7	94,1	99,7	100,7	100,8	100,3	99,7
2017.		100,8		101,3	104,7	91,4	101,4	99,1	101,0	104,9	98,3	101,7	100,5	100,4	99,5
2018.		101,4		100,6	106,6	89,9	102,7	99,0	101,8	108,9	98,8	101,1	100,1	100,4	99,6
2019.		100,6		101,1	105,1	89,3	102,3	99,6	101,2	101,0	99,5	101,2	100,5	100,9	99,6
2020.		98,9		101,0	104,5	90,0	99,6	98,9	101,0	91,4	100,5	100,5	100,1	102,1	100,0
2021.		102,0		103,5	101,9	91,1	101,3	100,2	100,7	105,9	99,7	100,6	100,2	101,0	100,6
2022.		114,0		121,5	101,7	94,0	114,0	108,9	101,5	125,4	100,9	108,1	101,1	109,3	105,9
2022.	07.	116,7	112,2	124,7	102,5	95,5	115,4	110,4	101,5	134,2	100,9	108,7	100,8	110,8	106,4
	08.	116,7	112,8	125,6	102,3	95,9	117,4	111,0	101,6	128,4	100,8	109,4	100,9	111,7	107,4
	09.	117,3	113,3	126,2	102,5	93,7	120,0	110,9	101,7	128,2	101,4	110,6	101,6	112,4	107,6
	10.	117,4	113,7	125,9	102,7	93,3	122,9	111,4	102,0	125,8	101,4	111,3	102,2	111,6	107,8
	11.	116,3	114,0	124,5	102,5	92,9	119,1	112,2	102,2	123,8	101,5	111,5	102,4	111,0	108,1
	12.	114,7	114,0	123,2	102,6	92,7	116,9	112,2	102,5	117,2	101,4	111,6	102,4	111,1	108,6
2023.	01.	114,1	114,1	122,0	103,0	97,1	115,6	112,9	102,3	115,7	101,0	109,5	102,6	110,1	108,8
	02.	112,9	113,5	120,8	103,7	95,8	113,7	112,6	102,7	110,9	100,9	109,3	102,5	110,4	109,3
	03.	110,3	112,4	119,0	106,0	93,9	111,9	112,0	102,9	99,1	100,9	109,4	102,3	108,6	110,2
	04.	107,9	111,2	112,8	105,9	93,1	114,6	111,3	102,9	94,7	101,3	108,9	102,3	107,8	110,5
	05.	106,5	110,2	111,1	106,2	93,1	112,6	110,5	103,1	91,1	101,2	108,8	102,2	109,2	110,5
	06.	104,9	109,3	110,1	104,8	94,6	109,2	109,9	103,1	87,3	101,4	106,9	102,3	108,3	109,6
	07.	104,0	108,5	108,7	104,4	94,9	107,6	108,7	103,1	86,8	101,8	106,8	102,3	107,7	109,8
	08.	104,7	108,0	108,0	104,5	94,2	107,3	108,1	103,4	93,6	101,7	106,9	102,4	107,3	109,2
	09.	104,1	107,6	106,3	104,7	92,7	105,1	108,5	103,4	95,8	102,3	106,1	102,8	106,9	109,1

Izvor:

Agencija za statistiku BiH

Napomena:

Indeksi potrošačkih cijena iskazani su za godinu u odnosu na prethodnu godinu a za mjesec u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

T05: Prosječne bruto i neto plate i penzije

- u KM -

Godina	Mjesec	Bruto plate				Neto plate				Penzije		
		FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko	BiH	FBiH	RS	Brčko
2013.		1.275	1.338	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.		1.272	1.334	1.265	1.290	833	825	814	830	367	333	323
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.358	1.363	1.363	889	857	872	879	395	361	342
2019.		1.427	1.407	1.432	1.421	928	906	915	921	415	378	358
2020.		1.472	1.485	1.477	1.478	956	956	948	957	423	394	367
2021.		1.543	1.546	1.489	1.542	996	1.004	961	997	428	408	375
2022.		1.724	1.730	1.600	1.722	1.114	1.144	1.051	1.122	461	460	412
2022.	07.	1.735	1.753	1.673	1.739	1.122	1.160	1.096	1.134	474	475	423
	08.	1.761	1.762	1.615	1.757	1.138	1.166	1.067	1.145	474	475	424
	09.	1.766	1.798	1.620	1.773	1.140	1.189	1.080	1.154	474	475	424
	10.	1.766	1.815	1.657	1.779	1.139	1.198	1.104	1.156	473	475	424
	11.	1.800	1.835	1.649	1.807	1.161	1.211	1.100	1.175	483	475	429
	12.	1.831	1.843	1.661	1.831	1.180	1.217	1.111	1.190	483	475	428
2023.	01.	1.875	1.845	1.679	1.861	1.208	1.217	1.123	1.209	535	540	481
	02.	1.849	1.908	1.669	1.863	1.193	1.256	1.117	1.211	535	540	481
	03.	1.967	1.910	1.690	1.942	1.265	1.258	1.134	1.260	539	540	481
	04.	1.913	1.921	1.714	1.911	1.233	1.265	1.150	1.241	563	540	489
	05.	1.987	1.945	1.716	1.967	1.277	1.280	1.152	1.275	585	540	499
	06.	1.963	1.953	1.731	1.954	1.262	1.284	1.161	1.267	584	540	469
	07.	1.951	1.943	1.776	1.944	1.257	1.278	1.192	1.262	584	540	499
	08.	1.991	1.954	1.785	1.974	1.281	1.286	1.201	1.280	584	541	499
	09.	1.960	1.941		1.950	1.260	1.277		1.264	584	541	

Izvor:

Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku FBiH, Republički zavod za statistiku RS

Napomena:

Od 1.1.2006. godine bruto i neto plate za nivo BiH uključuju i Brčko distrikt.

T06: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

		AKTIVA											
		Neto strana aktiva			Potraživanja od domaćih sektora								
Godina	Mjesec	Strana aktiva	Strana pasiva	5 = 3+4	Potraživanja od centralne vlade (neto)	Potraživanja od kantona i opština	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	12 = 6+...+11	Ukupno	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12	
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1	
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9	
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1	
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6	
2017.	12.	13.372,4	-2.589,5	10.782,9	-148,7	511,5	406,2	8.354,5	96,5	8.689,3	17.909,4	28.692,2	
2018.	12.	15.505,5	-3.041,1	12.464,4	-463,7	496,0	427,0	8.654,6	136,8	9.306,3	18.556,9	31.021,4	
2019.	12.	17.069,9	-3.120,0	13.949,9	-679,3	506,7	509,3	9.070,9	152,2	10.024,9	19.584,7	33.534,6	
2020.	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8.618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5	
2021.	12.	21.065,4	-1.949,0	19.116,3	-804,4	583,5	532,3	8.812,6	164,1	10.478,3	19.766,3	38.882,7	
2022.	12.	21.084,4	-1.813,4	19.271,1	-509,1	592,0	652,8	9.197,6	180,2	11.027,6	21.141,1	40.412,2	
2022.	07.	20.681,6	-1.826,8	18.854,8	-878,5	538,8	526,3	9.213,8	165,6	10.880,9	20.446,9	39.301,7	
	08.	21.047,7	-1.801,4	19.246,3	-867,3	583,0	551,8	9.161,1	163,9	10.903,0	20.495,5	39.741,8	
	09.	21.034,8	-1.763,2	19.271,6	-781,2	585,5	558,7	9.135,9	174,2	10.948,8	20.621,9	39.893,5	
	10.	21.267,4	-1.753,7	19.513,6	-827,1	583,9	596,0	9.165,9	169,0	10.988,8	20.676,4	40.190,1	
	11.	20.858,5	-1.822,5	19.036,1	-372,3	589,2	604,5	9.174,9	161,8	10.998,7	21.156,8	40.192,9	
	12.	21.084,4	-1.813,4	19.271,1	-509,1	592,0	652,8	9.197,6	180,2	11.027,6	21.141,1	40.412,2	
2023.	01.	21.012,7	-1.693,5	19.319,2	-335,7	589,0	623,0	9.060,7	167,1	11.014,6	21.118,6	40.437,8	
	02.	20.758,1	-1.671,2	19.086,8	-182,0	586,0	637,0	9.164,9	158,9	11.047,5	21.412,3	40.499,2	
	03.	20.726,1	-1.527,5	19.198,5	-329,5	576,1	625,2	9.293,5	164,1	11.159,0	21.488,4	40.687,0	
	04.	20.960,6	-1.525,1	19.435,5	-349,2	592,4	632,4	9.400,4	161,8	11.246,5	21.684,4	41.119,9	
	05.	21.042,0	-1.490,6	19.551,4	-286,5	587,6	602,0	9.415,9	177,1	11.292,2	21.788,4	41.339,8	
	06.	20.997,4	-1.457,7	19.539,7	-302,8	576,8	623,1	9.562,4	199,6	11.433,3	22.092,5	41.632,2	
	07.	21.345,1	-1.451,7	19.893,4	-52,3	576,2	617,4	9.554,1	203,1	11.531,4	22.430,0	42.323,5	
	08.	21.794,5	-1.478,4	20.316,0	-75,9	572,4	623,4	9.523,3	206,3	11.596,2	22.445,7	42.761,7	
	09.	21.756,2	-1.459,6	20.296,6	-60,2	568,6	622,2	9.642,9	206,9	11.675,4	22.655,9	42.952,5	

Napomena:

Revidirani podaci za januar 2023. godine.

Monetarni pregled prikazuje konsolidovane podatke Bilansa stanja CBBiH - monetarnih vlasti (tabela 10) i konsolidovanog bilansa komercijalnih banaka BiH (tabela 11). Neto strana aktiva predstavlja razliku između zbira stranih aktiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH i zbira stranih pasiva CBBiH - monetarnih vlasti i komercijalnih banaka BiH. Potraživanja od domaćih sektora predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih domaćih sektora, uz napomenu da su potraživanja od centralne vlade iskazana u neto iznosu, tj. umanjena za depozite centralne vlade kod CBBiH i kod komercijalnih banaka BiH. Centralna vlada predstavlja institucije BiH, vlade entiteta, entitetske fondove socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prema novoj metodologiji, fondovi socijalne sigurnosti/zaštite se klasifikuju na nivo centralne vlade kao entitetski vanbudžetski fondovi, što se direktno odražava na podatke o neto potraživanjima od centralne vlade u Monetarnom pregledu.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicije domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 45.

T06: Monetarni pregled

- na kraju perioda, u milionima KM -

		PASIVA												
		Novčana masa (M2)												
		Novac (M1)			Kvazi-novac (QM)									
Godina	Mjesec	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti		Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti		Ostali depoziti u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kredit	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno	
			3	4		5=3+4	6							7
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9
2015.	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1
2016.	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6
2017.	12.	3.648,1	6.924,4	10.572,5	1.816,2	4.091,6	5.636,1	11.543,8	22.116,3	8,0	460,0	4.659,5	1.448,4	28.692,2
2018.	12.	3.978,6	8.166,4	12.145,1	1.961,4	4.302,2	5.782,4	12.046,0	24.191,1	8,0	467,5	4.849,8	1.505,0	31.021,4
2019.	12.	4.330,1	8.921,1	13.251,2	2.490,3	2.998,0	7.593,2	13.081,5	26.332,7	8,0	532,4	5.228,3	1.433,2	33.534,6
2020.	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.306,9	1.404,9	35.567,5
2021.	12.	5.540,0	12.387,6	17.927,5	3.300,1	3.044,2	7.243,8	13.588,1	31.515,6	0,0	638,5	5.287,3	1.441,4	38.882,7
2022.	12.	6.126,2	13.752,5	19.878,6	3.583,9	2.878,7	6.898,8	13.361,3	33.240,0	0,0	622,8	5.208,0	1.341,4	40.412,2
2022.	07.	6.070,9	12.722,1	18.793,0	3.276,7	2.938,5	7.029,4	13.244,6	32.037,5	0,0	636,5	5.280,7	1.347,0	39.301,7
	08.	6.063,6	13.183,7	19.247,3	3.384,0	2.922,7	6.995,2	13.301,8	32.549,1	0,0	630,7	5.247,0	1.315,0	39.741,8
	09.	6.081,0	13.342,3	19.423,3	3.456,7	2.897,7	6.938,4	13.292,8	32.716,2	0,0	627,6	5.206,2	1.343,5	39.893,5
	10.	6.025,5	13.306,3	19.331,8	3.620,2	2.948,7	6.912,5	13.481,4	32.813,1	0,0	625,8	5.266,4	1.484,8	40.190,1
	11.	5.957,1	13.437,2	19.394,3	3.603,8	2.923,9	6.899,9	13.427,5	32.821,8	0,0	621,2	5.375,2	1.374,7	40.192,9
	12.	6.126,2	13.752,5	19.878,6	3.583,9	2.878,7	6.898,8	13.361,3	33.240,0	0,0	622,8	5.208,0	1.341,4	40.412,2
2023.	01.	5.953,5	13.758,9	19.712,4	3.657,1	2.906,9	6.856,4	13.420,4	33.132,8	0,0	624,6	5.305,5	1.374,9	40.437,8
	02.	5.982,3	13.643,5	19.625,8	3.734,3	2.867,4	6.957,5	13.559,2	33.185,0	0,0	625,4	5.370,5	1.318,2	40.499,2
	03.	6.027,0	13.583,4	19.610,4	3.763,5	2.873,8	7.003,9	13.641,2	33.251,6	0,0	628,9	5.439,8	1.366,6	40.687,0
	04.	6.198,9	13.758,3	19.957,3	3.766,4	2.889,0	6.992,2	13.647,7	33.604,9	0,0	637,5	5.531,2	1.346,3	41.119,9
	05.	6.163,5	13.922,7	20.086,2	3.924,3	2.815,6	6.956,7	13.696,6	33.782,8	0,0	651,2	5.584,1	1.321,6	41.339,8
	06.	6.253,1	14.082,0	20.335,1	3.887,6	2.854,5	6.975,2	13.717,3	34.052,4	0,0	661,5	5.583,9	1.334,4	41.632,2
	07.	6.373,8	14.593,9	20.967,7	3.946,5	2.825,2	6.942,0	13.713,7	34.681,4	0,0	665,8	5.679,8	1.296,5	42.323,5
	08.	6.388,9	14.758,3	21.147,2	3.958,4	2.900,7	6.978,9	13.838,0	34.985,2	0,0	669,5	5.807,2	1.299,7	42.761,7
	09.	6.397,2	14.788,1	21.185,3	4.009,3	2.904,5	7.027,1	13.941,0	35.126,3	0,0	681,7	5.895,0	1.249,4	42.952,5

Napomena:

Revidirani podaci za januar 2023. godine.

Novac M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Kvazi-novac QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Ostalu pasivu čine vrijednosni papiri, krediti, dionice i drugi kapital i ostale stavke (neto).

Prema novoj metodologiji, kao posebni finansijski instrumenti na strani pasive se iskazuju krediti (uz koje se dodaje obračunata kamata), kao i dionice i drugi kapital. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. U ostale stavke (neto) su također uključeni i ograničeni depoziti, protivstavke fondova i vladini fondovi za kreditiranje.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicije domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine. Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 45.

T07: Bilans stanja CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	AKTIVA			Rezervni novac				PASIVA				Ukupno
		Strana aktiva	Potraživanja od domaćih sektora	Ukupno	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti komercijalnih banaka kod monetarnih vlasti	Depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Ukupno	Strana pasiva	Depoziti centralne vlade	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10	11	12	13	14=9+...+13
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	3.475,3	15,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	3.751,1	38,3	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	4.063,5	51,7	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4
2017.	12.	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	5.033,1	76,1	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6
2018.	12.	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	5.523,3	125,5	10.399,4	1,8	583,9	719,8	-51,8	11.653,1
2019.	12.	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	5.743,6	176,6	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1
2020.	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9
2021.	12.	16.376,0	2,6	16.378,5	6.923,8	7.219,6	304,9	14.448,3	2,3	1.124,7	861,4	-58,3	16.378,5
2022.	12.	16.093,7	2,8	16.096,5	7.436,1	7.217,4	272,7	14.926,2	2,6	685,5	545,4	-63,3	16.096,5
2022.	07.	16.293,7	1,8	16.295,5	7.397,4	6.897,0	334,5	14.628,8	2,8	1.053,9	669,9	-59,9	16.295,5
	08.	16.548,4	2,1	16.550,5	7.455,2	7.167,2	333,2	14.955,6	2,5	1.052,8	598,6	-59,1	16.550,5
	09.	16.546,9	2,4	16.549,2	7.444,2	7.272,0	296,5	15.012,7	2,5	1.055,0	538,7	-59,7	16.549,2
	10.	16.287,6	1,7	16.289,3	7.435,2	6.988,8	311,5	14.735,5	2,5	1.075,6	535,6	-59,8	16.289,3
	11.	15.934,6	2,0	15.936,6	7.349,3	6.930,4	291,0	14.570,7	2,4	871,3	554,3	-62,1	15.936,6
	12.	16.093,7	2,8	16.096,5	7.436,1	7.217,4	272,7	14.926,2	2,6	685,5	545,4	-63,3	16.096,5
2023.	01.	15.975,2	1,6	15.976,9	7.355,2	7.097,0	288,7	14.741,0	3,1	717,6	578,6	-63,4	15.976,9
	02.	15.392,9	1,9	15.394,8	7.362,2	6.735,3	162,7	14.260,2	14,7	604,3	578,1	-62,5	15.394,8
	03.	15.235,1	2,4	15.237,5	7.397,9	6.454,3	160,1	14.012,3	2,5	659,5	628,0	-64,8	15.237,5
	04.	15.357,1	1,7	15.358,8	7.548,0	6.322,1	151,8	14.021,8	3,0	744,3	654,3	-64,7	15.358,8
	05.	15.555,8	2,1	15.557,9	7.588,7	6.578,4	151,7	14.318,8	2,7	611,1	689,3	-64,0	15.557,9
	06.	15.345,7	2,4	15.348,1	7.571,4	6.349,8	152,6	14.073,9	2,7	632,2	703,3	-63,9	15.348,1
	07.	15.593,3	1,8	15.595,1	7.694,8	6.429,3	131,6	14.255,7	2,3	657,2	743,5	-63,6	15.595,1
	08.	15.899,9	2,1	15.902,0	7.734,4	6.657,4	81,4	14.473,3	3,0	702,6	785,5	-62,3	15.902,0
	09.	15.944,1	2,3	15.946,4	7.677,2	6.720,3	83,4	14.480,9	2,8	713,4	811,0	-61,6	15.946,4

Napomena:

Strana aktiva CBBiH – monetarnih vlasti obuhvata zlato, devize u trezoru CBBiH, devizne depozite kod inostranih banaka, raspolaganje SDR, strane vrijednosne papire i ostalo. Potraživanja od domaćih sektora predstavljaju potraživanja od radnika CBBiH za date dugoročne kredite i potraživanja od komercijalnih banaka po osnovu računa poravnjanja.

Rezervni novac (primarni novac ili monetarna baza) čine gotov novac izvan monetarnih vlasti, depoziti komercijalnih banaka i depoziti ostalih domaćih sektora (osim centralne vlade) kod monetarnih vlasti. Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u opticaju izvan centralne banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka. Strana pasiva CBBiH obuhvata kratkoročne obaveze prema nerezidentima, depozite nerezidenata i ostale kratkoročne obaveze prema nerezidentima i obaveze prema MMF-u (računi 1 i 2).

Depoziti centralne vlade kod CBBiH predstavljaju prenosive i ostale depozite institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta u domaćoj valuti. Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagođavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

T08: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

		AKTIVA								
Godina	Mjesec	Rezerve	Strana aktiva	Potraživanja od generalne vlade	Potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća	Potraživanja od nefinansijskih privatnih preduzeća	Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	Potraživanja od ostalih domaćih sektora	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9	
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7	
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3	
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5	
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7	
2017.	12.	5.711,7	2.787,9	2.197,0	406,2	8.354,5	96,5	8.688,8	28.242,7	
2018.	12.	6.296,9	3.854,5	2.281,9	427,0	8.654,6	136,8	9.305,9	30.957,6	
2019.	12.	6.627,0	4.445,0	2.551,9	509,3	9.070,9	152,2	10.024,5	33.380,9	
2020.	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8	
2021.	12.	8.608,0	4.689,4	3.095,4	532,3	8.812,6	164,1	10.478,0	36.379,7	
2022.	12.	8.541,6	4.990,8	3.171,7	652,8	9.197,6	180,2	11.027,3	37.761,9	
2022.	07.	8.229,5	4.387,9	3.186,0	526,3	9.213,8	165,6	10.880,8	36.590,0	
	08.	8.566,0	4.499,3	3.240,1	551,8	9.161,1	163,9	10.902,8	37.084,9	
	09.	8.641,3	4.487,9	3.251,2	558,7	9.135,9	174,2	10.948,5	37.197,7	
	10.	8.404,3	4.979,8	3.279,3	596,0	9.165,9	169,0	10.988,7	37.582,9	
	11.	8.324,4	4.923,9	3.261,9	604,5	9.174,9	161,8	10.998,5	37.450,0	
	12.	8.541,6	4.990,8	3.171,7	652,8	9.197,6	180,2	11.027,3	37.761,9	
2023.	01.	8.512,4	5.037,5	3.139,3	623,0	9.060,7	167,1	11.014,5	37.554,5	
	02.	8.129,8	5.365,1	3.168,5	637,0	9.164,9	158,9	11.047,3	37.671,7	
	03.	7.840,1	5.491,0	3.134,1	625,2	9.293,5	164,1	11.158,7	37.706,9	
	04.	7.680,7	5.603,5	3.168,8	632,4	9.400,4	161,8	11.246,4	37.894,1	
	05.	8.014,8	5.486,1	3.199,6	602,0	9.415,9	177,1	11.292,0	38.187,5	
	06.	7.678,8	5.651,7	3.152,4	623,1	9.562,4	199,6	11.433,0	38.301,0	
	07.	7.756,8	5.751,9	3.200,8	617,4	9.554,3	203,1	11.531,1	38.615,4	
	08.	8.011,2	5.894,5	3.223,1	623,4	9.523,3	206,3	11.596,0	39.077,8	
	09.	8.011,1	5.812,0	3.266,8	622,2	9.642,9	206,9	11.675,2	39.237,1	

Napomena:

Revidirani podaci za januar 2023. godine.

Konsolidovani bilans komercijalnih banaka obuhvata konsolidovane bilanse komercijalnih banaka Glavne jedinice Sarajevo, Glavne jedinice Mostar, Glavne banke Republike Srpske, Brčko distrikta (od jula 2001. do novembra 2002), NBRS (do decembra 1998) i NBBiH (do novembra 2002). Konsolidovana su međusobna potraživanja i obaveze između komercijalnih banaka. Rezerve banaka sastoje se od gotovine u trezorima banaka i depozita banaka kod CBBiH.

Strana aktiva komercijalnih banaka obuhvata: devize u trezorima, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti kod nerezidenata, kredite nerezidentima, vrijednosne papire nerezidenata u stranoj valuti i ostala potraživanja od nerezidenata. Potraživanja od generalne vlade obuhvataju potraživanja od svih nivoa vlada: centralne vlade (institucije BiH, vlade entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti i Brčko distrikta) i necentralne vlade (vlada kantona i opštinskih vlada). Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvataju: potraživanja od nefinansijskih javnih preduzeća, nefinansijskih privatnih preduzeća, ostalih finansijskih institucija i ostalih domaćih sektora (stanovništva, neprofitnih institucija i ostalih neklasifikovanih sektora).

Bilans stanja komercijalnih banaka Federacije BiH sadrži pored aktivnog podbilansa i podatke pasivnog podbilansa. Pasivni podbilans sadrži obaveze po stranim kreditima i staroj deviznoj štednji građana do 31. marta 1992. Ove obaveze će preuzeti Ministarstvo finansija Federacije BiH u procesu privatizacije u skladu sa entitetskim Zakonom o početnom bilansu preduzeća i banaka i Zakonom o privatizaciji.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006.

Vidi napomenu na strani 45.

T08: Konsolidovani bilans komercijalnih banaka BiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

		PASIVA										
Godina	Mjesec	Depoziti centralne vlade	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti	Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti	Vrijednosni papiri	Kreditni	Strana pasiva	Dionice i drugi kapital	Ostale stavke (neto)	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2017.	12.	1.285,6	6.848,3	1.816,2	4.091,6	5.636,1	8,0	460,0	2.587,9	4.006,8	1.502,2	28.242,7
2018.	12.	1.665,9	8.040,9	1.961,4	4.302,2	5.782,4	8,0	467,5	3.039,2	4.130,0	1.560,0	30.957,6
2019.	12.	2.020,5	8.744,5	2.490,3	2.998,0	7.593,2	8,0	532,4	3.118,3	4.371,8	1.504,0	33.380,9
2020.	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.324,6	1.532,7	33.810,8
2021.	12.	2.191,8	12.082,7	3.300,1	3.044,2	7.243,8	0,0	638,5	1.946,7	4.425,8	1.506,2	36.379,7
2022.	12.	2.403,2	13.479,7	3.583,9	2.878,7	6.898,8	0,0	622,8	1.810,8	4.662,6	1.421,5	37.761,9
2022.	07.	2.471,9	12.387,6	3.276,7	2.938,5	7.029,4	0,0	636,5	1.824,1	4.610,8	1.414,6	36.590,0
	08.	2.471,5	12.850,5	3.384,0	2.922,7	6.995,2	0,0	630,7	1.798,8	4.648,4	1.383,1	37.084,9
	09.	2.392,0	13.045,8	3.456,7	2.897,7	6.938,4	0,0	627,6	1.760,6	4.667,5	1.411,4	37.197,7
	10.	2.447,0	12.994,8	3.620,2	2.948,7	6.912,5	0,0	625,8	1.751,2	4.730,8	1.552,0	37.582,9
	11.	2.173,8	13.146,2	3.603,8	2.923,9	6.899,9	0,0	621,2	1.820,0	4.820,9	1.440,4	37.450,0
	12.	2.403,2	13.479,7	3.583,9	2.878,7	6.898,8	0,0	622,8	1.810,8	4.662,6	1.421,5	37.761,9
2023.	01.	2.168,5	13.470,2	3.657,1	2.906,9	6.856,4	0,0	624,6	1.690,4	4.726,9	1.453,5	37.554,5
	02.	2.160,3	13.480,8	3.734,3	2.867,4	6.957,5	0,0	625,4	1.656,5	4.792,4	1.397,1	37.671,7
	03.	2.228,2	13.423,3	3.763,5	2.873,8	7.003,9	0,0	628,9	1.525,0	4.811,8	1.448,4	37.706,9
	04.	2.181,4	13.606,5	3.766,4	2.889,0	6.992,2	0,0	637,5	1.522,1	4.876,8	1.422,1	37.894,1
	05.	2.287,4	13.771,0	3.924,3	2.815,6	6.956,7	0,0	651,2	1.487,9	4.894,8	1.398,6	38.187,5
	06.	2.246,2	13.929,3	3.887,6	2.854,5	6.975,2	0,0	661,5	1.455,0	4.880,6	1.411,0	38.301,0
	07.	2.019,7	14.462,4	3.946,5	2.825,2	6.942,0	0,0	665,8	1.449,4	4.936,3	1.368,2	38.615,4
	08.	2.024,1	14.676,9	3.958,4	2.900,7	6.978,9	0,0	669,5	1.475,5	5.021,7	1.372,1	39.077,8
	09.	2.045,0	14.704,7	4.009,3	2.904,5	7.027,1	0,0	681,7	1.456,8	5.084,0	1.323,9	39.237,1

Napomena:

Revidirani podaci za januar 2023. godine.

Depoziti centralne vlade uključuju prenosive i ostale depozite u domaćoj i stranoj valuti institucija BiH, vlada entiteta, entitetskih fondova socijalne sigurnosti/zaštite i Brčko distrikta. Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obaveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i opština), nefinansijskim javnim preduzećima, nefinansijskim privatnim preduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima).

Strana pasiva komercijalnih banaka obuhvata obaveze banaka prema nerezidentima po osnovu prenosivih i ostalih depozita, kredita, vrijednosnih papira, trgovinskih kredita i avansa i ostalih računa dugovanja. Prema novoj metodologiji, krediti na strani pasive su prikazani kao poseban finansijski instrument, uz koje se dodaje obračunata kamata.

Dionice i drugi kapital obuhvataju dionički kapital, zadržani prihod, rezultat tekuće godine, opšte i posebne rezerve i prilagodavanje/ponovno utvrđivanje vrijednosti. Ostale stavke (neto) su nelocirane (neraspoređene) stavke pasive umanjene za nelocirane (neraspoređene) stavke aktive. Ostale stavke (neto) takođe obuhvataju i ograničene depozite.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kreditni, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 45.

T09: Kamatne stope na kredite stanovništvu

- u procentima, na godišnjem nivou -

Godina	Period	Kamatne stope na kredite u KM						Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom						Kamatne stope na kredite u KM*			Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom	
		Stambeni krediti				Ostali krediti		Stambeni krediti				Ostali krediti		Revolving krediti, prekoračenja i kreditne kartice*				
		Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Preko 10 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Preko 10 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Prekoračenja	Kreditna kartica s produženim kreditom	Prekoračenja	
Ponderisani mjesečni prosjeci																		
2018.	12.	3,454	5,479	5,262	3,637	3,166	3,820	4,022	6,632	5,616	5,469	12,202	14,619	10,880	
2019.	12.	3,877	4,168	3,395	5,279	5,863	5,580	3,502	3,353	3,826	3,875	6,152	5,637	5,668	12,042	14,674	10,467	
2020.	12.	3,643	3,676	5,885	5,845	3,671	4,582	3,902	3,835	5,864	5,678	6,380	11,936	13,606	9,815	
2021.	12.	3,095	2,861	3,244	4,054	5,377	5,164	3,338	4,570	3,868	3,743	5,375	4,822	5,415	11,773	13,965	9,157	
2022.	12.	3,903	3,454	3,474	3,596	5,943	5,322	4,384	...	3,811	3,696	5,673	4,842	5,200	11,993	14,129	8,119	
2022.	07.	3,306	3,981	3,252	3,548	5,500	5,109	3,541	...	3,548	3,777	4,911	4,420	5,248	11,864	13,952	8,736	
	08.	3,221	3,863	3,208	3,777	5,674	5,333	3,845	...	3,693	3,599	4,868	4,722	5,292	11,842	13,945	8,672	
	09.	3,429	3,414	3,339	3,535	5,229	5,499	4,188	...	4,033	3,621	5,113	4,927	5,171	12,692	13,992	8,548	
	10.	3,476	3,362	3,323	3,573	5,575	5,498	3,945	...	3,506	3,675	5,192	4,739	5,188	12,721	14,005	8,464	
	11.	3,696	3,457	3,320	3,778	5,656	5,517	4,237	...	3,924	3,551	5,604	4,651	5,252	12,619	14,708	8,314	
	12.	3,903	3,454	3,474	3,596	5,943	5,322	4,384	...	3,811	3,696	5,673	4,842	5,200	11,993	14,129	8,119	
2023.	01.	4,197	3,386	3,055	3,685	6,146	5,446	4,380	4,259	3,916	3,816	6,086	5,553	4,773	12,741	14,115	8,023	
	02.	3,755	3,194	3,280	3,590	6,208	5,525	4,842	...	3,980	4,051	5,746	4,918	4,516	12,937	14,796	7,959	
	03.	4,033	3,049	3,164	3,697	6,105	5,574	4,335	...	3,998	4,010	6,033	4,468	5,416	12,925	14,182	7,667	
	04.	4,009	...	3,011	3,649	6,505	5,580	3,927	...	3,943	3,948	5,950	4,871	5,429	13,027	14,140	7,545	
	05.	4,200	2,984	3,376	3,704	6,487	5,591	3,666	...	4,435	4,024	6,194	5,415	5,440	12,332	14,146	7,503	
	06.	4,189	...	3,383	3,793	6,408	5,506	4,232	...	4,666	3,947	6,056	5,219	5,333	12,813	14,071	7,409	
	07.	4,041	3,160	3,531	3,821	6,633	5,509	4,163	...	4,516	3,879	6,389	5,607	5,207	12,815	14,102	7,657	
	08.	3,991	3,159	3,574	3,784	6,733	5,570	4,437	...	4,536	3,928	6,122	5,855	5,769	12,882	14,093	7,614	
	09.	4,419	3,269	3,333	3,864	6,518	5,728	3,979	...	4,308	3,618	6,351	6,446	5,723	12,669	14,284	7,524	
Iznosi kredita (novi poslovi) - u hiljadama KM-																		
2018.	12.	2.597	66.009	27.336	17.610	155	3.340	9.211	47.731	10.078	27.896	526.750	54.795	85.550	
2019.	12.	1.242	386	1.042	463	53.829	26.426	21.834	288	4.641	13.531	66.117	8.097	27.474	521.600	58.916	79.533	
2020.	12.	3.468	532	39.970	19.333	16.057	265	3.729	5.229	38.688	7.916	19.056	547.793	61.370	112.952	
2021.	12.	9.615	380	5.576	2.194	47.483	36.773	17.697	412	2.471	4.695	53.132	1.717	9.332	547.070	67.171	102.693	
2022.	12.	3.424	520	8.644	6.406	24.729	50.661	9.425	...	7.216	12.724	35.988	5.104	9.605	607.534	56.629	114.669	
2022.	07.	4.400	1.577	6.396	5.630	35.827	43.127	11.042	...	4.370	11.248	31.397	5.923	10.916	536.375	51.751	107.554	
	08.	3.070	1.819	7.502	4.488	36.089	47.793	11.415	...	4.647	7.795	34.210	1.920	8.581	540.514	51.665	107.898	
	09.	3.795	759	6.148	10.058	32.222	49.497	13.941	...	4.166	10.768	28.034	1.834	10.607	690.121	53.280	107.022	
	10.	3.176	1.139	6.897	4.048	19.207	46.993	8.398	...	6.956	9.033	32.915	3.791	9.538	705.964	54.475	107.722	
	11.	2.180	561	7.361	5.992	13.027	46.684	8.937	...	6.641	9.665	25.311	3.689	7.629	668.672	54.615	114.597	
	12.	3.424	520	8.644	6.406	24.729	50.661	9.425	...	7.216	12.724	35.988	5.104	9.605	607.534	56.629	114.669	
2023.	01.	2.892	580	2.357	10.755	21.336	41.016	5.560	375	4.867	8.681	14.788	1.979	10.235	694.669	54.755	110.521	
	02.	1.199	1.334	2.977	13.692	28.448	55.330	10.538	...	5.615	8.430	5.388	3.044	19.872	716.331	52.337	114.435	
	03.	1.879	771	3.771	17.917	35.399	68.818	6.655	...	6.457	16.699	8.769	9.069	12.737	729.126	53.176	121.341	
	04.	991	...	5.142	14.502	28.201	58.709	4.692	...	3.213	14.748	12.640	3.974	10.996	748.260	53.086	120.404	
	05.	1.057	1.655	4.311	13.278	29.555	62.651	6.637	...	4.248	14.937	10.794	2.643	12.741	710.816	54.606	113.960	
	06.	9.901	...	3.893	10.393	24.878	68.754	5.071	...	2.648	12.786	11.465	4.241	18.028	728.097	56.301	109.392	
	07.	1.893	928	4.823	14.620	13.821	65.820	2.382	...	3.313	13.438	8.389	2.960	12.426	742.382	57.015	114.549	
	08.	2.540	769	4.816	14.222	12.306	66.622	4.753	...	2.670	17.018	10.344	4.808	9.756	736.542	57.411	118.834	
	09.	1.987	793	4.532	17.438	9.949	60.303	4.629	...	3.377	16.089	9.053	4.117	7.468	756.634	57.911	159.747	

Napomena:

*Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumijevaju beskamatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima stanovništvu

T10: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima

- u procentima, na godišnjem nivou -

Godina	Period	Kamatne stope na kredite u KM				Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom								
		Do iznosa od 0,25 mil EUR		Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR	Preko iznosa 1 mil EUR	Do iznosa od 0,25 mil EUR			Preko 0,25 mil EUR do 1 mil EUR		Preko iznosa 1 mil EUR	Revolving krediti i prekoračenja*		
		Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Preko 1 do 5 godina IPFKS	Preko 5 godina IPFKS	Promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	Kamatne stope na kredite u KM	Kamatne stope na kredite u KM s valutnom klauzulom
Ponderisani mjesečni prosjeci														
2018.	12.	4,247	4,069	3,100	3,253	4,204	3,910	3,672	3,800	3,321	3,571	4,480	3,497	3,594
2019.	12.	3,753	4,095	2,881	2,470	4,127	4,166	4,757	3,944	3,161	3,248	4,133	3,167	3,168
2020.	12.	3,901	3,990	2,871	2,871	4,402	4,013	3,707	4,090	3,566	3,702	3,193	2,940	2,962
2021.	12.	3,708	4,040	3,058	2,297	4,115	3,358	3,382	3,613	3,018	3,228	3,292	2,852	3,139
2022.	12.	4,128	4,219	4,006	3,582	5,042	4,782	...	4,471	4,783	5,080	3,817	2,837	3,210
2022.	07.	3,764	4,029	2,864	3,417	4,114	3,277	...	3,689	...	4,168	3,019	2,755	3,130
	08.	3,952	3,900	3,330	3,057	4,000	3,652	3,418	3,613	3,917	2,810	2,986
	09.	3,698	3,850	3,475	3,558	4,944	3,850	...	3,955	2,854	3,163
	10.	4,106	4,186	3,543	3,660	4,861	4,254	...	4,274	3,485	...	4,405	2,839	3,183
	11.	4,176	4,441	3,489	3,300	4,723	4,548	...	4,309	4,406	2,788	3,055
	12.	4,128	4,219	4,006	3,582	5,042	4,782	...	4,471	4,783	5,080	3,817	2,837	3,210
2023.	01.	4,285	4,104	3,803	...	5,046	4,735	4,488	4,981	3,722	2,920	3,227
	02.	4,291	3,921	3,643	...	5,629	4,845	...	4,688	4,825	...	5,314	2,923	3,288
	03.	4,280	3,815	3,568	...	5,725	5,360	5,062	5,216	4,371	4,625	...	2,934	3,367
	04.	4,262	4,083	3,766	3,606	5,314	5,317	5,104	5,206	4,959	4,949	5,099	2,956	3,381
	05.	4,322	4,185	3,527	...	5,214	5,376	...	5,055	4,363	4,970	5,267	3,064	3,397
	06.	4,382	4,325	3,629	...	5,352	5,347	5,454	5,055	4,272	4,797	5,184	2,963	3,468
	07.	4,431	4,593	3,613	4,451	5,018	5,006	5,092	5,028	4,155	4,397	4,472	2,964	3,504
	08.	4,595	4,641	3,907	4,564	5,030	5,524	4,603	5,002	...	4,110	4,441	3,007	3,630
	09.	4,401	4,540	3,616	...	4,519	5,998	5,000	4,716	4,451	4,620	4,300	2,987	3,583
Iznosi kredita (novi poslovi) - u hiljadama KM-														
2018.	12.	51.404	26.718	62.726	79.085	8.815	14.021	3.637	23.544	11.311	9.906	25.588	2.367.482	686.874
2019.	12.	64.463	19.573	71.859	51.384	9.787	11.485	2.785	22.801	6.636	7.045	69.916	2.655.796	687.510
2020.	12.	53.146	15.109	52.781	78.165	13.827	8.360	3.090	20.556	8.376	13.742	83.128	2.649.665	341.675
2021.	12.	63.293	24.688	79.908	74.493	7.495	9.168	1.528	19.152	5.892	5.801	15.900	2.778.808	198.275
2022.	12.	37.582	19.350	40.221	11.000	4.913	8.499	...	14.311	4.718	3.588	21.946	2.289.023	99.344
2022.	07.	31.162	19.448	47.516	23.900	5.883	3.759	...	13.163	...	4.807	43.000	2.760.526	121.059
	08.	27.618	16.247	36.006	37.930	10.392	2.570	306	10.053	37.000	2.783.590	125.967
	09.	40.414	13.352	39.359	38.351	4.256	3.420	...	6.159	2.626.745	110.472
	10.	30.694	18.551	49.271	60.220	2.372	4.360	...	10.482	2.637	...	34.206	2.600.379	111.629
	11.	31.937	18.337	26.115	37.220	4.333	3.580	...	11.300	7.758	2.444.856	98.093
	12.	37.582	19.350	40.221	11.000	4.913	8.499	...	14.311	4.718	3.588	21.946	2.289.023	99.344
2023.	01.	21.532	13.642	22.110	...	4.258	4.717	2.048	9.933	5.541	2.497.370	100.230
	02.	23.586	17.241	31.821	...	4.190	7.398	...	12.500	8.417	...	31.776	2.547.117	100.674
	03.	22.531	23.390	38.049	...	3.661	10.218	2.220	12.887	13.619	6.774	...	2.623.997	98.270
	04.	32.948	27.920	29.615	9.022	2.598	5.819	1.892	7.443	4.588	3.280	15.866	2.645.902	93.832
	05.	27.509	20.588	28.257	...	2.806	4.721	...	11.390	7.848	7.978	12.700	2.687.603	92.575
	06.	27.909	23.735	27.368	...	4.208	4.282	1.873	10.340	10.520	8.669	13.915	2.724.946	88.656
	07.	24.365	16.512	23.823	8.303	2.476	5.533	697	13.815	4.734	8.943	17.000	2.724.862	86.499
	08.	22.893	18.461	28.075	15.737	7.072	4.939	4.400	20.903	...	11.930	35.797	2.702.509	83.431
	09.	22.989	30.727	25.813	...	4.761	4.954	1.640	7.849	9.567	4.589	13.996	2.815.889	83.644

Napomena:

* Kamatne stope u tabeli za revolving kredite i kreditne kartice i iznosi tih kredita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

U sklopu kamatnih stopa na revolving kredite i kreditne kartice prikupljaju se i podaci o kreditnim karticama s kreditnom pogodnosti. S obzirom da kreditne kartice s kreditnom pogodnosti podrazumijevaju beskamatnu odgodu plaćanja (0% ks), iste se i ne publikuju

Nema podataka za kamatne stope na kredite u stranoj valuti po kreditnim karticama i prekoračenjima nefinansijskim preduzećima

T11: Kamatne stope na depozite stanovništva

- u procentima, na godišnjem nivou -

Godina	Period	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		S dogovorenim dospijecem				S dogovorenim dospijecem				S dogovorenim dospijecem	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*
		Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	Do 1 godine	Preko 1 i do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*		
Ponderisani mjesečni prosjeci											
2018.	12.	0,344	1,262	1,448	0,053	0,252	1,368	1,658	1,036	1,036	0,042
2019.	12.	0,299	1,137	1,232	0,061	0,378	1,158	1,570	0,944	0,944	0,040
2020.	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,525	0,525	0,035
2021.	12.	0,098	0,466	0,619	0,045	0,231	0,945	0,930	0,208	0,208	0,031
2022.	12.	0,521	0,905	1,534	0,046	0,370	1,128	1,743	0,155	0,155	0,027
2022.	07.	0,252	0,826	0,785	0,035	0,406	0,954	1,263	0,172	0,172	0,031
	08.	0,200	0,901	0,986	0,047	0,292	1,032	1,470	0,281	0,281	0,024
	09.	0,441	0,867	1,129	0,047	0,433	1,171	1,524	0,292	0,292	0,023
	10.	0,445	0,986	1,426	0,047	0,450	1,242	1,544	0,311	0,311	0,023
	11.	0,452	1,074	1,256	0,047	0,307	1,455	1,379	0,233	0,233	0,023
	12.	0,521	0,905	1,534	0,046	0,370	1,128	1,743	0,155	0,155	0,027
2023.	01.	0,345	1,200	1,151	0,048	0,335	1,261	1,545	0,154	0,154	0,023
	02.	0,510	0,967	1,448	0,048	0,618	1,331	1,890	0,268	0,268	0,026
	03.	0,239	0,982	1,405	0,047	0,572	1,326	1,739	0,393	0,393	0,022
	04.	0,408	1,070	1,319	0,045	0,689	1,462	1,316	0,569	0,569	0,022
	05.	0,714	1,362	1,522	0,045	0,581	1,241	1,819	0,628	0,628	0,022
	06.	0,718	1,350	1,540	0,044	0,600	1,638	1,890	0,710	0,710	0,022
	07.	0,622	1,691	1,597	0,044	0,995	1,523	1,711	0,535	0,535	0,021
	08.	0,672	1,521	1,963	0,044	1,125	2,106	2,248	0,711	0,711	0,021
	09.	0,519	1,159	1,995	0,044	1,272	2,218	2,298	0,685	0,685	0,021
Iznos depozita (novi poslovi) - u hiljadama KM -											
2018.	12.	13.211	26.379	34.047	3.938.041	9.431	50.050	73.670	1.482.740	4.001	319.831
2019.	12.	16.084	22.228	28.581	4.537.961	10.740	44.538	70.124	1.658.352	4.723	345.752
2020.	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081
2021.	12.	8.431	17.683	15.228	6.218.427	9.432	33.280	38.855	2.151.732	1.896	444.055
2022.	12.	5.877	7.610	14.596	6.498.743	23.362	39.664	39.759	2.655.705	1.157	537.828
2022.	07.	9.886	8.991	10.097	6.338.007	17.467	26.960	26.176	2.245.059	1.776	431.907
	08.	12.484	8.222	11.381	6.586.937	22.664	30.516	30.318	2.566.482	1.308	562.877
	09.	10.218	8.029	14.310	6.706.861	23.216	33.402	41.766	2.627.652	1.802	567.888
	10.	7.138	9.186	36.302	6.715.813	10.719	35.647	41.597	2.667.930	1.830	562.128
	11.	8.362	21.634	16.108	6.567.582	13.640	40.993	41.040	2.656.170	1.113	540.130
	12.	5.877	7.610	14.596	6.498.743	23.362	39.664	39.759	2.655.705	1.157	537.828
2023.	01.	8.218	8.148	9.188	7.001.892	13.465	32.037	31.039	2.637.940	1.018	550.643
	02.	7.809	8.568	19.419	7.130.305	9.725	37.550	50.934	2.672.252	3.818	566.071
	03.	2.953	9.840	12.823	7.300.752	6.300	44.009	49.085	2.659.187	5.923	557.380
	04.	6.700	6.099	15.850	7.416.224	6.190	31.963	52.713	2.774.252	2.379	559.831
	05.	3.851	7.255	22.449	7.379.441	7.234	47.842	42.037	2.761.679	3.256	572.376
	06.	5.282	10.388	14.640	7.529.983	13.314	58.296	48.395	2.750.236	1.896	577.428
	07.	5.342	10.443	13.178	7.583.931	10.368	30.220	50.407	2.767.776	3.275	588.987
	08.	4.093	15.091	20.425	7.601.406	20.584	69.278	55.066	2.758.576	3.672	596.474
	09.	2.241	9.345	22.710	7.661.803	21.962	81.438	48.887	2.808.427	2.487	596.942

Napomena:

* Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijecem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

T12: Kamatne stope na depozite nefinansijskih preduzeća

- u procentima, na godišnjem nivou -

Godina	Period	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti
		S dogovorenim dospijećem				S dogovorenim dospijećem				Depoziti po viđenju (prekonoćni)*
		Do 1 godine	Preko 11 do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	Do 1 godine	Preko 11 do 2 godine	Preko 2 godine	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*	Depoziti po viđenju (prekonoćni)*
Ponderisani mjesečni prosjeci										
2018.	12.	0,706	1,136	1,958	0,082	1,003	0,973	...	0,027	0,043
2019.	12.	0,445	1,229	1,491	0,031	0,864	1,012	1,305	0,029	0,028
2020.	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025
2021.	12.	0,234	0,244	...	0,018	0,434	0,305	0,953	0,006	0,043
2022.	12.	0,350	1,059	1,289	0,051	0,455	1,209	1,503	0,005	0,032
2022.	07.	0,437	0,357	0,534	0,017	0,370	0,567	0,856	0,006	0,034
	08.	0,225	0,176	0,734	0,021	0,309	0,006	0,029
	09.	0,528	0,541	0,824	0,026	0,322	...	1,682	0,006	0,057
	10.	0,434	0,643	1,535	0,025	0,457	0,983	1,554	0,006	0,037
	11.	0,517	0,729	1,066	0,047	0,461	1,111	1,755	0,005	0,032
	12.	0,350	1,059	1,289	0,051	0,455	1,209	1,503	0,005	0,032
2023.	01.	0,157	0,758	...	0,047	...	1,497	1,569	0,005	0,025
	02.	0,492	0,732	1,781	0,035	0,307	1,937	1,033	0,005	0,036
	03.	0,510	1,207	1,113	0,024	0,670	1,388	1,281	0,005	0,041
	04.	0,384	1,222	1,188	0,025	0,287	1,716	1,123	0,005	0,040
	05.	0,578	1,347	1,353	0,034	0,958	1,881	0,808	0,004	0,033
	06.	0,392	1,139	1,591	0,052	1,013	1,762	1,958	0,005	0,022
	07.	0,327	1,349	1,870	0,058	0,706	1,523	2,570	0,006	0,023
	08.	0,276	1,206	1,417	0,059	0,929	1,379	...	0,007	0,022
	09.	0,629	1,265	1,932	0,049	0,826	1,587	2,142	0,007	0,026
Iznos depozita (novi poslovi)										u hiljadama KM
2018.	12.	54.947	9.111	39.381	3.229.644	10.788	3.815	...	741.850	64.148
2019.	12.	36.636	31.437	16.943	3.552.249	7.182	23.959	2.265	709.023	86.536
2020.	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453
2021.	12.	13.950	9.133	...	4.768.468	24.403	25.153	25.554	1.158.011	89.918
2022.	12.	25.805	5.906	5.436	4.653.682	28.241	52.781	25.400	1.270.533	238.166
2022.	07.	22.668	10.401	12.854	4.562.515	10.609	21.551	28.875	1.271.081	116.285
	08.	14.904	1.809	1.940	4.955.012	15.553	1.318.728	144.293
	09.	10.398	8.297	17.112	5.032.372	8.746	...	3.577	1.360.109	159.247
	10.	15.521	2.683	4.622	4.908.107	30.496	3.763	11.736	1.379.443	272.390
	11.	31.569	6.232	1.161	4.700.971	35.560	10.021	11.938	1.338.011	248.344
	12.	25.805	5.906	5.436	4.653.682	28.241	52.781	25.400	1.270.533	238.166
2023.	01.	67.000	2.333	...	5.139.707	...	10.742	12.571	1.353.660	229.570
	02.	6.038	419	50.594	5.040.540	17.021	31.927	83.795	1.383.907	249.522
	03.	25.191	5.576	1.981	4.707.218	75.220	26.942	5.490	1.449.348	234.640
	04.	566	2.602	30.756	4.759.581	57.753	28.545	21.488	1.360.535	203.002
	05.	8.885	14.218	25.034	4.912.787	4.797	54.010	2.724	1.482.096	249.741
	06.	49.332	18.547	1.878	4.939.306	4.529	64.922	24.401	1.447.312	229.458
	07.	3.521	17.979	8.378	5.188.716	33.854	17.638	11.284	1.482.734	222.300
	08.	5.140	4.929	13.124	5.359.402	8.507	9.384	...	1.494.451	218.747
	09.	28.910	10.242	23.425	5.327.983	2.831	17.650	26.638	1.515.437	230.509

Napomena:

*Kamatne stope na depozite po viđenju i iznosi tih depozita se odnose na postojeće poslove (preostala stanja).

Kamatne stope na depozite s dogovorenim dospijećem i iznosi tih depozita se odnose na nove poslove.

... nedovoljan broj podataka za objavljivanje

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

T13: Ukupni depoziti i krediti komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	Depoziti			Krediti		
		Prenosivi depoziti	Ostali depoziti	Ukupni depoziti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Ukupni krediti
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2020.	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4
2021.	12.	16.762,9	11.069,7	27.832,6	4.396,9	16.680,4	21.077,3
2022.	12.	18.710,9	10.518,3	29.229,2	4.623,0	17.445,0	22.068,0
2022.	07.	17.408,3	10.650,7	28.059,0	4.623,7	17.139,7	21.763,4
	08.	17.930,3	10.648,5	28.578,8	4.562,7	17.244,7	21.807,3
	09.	18.100,4	10.585,2	28.685,6	4.578,6	17.269,6	21.848,2
	10.	18.210,2	10.667,9	28.878,1	4.646,5	17.294,8	21.941,3
	11.	18.126,5	10.606,0	28.732,5	4.639,6	17.327,0	21.966,7
	12.	18.710,9	10.518,3	29.229,2	4.623,0	17.445,0	22.068,0
2023.	01.	18.569,2	10.474,9	29.044,1	4.505,7	17.364,0	21.869,7
	02.	18.605,5	10.579,7	29.185,2	4.593,2	17.412,8	22.006,0
	03.	18.613,4	10.649,4	29.262,7	4.666,2	17.547,8	22.214,0
	04.	18.756,2	10.649,4	29.405,6	4.712,3	17.676,7	22.389,0
	05.	19.187,5	10.537,5	29.725,0	4.653,0	17.769,3	22.422,3
	06.	19.240,0	10.622,9	29.862,9	4.807,4	17.918,7	22.726,2
	07.	19.624,9	10.540,9	30.165,8	4.792,2	18.018,6	22.810,8
	08.	19.773,5	10.735,5	30.509,0	4.765,2	18.093,3	22.858,5
	09.	19.888,1	10.772,5	30.660,7	4.852,8	18.189,9	23.042,6

Napomena:

Ukupni depoziti predstavljaju obaveze komercijalnih banaka BiH prema svim domaćim institucionalnim sektorima u domaćoj i stranoj valuti. Ukupni krediti predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka BiH od svih institucionalnih sektora, u domaćoj i stranoj valuti.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

Vidi napomenu na strani 45.

T14: Sektorska struktura depozita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

DEPOZITI DOMAĆIH INSTITUCIONALNIH SEKTORA													
Godina	Mjesec	Depoziti institucija BiH	Depoziti vlada entiteta	Depoziti vlada kantona	Depoziti vlada opština	Depoziti fondova socijalne zaštite	Depoziti ostalih finansijskih institucija	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti neprofitnih organizacija	Depoziti domaćinstva	Ostali depoziti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2013.	12.	128,0	471,7	249,1	199,0	114,0	861,1	1.339,2	2.198,5	294,7	8.363,9	30,0	14.249,2
2014.	12.	187,1	678,1	298,2	212,9	93,4	845,5	1.140,4	2.483,8	363,5	9.042,0	30,4	15.375,2
2015.	12.	231,8	693,0	337,0	245,5	65,8	891,7	1.187,6	2.606,7	365,7	9.864,8	41,2	16.530,8
2016.	12.	168,3	746,6	426,0	277,9	92,8	961,5	1.219,9	2.787,8	374,5	10.661,1	35,6	17.752,1
2017.	12.	267,3	856,7	599,5	340,2	152,9	1.047,0	1.384,8	3.329,9	384,1	11.271,1	35,4	19.669,1
2018.	12.	185,4	1.199,7	733,7	403,1	277,7	1.147,5	1.482,4	3.723,1	398,8	12.146,5	51,8	21.749,8
2019.	12.	173,8	1.467,9	914,6	446,3	352,7	1.155,4	1.510,7	4.052,6	447,5	13.240,9	58,0	23.820,4
2020.	12.	219,1	1.631,1	832,1	423,5	158,2	1.131,2	1.556,0	4.706,9	500,1	13.760,7	63,4	24.982,2
2021.	12.	136,1	1.838,7	1.245,2	612,1	187,0	1.159,6	1.804,1	5.535,4	543,1	14.695,5	75,7	27.832,6
2022.	12.	280,5	1.939,6	1.501,7	719,2	167,9	1.195,8	2.014,0	6.144,9	573,4	14.575,4	116,9	29.229,2
2022.	07.	169,6	2.099,5	1.551,1	702,1	157,8	1.183,0	2.015,7	5.559,1	578,5	13.976,5	66,2	28.059,0
	08.	152,6	2.117,1	1.592,3	744,5	156,9	1.178,7	2.027,5	5.832,5	592,7	14.108,7	75,4	28.578,8
	09.	182,2	2.020,7	1.601,8	773,5	144,1	1.211,5	1.981,6	5.878,0	602,9	14.218,6	70,8	28.685,6
	10.	192,0	2.058,4	1.587,4	779,6	151,6	1.207,7	1.964,9	6.023,8	597,3	14.242,6	72,9	28.878,1
	11.	168,0	1.811,2	1.562,7	765,9	179,5	1.314,7	1.972,5	6.017,7	587,5	14.278,3	74,4	28.732,5
	12.	280,5	1.939,6	1.501,7	719,2	167,9	1.195,8	2.014,0	6.144,9	573,4	14.575,4	116,9	29.229,2
2023.	01.	177,1	1.803,7	1.389,0	720,4	172,8	1.143,6	1.962,0	6.320,4	589,4	14.650,5	115,3	29.044,1
	02.	204,0	1.780,5	1.391,5	717,8	160,8	1.114,8	1.993,8	6.296,0	584,9	14.835,2	106,0	29.185,2
	03.	158,1	1.893,7	1.487,5	721,5	146,4	1.118,9	1.939,3	6.099,2	587,1	15.004,8	106,1	29.262,7
	04.	169,7	1.814,1	1.529,6	701,0	167,6	1.140,4	1.952,2	6.089,6	610,0	15.115,7	115,6	29.405,6
	05.	218,3	1.883,7	1.545,8	695,0	155,4	1.115,6	1.981,1	6.331,7	612,9	15.077,1	108,4	29.725,0
	06.	228,0	1.821,1	1.557,9	701,3	167,1	1.138,4	1.887,1	6.387,9	620,0	15.247,9	106,1	29.862,9
	07.	221,5	1.596,0	1.758,2	715,4	172,3	1.105,6	1.890,3	6.658,9	630,6	15.318,3	98,8	30.165,8
	08.	178,6	1.648,8	1.794,9	721,5	166,7	1.105,7	1.908,6	6.812,0	638,9	15.426,0	107,3	30.509,0
	09.	173,1	1.669,2	1.807,6	716,5	172,7	1.080,3	1.882,5	6.829,5	654,2	15.566,2	108,8	30.660,7

Napomena:

Monetarni podaci ažurirani u skladu s metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine. Depoziti domaćih institucionalnih sektora predstavljaju obaveze komercijalnih banaka prema svim institucionalnim sektorima. Depoziti na nivou BiH predstavljaju depozite kod banaka koje pokriva Glavna jedinica Sarajevo, Glavna jedinica Mostar i Glavna banka Republike Srpske CBBiH Banja Luka.

Vidi napomenu na strani 45.

T15: Sektorska struktura kredita kod komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

KREDITI DOMAĆIM INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA

Godina	Mjesec	Krediti institucijama BiH	Krediti vladama entiteta	Krediti vladama kantona	Krediti vladama opština	Krediti fondovima s ocijalne zaštite	Krediti ostalim finansijskim institucijama	Krediti nefinansijskim javnim preduzećima	Krediti nefinansijskim privatnim preduzećima	Krediti neprofitnim organizacijama	Krediti stanovništvu	Ostali krediti	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2013.	12.	0,0	431,5	78,5	339,5	52,8	51,8	450,7	7.521,2	20,5	7.065,2	14,6	16.026,4
2014.	12.	0,0	492,0	165,2	340,5	103,1	47,4	442,1	7.419,3	14,5	7.428,2	21,3	16.473,5
2015.	12.	0,0	490,2	230,3	303,7	138,4	60,1	396,7	7.418,2	16,7	7.784,2	28,2	16.866,8
2016.	12.	0,0	343,5	233,2	281,8	104,2	52,4	371,9	7.703,3	19,1	8.076,3	15,4	17.201,1
2017.	12.	0,0	378,0	209,3	292,0	87,3	83,4	401,6	8.319,8	21,8	8.613,7	15,6	18.422,4
2018.	12.	0,0	388,7	186,8	292,1	174,2	125,7	421,3	8.623,0	20,3	9.241,3	12,5	19.485,8
2019.	12.	0,0	416,5	168,7	313,5	199,5	144,7	497,6	9.034,0	20,6	9.975,5	2,2	20.772,8
2020.	12.	11,6	422,1	142,2	374,1	211,2	144,8	535,7	8.588,4	20,5	9.894,8	2,0	20.347,4
2021.	12.	16,1	407,0	187,2	375,8	194,2	152,7	510,7	8.776,8	20,3	10.435,5	1,1	21.077,3
2022.	12.	8,9	358,7	203,7	380,9	170,6	159,9	626,3	9.155,5	23,3	10.978,4	1,8	22.068,0
2022.	07.	11,3	373,0	168,9	358,7	175,2	143,2	504,3	9.174,6	23,6	10.829,4	1,2	21.763,4
	08.	10,8	376,1	202,2	369,5	172,0	142,6	530,7	9.120,5	24,2	10.857,8	1,0	21.807,3
	09.	10,3	378,9	211,1	365,4	169,1	154,1	532,7	9.098,0	23,8	10.903,7	1,0	21.848,2
	10.	9,8	375,9	207,8	367,8	169,4	147,5	570,0	9.128,6	25,3	10.937,9	1,3	21.941,3
	11.	9,3	371,9	206,0	374,5	163,3	141,6	581,8	9.139,6	22,1	10.955,4	1,1	21.966,7
	12.	8,9	358,7	203,7	380,9	170,6	159,9	626,3	9.155,5	23,3	10.978,4	1,8	22.068,0
2023.	01.	8,4	345,5	202,8	378,8	177,6	146,4	596,4	9.019,1	22,9	10.970,8	1,2	21.869,7
	02.	7,9	342,0	202,2	376,2	174,7	139,5	611,4	9.124,5	23,1	11.003,3	1,2	22.006,0
	03.	7,4	330,6	197,1	371,2	171,9	144,5	599,5	9.252,4	23,8	11.114,1	1,4	22.214,0
	04.	6,9	322,6	208,5	376,8	169,0	140,6	605,3	9.332,0	25,4	11.200,2	1,8	22.389,0
	05.	6,4	317,5	207,8	372,5	166,1	155,9	574,8	9.348,4	25,7	11.245,8	1,4	22.422,3
	06.	5,9	303,1	201,3	368,5	163,1	179,6	595,7	9.495,5	27,9	11.383,8	1,7	22.726,2
	07.	7,5	298,3	200,3	368,8	170,3	182,5	590,0	9.488,6	37,6	11.465,0	1,9	22.810,8
	08.	7,0	302,0	201,4	363,9	167,3	186,2	596,2	9.459,3	36,4	11.537,1	1,7	22.858,5
	09.	6,7	284,7	195,3	366,0	169,4	187,4	594,9	9.583,9	36,1	11.616,3	1,9	23.042,6

Napomena:

Monetarni podaci ažurirani u skladu s metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

Kreditni domaćim institucionalnim sektorima predstavljaju potraživanja komercijalnih banaka od svih institucionalnih sektora. Krediti na nivou BiH uključuju kredite plasirane preko komercijalnih banaka koje pokriva Glavna jedinica Sarajevo, Glavna jedinica Mostar i Glavna banka Republike Srpske CBBiH Banja Luka.

Vidi napomenu na strani 45.

T16: Valutna struktura depozita i kredita komercijalnih banaka

- na kraju perioda, u milionima KM -

Godina	Mjesec	DEPOZITI				KREDITI			
		KM	EUR	Ostala strana valuta	Ukupno u KM	KM	EUR	Ostala strana valuta	Ukupno u KM
		1	2	3	4	5	6 = 3+4+5	7	8
2013.	12.	7.762,2	5.898,0	589,0	14.249,2	15.770,1	246,0	10,4	16.026,4
2014.	12.	8.696,0	6.062,5	616,8	15.375,2	16.246,1	218,6	8,7	16.473,5
2015.	12.	9.513,6	6.347,0	670,2	16.530,8	16.642,8	217,5	6,5	16.866,8
2016.	12.	10.607,5	6.458,1	686,4	17.752,0	16.990,4	205,6	5,1	17.201,1
2017.	12.	12.022,8	6.949,5	696,7	19.669,1	18.285,4	132,6	4,4	18.422,4
2018.	12.	13.807,3	7.222,2	720,3	21.749,8	19.386,2	98,2	1,4	19.485,8
2019.	12.	13.306,9	9.547,3	984,0	23.838,2	9.896,0	10.833,1	29,0	20.758,1
2020.	12.	14.374,7	9.776,7	830,8	24.982,2	9.855,4	10.471,5	20,5	20.347,4
2021.	12.	16.732,4	10.257,3	842,9	27.832,6	11.174,0	9.893,6	9,7	21.077,3
2022.	12.	18.209,1	10.073,0	947,1	29.229,2	13.086,0	8.979,5	2,6	22.068,0
2022.	07.	17.312,8	9.901,9	844,3	28.059,0	12.383,5	9.376,4	3,6	21.763,4
	08.	17.735,0	9.965,8	878,0	28.578,8	12.486,4	9.317,2	3,7	21.807,3
	09.	17.836,1	9.948,8	900,7	28.685,6	12.632,7	9.212,0	3,5	21.848,2
	10.	17.844,8	10.033,0	1.000,3	28.878,1	12.814,9	9.123,7	2,7	21.941,3
	11.	17.724,4	10.041,2	966,8	28.732,5	12.949,1	9.014,9	2,6	21.966,7
	12.	18.209,1	10.073,0	947,1	29.229,2	13.086,0	8.979,5	2,6	22.068,0
2023.	01.	18.052,8	10.081,2	910,1	29.044,1	12.992,3	8.875,0	2,5	21.869,7
	02.	17.907,9	10.245,1	1.032,2	29.185,2	13.205,6	8.797,8	2,5	22.006,0
	03.	17.863,1	10.476,9	922,7	29.262,7	13.468,5	8.743,1	2,4	22.214,0
	04.	18.044,2	10.467,3	894,1	29.405,6	13.663,4	8.723,2	2,4	22.389,0
	05.	18.295,1	10.480,3	949,6	29.725,0	13.802,9	8.617,0	2,4	22.422,3
	06.	18.447,4	10.481,9	933,6	29.862,9	14.181,8	8.542,8	1,5	22.726,2
	07.	18.801,8	10.434,3	929,8	30.165,8	14.296,8	8.512,7	1,3	22.810,8
	08.	18.999,7	10.597,5	911,8	30.509,0	14.355,1	8.502,2	1,3	22.858,5
	09.	19.038,2	10.706,7	915,8	30.660,7	14.573,8	8.467,9	1,0	23.042,6

Napomena:

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, komercijalne banke su od 1. januara 2020. godine izvršile preknjižavanje određenih potraživanja iz bilansa na vanbilansnu evidenciju, što se reflektovalo na smanjenje potraživanja (kredita) od oko 400 miliona KM u sektorima privatnih preduzeća i stanovništva.

Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (krediti, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006.

Vidi napomenu na strani 45.

T17: Kupovina i prodaja konvertibilne marke

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Prodaja	Kupovina	Saldo	Kumulativ salda
1	2	3	4	5(3-4)	6
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.223.633
2020.		11.344.462	10.184.558	1.159.904	12.542.676
2021.		9.872.890	7.399.673	2.473.217	15.015.893
2022.		6.291.277	6.075.689	215.588	15.231.481
2022.	07.	663.166	344.861	318.305	15.291.560
	08.	653.051	328.609	324.441	15.616.001
	09.	569.116	500.353	68.763	15.684.764
	10.	311.318	578.907	-267.589	15.417.174
	11.	331.428	687.726	-356.299	15.060.876
	12.	977.721	807.115	170.606	15.231.481
2023.	01.	508.602	682.400	-173.798	15.057.683
	02.	500.649	1.082.309	-581.659	14.476.024
	03.	554.006	739.979	-185.974	14.290.050
	04.	865.835	795.222	70.614	14.360.664
	05.	958.727	772.177	186.549	14.547.213
	06.	1.001.282	1.234.920	-233.638	14.313.575
	07.	942.508	751.701	190.807	14.504.383
	08.	1.045.521	767.902	277.619	14.782.002
	09.	1.023.263	997.606	25.657	14.807.659

T18: Prosječne obavezne rezerve

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obavezne rezerve*	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Razlika
1	2	3	4	5	6=5-4
2013.		15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107
2014.		15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2020.		26.950.173	2.695.017	5.409.751	2.714.733
2021.		28.677.192	2.867.719	6.302.482	3.434.762
2022.		30.175.606	3.017.561	6.694.300	3.676.739
2022.	07.	30.087.173	3.008.717	6.640.989	3.632.272
	08.	30.427.192	3.042.719	6.814.061	3.771.342
	09.	30.766.124	3.076.612	6.994.783	3.918.171
	10.	30.876.001	3.087.600	6.906.307	3.818.707
	11.	30.964.843	3.096.484	6.708.999	3.612.515
	12.	31.007.597	3.100.760	6.717.916	3.617.157
2023.	01.	31.429.303	3.142.930	6.752.355	3.609.425
	02.	31.245.571	3.124.557	6.536.295	3.411.738
	03.	31.306.999	3.130.700	6.237.551	3.106.851
	04.	31.276.793	3.127.679	5.980.685	2.853.006
	05.	31.481.474	3.148.147	6.117.790	2.969.643
	06.	31.723.981	3.172.398	6.122.810	2.950.412
	07.	31.777.996	3.177.800	5.855.665	2.677.865
	08.	32.103.006	3.210.301	6.140.873	2.930.572
	09.	32.422.875	3.242.287	6.308.112	3.065.824

Napomena:

Od 1. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje CBBiH na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%.

Od 1. jula 2016. godine CBBiH primjenjuje nove stope za obračun naknade na sredstva na računu rezervi banaka: Centralna banka BiH na računu rezervi komercijalne banke u obračunskom periodu ne obračunava naknadu na iznos sredstava obavezne rezerve, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Europska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Od 1. maja 2015. godine Centralna banka obračunava naknadu banci na iznos sredstava te banke na računu rezervi kod Centralne banke u obračunskom periodu, kako slijedi:

- na iznos obavezne rezerve – prosjek EONIA-e koji je u istom periodu zabilježen na tržištu umanjen za 10 baznih poena, ili minimum nula,
- na iznos sredstava iznad obavezne rezerve – nulta stopa naknade.

Nulta stopa naknade na obaveznu rezervu primjenjuje se u slučaju da je prosječna EONIA umanjena za 10 baznih poena imala negativnu vrijednost.

Od 1. septembra 2014. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70% ili minimum nula, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope ili minimum nula.

Od 1. avgusta 2011. godine stopa naknade se utvrđuje na osnovu ponderisanog prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana, s tim da se na iznos obavezne rezerve obračunava 70%, a na iznos sredstava iznad obavezne rezerve 90% od navedene stope.

Od 1. februara 2011. godine stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine je smanjena sa 14% na 10%, dok je stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine ostala nepromjenjena.

Od 1. jula 2010. godine stopa naknade na iznos obavezne rezerve je promjenjena i obračunava se na osnovu prosjeka kamatne stope koju je u istom periodu ostvarila Centralna banka na "overnight" depozite, dok je stopa naknade na iznos sredstava iznad obavezne rezerve ostala nepromjenjena.

Od 1. maja 2009. godine stopa obavezne rezerve na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine iznosi 7%.

Od 1. aprila 2009. godine stopa naknade se utvrđuje: - na iznos sredstava koji je banka dužna da drži kao obavezne rezerve po stopi 0.50%, - na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

Od 1. januara 2009. godine stopa obavezne rezerve je 14% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća do jedne godine, a 10% na depozite i pozajmljena sredstva sa ugovorenim rokom dospijeća preko jedne godine.

Od 11. oktobra 2008. godine stopa obavezne rezerve je smanjena sa 18% na 14%.

Od 1. januara 2008. godine stopa obavezne rezerve je povećana sa 15% na 18%.

*Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva u domaćoj i drugim valutama izraženi u KM.

T19: Obavezne rezerve po obračunskim periodima

- u hiljadama KM -

Osnovica za obračun obavezne rezerve*										
Mjesec	Obračunski period	KM	KM sa valutnom klauzulom	Strane valute	Ukupno	Prosječna obavezna rezerva	Prosječna salda na računu obaveznih rezervi	Razlika	Obračunata naknada	Kaznena kamata
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7=(6*OR)	8	9=(8-7)	10	11
07.2022.	19	16.921.016	3.254.039	9.791.491	29.966.546	2.996.655	6.705.879	3.709.225	-990,2	0,0
	20	17.058.820	3.236.489	9.821.181	30.116.490	3.011.649	6.569.267	3.557.618	-958,8	0,0
	21	17.143.960	3.211.595	9.822.929	30.178.484	3.017.848	6.647.822	3.629.974	-1.070,8	0,0
08.	22	17.275.025	3.238.755	9.860.268	30.374.048	3.037.405	6.773.955	3.736.551	-295,9	0,0
	23	17.357.070	3.280.916	9.769.496	30.407.482	3.040.748	6.739.402	3.698.654	-293,1	0,0
	24	17.443.544	3.262.525	9.793.977	30.500.046	3.050.005	6.928.825	3.878.820	-336,2	0,0
09.	25	17.650.900	3.274.466	9.840.153	30.765.519	3.076.552	7.039.283	3.962.731	-311,6	0,0
	26	17.678.166	3.305.694	9.789.836	30.773.696	3.077.370	6.950.106	3.872.736	-305,3	0,0
	27	17.685.863	3.241.292	9.832.002	30.759.157	3.075.916	6.994.960	3.919.045	-308,5	0,0
10.	28	17.763.669	3.212.982	9.921.966	30.898.617	3.089.862	7.033.373	3.943.511	-310,3	0,0
	29	17.774.410	3.204.767	9.889.836	30.869.013	3.086.901	6.853.382	3.766.480	-297,9	0,0
	30	17.720.099	3.245.030	9.895.244	30.860.373	3.086.037	6.832.165	3.746.128	-326,3	0,0
11.	31	17.749.028	3.250.060	9.937.781	30.936.870	3.093.687	6.794.464	3.700.777	-293,6	0,0
	32	17.760.654	3.275.192	10.019.353	31.055.199	3.105.520	6.665.737	2.674.142	-284,2	0,0
	33	17.675.132	3.265.132	9.962.198	30.902.462	3.090.246	6.666.796	3.576.550	-285,1	0,0
12.	34	17.671.508	3.280.081	10.023.332	30.974.922	3.097.492	6.751.746	3.654.254	-290,7	0,0
	35	17.779.397	3.233.086	10.046.381	31.058.864	3.105.886	6.618.050	3.512.163	-280,8	0,0
	36	17.736.329	3.229.115	10.023.561	30.989.005	3.098.901	6.783.953	3.685.052	-322,0	0,0
01.2023.	1	17.927.994	3.353.881	10.139.403	31.421.277	3.142.128	6.829.633	3.687.505	162,0	0,0
	2	18.083.878	3.292.378	10.108.314	31.484.570	3.148.457	6.674.878	3.526.421	162,8	0,0
	3	17.980.732	3.306.354	10.094.976	31.127.729	3.138.206	6.752.555	3.614.349	178,3	0,0
02.	4	18.027.339	3.290.242	10.093.216	31.410.798	3.141.080	6.712.093	3.571.014	162,4	0,0
	5	17.828.502	3.318.779	10.050.906	31.198.188	3.119.819	6.443.246	3.323.427	160,9	0,0
	6	17.729.436	3.315.916	10.082.377	31.127.729	3.112.773	6.453.545	3.340.773	128,3	0,0
03.	7	17.783.038	3.420.313	10.059.856	31.263.207	3.126.321	6.377.754	3.251.433	160,9	0,0
	8	17.764.592	3.453.826	10.116.974	31.335.392	3.133.539	6.146.906	3.013.367	161,1	0,0
	9	17.735.226	3.427.510	10.159.660	31.322.397	3.132.240	6.187.992	3.055.752	177,0	0,0
04.	10	17.748.752	3.470.756	10.107.604	31.327.112	3.132.711	6.088.966	2.956.254	161,0	0,0
	11	17.730.838	3.551.157	9.947.265	31.229.261	3.122.926	5.860.160	2.737.234	160,6	0,0
	12	17.821.789	3.516.033	9.936.183	31.274.005	3.127.400	5.992.931	2.865.530	161,1	0,0
05.	13	17.905.895	3.508.096	10.030.627	31.444.618	3.144.462	6.120.567	2.976.106	162,0	0,0
	14	17.984.385	3.502.189	9.987.177	31.473.752	3.147.375	6.061.862	2.914.487	162,4	0,0
	15	18.052.996	3.444.858	10.028.197	31.526.051	3.152.605	6.170.940	3.018.335	179,1	0,0
06.	16	18.171.273	3.482.181	10.041.881	31.695.336	3.169.534	6.214.578	3.045.044	163,8	0,0
	17	18.230.805	3.447.461	10.036.771	31.715.037	3.171.504	6.101.243	2.929.740	164,1	0,0
	18	18.300.825	3.429.838	10.030.908	31.761.570	3.176.157	6.052.609	2.876.452	164,5	0,0
07.	19	18.383.306	3.400.258	10.004.351	31.787.915	3.178.791	5.950.124	2.771.333	367,0	0,0
	20	18.436.520	3.415.593	9.904.343	31.756.455	3.175.646	5.753.048	2.577.403	367,1	0,0
	21	18.443.130	3.419.815	9.926.673	31.789.619	3.178.962	5.863.821	2.684.859	404,1	0,0
08.	22	18.618.455	3.432.937	9.968.562	32.019.954	3.201.995	6.132.902	2.930.907	370,3	0,0
	23	18.834.428	3.381.621	9.897.076	32.113.125	3.211.313	6.050.877	2.839.564	372,2	0,0
	24	18.923.429	3.365.228	9.887.281	32.175.939	3.217.594	6.238.840	3.021.247	410,6	0,0
09.	25	19.107.994	3.367.326	9.919.127	32.394.447	3.239.445	6.407.050	3.167.605	376,1	0,0
	26	19.050.005	3.414.413	9.950.563	32.414.981	3.241.498	6.260.018	3.018.520	376,0	0,0
	27	19.058.852	3.441.207	9.959.137	32.459.196	3.245.920	6.257.268	3.011.348	376,4	0,0

Napomena:

Vidi napomenu uz tabelu T26.

T20: Promet vrijednosnih papira na berzama BiH

Godina	Mjesec	Banjalučka berza			Sarajevska berza		
		Vlasnički vrijednosni papiri	Dužnički vrijednosni papiri	Ukupno vrijednosni papiri	Vlasnički vrijednosni papiri	Dužnički vrijedni papiri	Ukupno vrijednosni papiri
Promet (u KM)							
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2013.		93.836.762	282.019.751	375.856.513	97.439.701	147.791.151	245.230.851
2014.		113.921.678	472.685.884	586.607.561	212.351.234	406.592.289	618.943.523
2015.		84.755.363	475.851.240	560.606.603	583.555.637	636.027.944	1.219.583.581
2016.		50.060.378	575.098.271	625.158.649	229.052.543	526.159.208	755.211.751
2017.		49.731.565	437.142.705	486.874.270	200.324.425	332.282.930	532.607.355
2018.		102.148.845	326.022.020	428.170.864	166.388.975	121.807.256	288.196.231
2019.		76.553.140	395.580.201	472.133.341	195.685.121	235.239.354	430.924.475
2020.		112.624.363	621.394.835	734.019.198	157.601.307	383.430.414	541.031.721
2021.		100.519.856	277.277.214	377.797.070	131.073.731	190.020.920	321.094.651
2022.		62.433.309	625.991.183	688.424.491	119.843.227	263.894.760	383.737.987
2022.	07.	3.986.169	42.373.586	46.359.755	7.804.893	69.963.862	77.768.755
	08.	1.268.516	36.909.651	38.178.166	8.067.938	110.638	8.178.576
	09.	3.905.970	98.471.275	102.377.245	3.924.829	0	3.924.829
	10.	5.040.289	38.335.773	43.376.063	12.930.630	0	12.930.630
	11.	12.310.465	52.181.432	64.491.897	5.044.651	0	5.044.651
	12.	14.005.774	85.171.226	99.177.000	12.708.746	18.096.400	30.805.146
2023.	01.	4.122.656	4.983.218	9.105.874	4.758.700	0	4.758.700
	02.	2.087.244	45.148.991	47.236.235	764.222	21.340	785.562
	03.	32.701.403	61.409.784	94.111.186	5.762.863	97.000	5.859.863
	04.	3.257.141	3.592.703	6.849.844	1.739.747	39.796.641	41.536.388
	05.	3.877.373	58.296.947	62.174.320	2.709.915	49.924.367	52.634.282
	06.	16.108.108	280.906.494	297.014.602	2.336.903	59.645.210	61.982.113
	07.	6.240.862	77.252.774	83.493.637	2.283.828	0	2.283.828
	08.	10.879.432	73.780.463	84.659.896	825.936	0	825.936
	09.	6.669.955	193.372.720	200.042.675	2.718.208	79.952.255	82.670.463

Izvor:

Berze u Sarajevu i Banjoj Luci

T21: Transakcije u platnom prometu

- u milionima KM -

Godina	Mjesec	BPRV		ŽIROKLIRING		UKUPNO	
		Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos	Br. transakcija	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2020.		1.072.023	87.108	42.702.383	18.024	43.774.406	105.132
2021.		1.236.315	102.287	46.735.411	20.116	47.971.726	122.403
2022.		1.435.980	123.370	48.264.255	22.456	49.700.235	145.825
2022.	07.	117.997	10.138	4.030.150	1.864	4.148.147	12.002
	08.	122.447	10.701	4.103.403	1.955	4.225.850	12.656
	09.	123.831	10.914	4.080.703	1.972	4.204.534	12.887
	10.	121.221	10.303	4.051.520	1.926	4.172.741	12.229
	11.	123.773	10.695	4.014.902	1.958	4.138.675	12.653
	12.	140.762	12.280	4.322.411	2.167	4.463.173	14.446
2023.	01.	108.235	9.397	3.675.681	1.690	3.783.916	11.087
	02.	111.209	9.824	3.858.899	1.759	3.970.108	11.583
	03.	128.845	11.082	4.275.880	2.023	4.404.725	13.105
	04.	119.342	10.174	3.909.131	1.875	4.028.473	12.049
	05.	127.819	11.573	4.219.363	2.008	4.347.182	13.581
	06.	128.780	12.187	4.179.732	2.022	4.308.512	14.209
	07.	127.847	11.665	4.181.241	2.019	4.309.088	13.684
	08.	131.792	12.670	4.167.127	2.073	4.298.919	14.743
	09.	129.073	12.170	4.079.617	2.019	4.208.690	14.189

T22: Platni bilans BiH										- u milionima KM -					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.		Q1 2022.	Q2 2022.	Q3 2022.	Q4 2022.	Q1 2023.	Q2 2023.
TEKUĆI RAČUN	-1.983	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-927	-980	-695		-372	-692	-260	-654	-464	-585
Roba - saldo	-7.874	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.963	-6.268	-7.170		-1.971	-2.483	-2.824	-2.906	-2.140	-2.712
Izvoz robe	6.847	7.196	7.700	9.341	10.418	10.180	9.423	12.710		3.846	4.328	4.123	4.071	4.007	3.900
Uvoz robe	14.721	14.372	14.789	16.758	17.940	18.143	15.691	19.880		5.817	6.811	6.946	6.977	6.147	6.612
Usluge - saldo	1.698	1.951	2.118	2.329	2.612	2.797	1.636	2.731		679	845	1.323	1.059	724	841
Izvoz usluga	2.452	2.962	3.168	3.484	3.832	4.149	2.590	3.955		990	1.248	1.912	1.437	1.085	1.311
Uvoz usluga	754	1.012	1.051	1.154	1.220	1.352	954	1.224		311	403	588	378	361	470
Primarni dohodak - saldo	224	195	41	-263	-195	-60	-192	-498		-86	-245	-106	-90	-106	-16
Potražuje	955	929	929	969	1.026	1.197	935	1.192		308	334	361	438	370	479
Duguje	731	734	889	1.233	1.221	1.258	1.128	1.690		394	579	468	528	476	495
Sekundarni dohodak - saldo	3.969	3.573	3.507	3.831	4.010	4.299	3.844	4.242		1.006	1.192	1.346	1.282	1.058	1.302
Potražuje	4.267	3.909	3.852	4.192	4.404	4.711	4.277	4.698		1.127	1.326	1.469	1.402	1.205	1.403
Duguje	298	336	345	362	394	412	433	456		122	135	123	120	147	101
KAPITALNI RAČUN	442	364	300	342	305	384	361	329		72	76	102	89	75	81
Potražuje	442	364	300	342	311	386	369	332		73	77	103	90	77	82
Duguje	0	0	0	0	6	2	8	4		1	1	1	1	3	1
FINANSIJSKI RAČUN	-1.428	-885	-817	-898	-801	-590	-878	-155		-481	-549	-4	-451	-330	-207
Direktne investicije	-784	-509	-550	-717	-960	-739	-699	-1.054		-359	-416	-338	-234	-517	-526
Neto finansijska aktiva	15	167	5	173	32	38	138	139		41	6	39	43	-52	34
Neto finansijska pasiva	799	675	555	890	992	777	837	1.194		399	421	378	277	465	560
Portfolio investicije	107	110	167	157	256	214	4	82		94	-99	69	198	22	91
Neto finansijska aktiva	36	51	99	92	254	179	-26	349		86	-105	69	196	22	52
Neto finansijska pasiva	-71	-58	-68	-64	-2	-35	-30	267		-7	-6	0	-1	0	-39
Finansijski derivativi	0	0	1	1	-5	-1	0	1		0	1	2	-3	3	-1
Neto finansijska aktiva	0	0	0	-4	-7	-12	-7	-3		0	0	0	-3	0	-1
Neto finansijska pasiva	0	0	-1	-5	-2	-11	-7	-4		0	-1	-2	0	-3	0
Ostale investicije	-1.463	-1.366	-1.365	-1.473	-1.205	-999	-1.430	-1.879		35	-120	-462	6	1.057	126
Neto finansijska aktiva	-584	-417	-294	-690	286	-12	-218	-115		92	321	-83	405	893	191
Valuta i depoziti	-598	-366	-316	-547	-59	-28	-272	-220		23	205	-181	274	741	217
Zajmovi	-23	-80	-74	-289	223	-90	-13	-42		8	36	10	55	71	-81
Osiguranje i penzije	9	-75	20	20	30	22	25	37		10	12	13	4	-8	9
Trgovinski krediti i avansi	86	92	81	100	98	73	60	117		55	62	67	59	56	57
Ostala finansijska aktiva	-59	12	-4	26	-6	10	-17	-7		-4	7	8	13	33	-10
Neto finansijska pasiva	878	950	1.070	783	1.491	987	1.212	1.764		57	441	379	399	-164	66
Valuta i depoziti	-281	-58	-107	69	393	75	-811	-286		-89	-9	-68	21	-280	-71
Zajmovi	645	522	698	127	463	318	1.429	646		-80	177	225	148	-108	-90
Osiguranje i penzije	17	-8	-4	-5	-10	-10	-5	-5		-2	-1	-3	-3	-2	-3
Trgovinski krediti i avansi	526	523	487	582	618	619	582	795		203	238	257	239	210	224
Ostala finansijska pasiva (uključujući i SDR)	-29	-28	-3	10	27	-15	16	613		26	37	-33	-6	17	6
Rezervna aktiva	712	881	930	1.136	1.114	935	1.246	2.695		-250	85	725	-418	-894	102
Monetarno zlato	0	0	0	0	0	0	0	0		-28	0	0	-133	0	0
Valuta i depoziti	-36	-1.121	2.033	-230	253	238	549	441		-31	535	1.579	2.350	-379	-117
Vrijednosni papiri	766	2.004	-1.102	1.367	860	699	696	2.254		-191	-449	-854	-2.633	-517	220
Ostala rezervna aktiva	-17	-1	-1	-1	1	-2	1	0		0	-1	0	-1	1	0
NETO GREŠKE I PROPUSTI	113	209	306	281	-12	-46	-259	211		-181	66	154	114	59	297

Napomena:

Platni bilans BiH urađen je u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicijsku poziciju, šesto izdanje – BPM6). Detaljnija metodološka objašnjenja se nalaze na web stranici, www.cbbh.ba/ pod statistika.

T23: Međunarodna investicijska pozicija (MIP)

- u milionima KM -

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	Q1 2022.	Q2 2022.	Q3 2022.	Q4 2022.	Q1 2023.	Q2 2023.
NETO POZICIJA	-15.509	-15.692	-15.282	-14.545	-14.100	-13.172	-12.098	-11.918	-11.672	-12.028	-11.847	-11.718	-11.574,2	-11.599,9
AKTIVA	13.983	14.597	15.816	17.045	19.326	21.021	22.309	25.094	24.930	25.121	25.922	26.259	26.393,4	26.751,0
Direktne investicije	708	878	933	1.157	1.268	1.245	1.365	1.477	1.552	1.557	1.597	1.647	1.595,6	1.629,6
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	299	362	370	427	468	622	736	789	821	828	857	915	877,4	902,7
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	410	516	562	730	799	623	629	688	731	729	740	732	718,2	726,9
Portfolio investicije	569	582	674	764	1.018	1.203	1.180	1.519	1.605	1.498	1.568	1.762	1.783,0	1.841,7
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	31	33	39	44	41	39	38	82	82	82	82	97	99,9	100,3
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	538	550	635	720	977	1.164	1.141	1.437	1.522	1.417	1.486	1.665	1.683,1	1.741,4
Finansijski derivativi	0	0	2	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0,5	0,5
Ostale investicije	4.880	4.530	4.677	4.509	5.415	5.975	5.896	5.749	5.816	6.166	6.237	6.782	7.804,7	7.959,0
Ostali vlasnički kapital	48	52	48	52	54	53	61	54	63	63	63	64	63,7	63,7
Valuta i Depoziti	2.982	2.870	3.127	3.191	3.952	4.350	4.297	4.214	4.143	4.378	4.378	4.804	5.678,8	5.903,5
Zajmovi	311	232	158	176	249	210	196	207	178	214	224	279	333,0	252,1
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	110	88	87	92	89	94	105	108	123	143	148	149	139,9	135,2
Trgovinski krediti i avansi	1.201	1.026	990	943	1.021	1.199	1.195	1.129	1.272	1.321	1.375	1.422	1.464,0	1.491,7
Ostala potraživanja/obaveze	228	262	267	55	49	69	40	36	39	47	50	64	125,4	112,8
Rezervna aktiva	7.826	8.606	9.531	10.614	11.626	12.598	13.869	16.349	15.957	15.899	16.521	16.068	15.209,6	15.320,1
Valuta i depoziti	2.182	1.132	3.165	2.935	3.188	3.426	3.975	4.416	4.384	4.919	6.498	8.847	8.468,3	8.351,0
Vrijednosni papiri	5.384	7.288	6.158	7.474	8.225	8.917	9.601	11.630	11.269	10.682	9.730	7.061	6.569,4	6.802,3
Ostala rezervna aktiva	260	186	208	205	212	254	292	304	303	298	293	160	171,9	166,8
PASIVA	29.492	30.290	31.098	31.590	33.426	34.193	34.407	37.012	36.602	37.148	37.769	37.976	37.967,6	38.350,9
Direktne investicije	12.253	13.063	13.382	14.166	14.957	15.535	15.609	16.546	17.147	17.303	17.458	17.745	18.206,2	18.760,3
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	8.449	9.516	9.698	10.517	11.364	11.663	12.070	14.032	13.804	13.874	13.994	14.312	14.710,8	14.924,3
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	3.803	3.547	3.684	3.649	3.592	3.872	3.539	2.513	3.343	3.428	3.464	3.433	3.495,5	3.836,0
Portfolio investicije	474	349	299	240	246	207	178	417	440	452	454	437	437,1	411,7
Vlasnički vrijednosni papiri i dionice u investicionim fondovima	118	56	79	93	98	99	110	108	158	143	137	120	120,2	120,2
Zaduženje (razni dužnički instrumenti)	355	293	220	147	148	107	69	308	282	309	317	317	316,9	291,5
Finansijski derivativi	0	0	2	0	0	1	2	0	0	2	4	0	0,6	0,0
Ostale investicije	16.766	16.878	17.416	17.184	18.223	18.451	18.617	20.050	19.015	19.392	19.853	19.794	19.323,6	19.178,9
Ostali vlasnički kapital	50	47	26	29	36	47	48	78	91	101	109	119	119,4	119,2
Valuta i Depoziti	1.653	1.595	1.489	1.554	2.751	2.825	2.015	1.730	1.642	1.633	1.566	1.584	1.303,9	1.233,6
Zajmovi	12.310	12.632	13.074	12.890	12.494	12.527	13.369	14.192	13.470	13.753	14.212	14.161	13.926,3	13.742,7
Osiguranje, penzije i ostali standardizovani sistemi osiguranja	17	18	19	22	23	24	27	30	31	30	30	33	31,1	30,2
Trgovinski krediti i avansi	2.284	2.119	2.341	2.243	2.435	2.550	2.684	2.911	2.651	2.687	2.733	2.760	2.797,5	2.915,1
Ostale obaveze	76	68	65	73	102	88	101	104	122	161	128	120	138,5	147,3
Specijalna prava vučenje (Neto stvorene finansijske obaveze)	375	401	401	374	382	389	373	1.005	1.009	1.027	1.075	1.017	1.006,9	990,9

Napomena:

Međunarodna investiciona pozicija (MIP) za BiH kompilirana je u skladu sa najnovijom metodologijom Međunarodnog monetarnog fonda za kompilaciju statistike platnog bilansa (BOP) i međunarodne investicione pozicije, šesto izdanje (BPM6). Kompilacija međunarodne investicione pozicije za četvrti kvartal uključuje i redovnu reviziju prethodno objavljenih podataka za kvartale tekuće godine, u skladu s najnovijim dostupnim izvornim podacima. Skraćena verzija primijenjene metodologije za kompilaciju IIP za BiH dostupna je na web stranici CBBiH.

T24: Devizne rezerve CBBiH

- na kraju perioda, u milionima KM -

		Bruto devizne rezerve										
Godina	Mjesec	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	9=3+...+8	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11	
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1	
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4	
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4	
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6	
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8	
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1	
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2	
2020.	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7	
2021.	12.	302,0	1,9	469,6	3.945,1	0,0	11.629,6	16.348,1	16.345,8	15.573,0	772,8	
2022.	12.	160,0	0,1	572,0	8.273,2	0,0	7.060,5	16.065,9	16.063,3	15.611,7	451,5	
2022.	07.	297,3	8,0	455,7	5.452,4	0,0	10.052,5	16.265,9	16.263,1	15.682,8	580,4	
	08.	292,8	1,3	475,7	5.243,8	0,0	10.507,0	16.520,6	16.518,0	16.008,4	509,6	
	09.	291,5	1,4	476,1	6.019,9	0,0	9.730,2	16.519,1	16.516,5	16.067,7	448,8	
	10.	155,1	11,6	480,3	7.326,2	0,0	8.286,5	16.259,7	16.257,3	15.811,1	446,2	
	11.	159,6	0,1	482,8	7.686,6	0,0	7.577,7	15.906,8	15.904,4	15.442,0	462,4	
	12.	160,0	0,1	572,0	8.273,2	0,0	7.060,5	16.065,9	16.063,3	15.611,7	451,5	
2023.	01.	166,6	17,4	530,1	8.365,3	0,0	6.867,9	15.947,4	15.944,3	15.458,5	485,8	
	02.	162,2	1,5	530,1	7.912,4	0,0	6.759,0	15.365,1	15.350,4	14.864,5	485,9	
	03.	170,4	1,5	530,1	7.936,1	0,0	6.569,1	15.207,2	15.204,7	14.671,7	533,0	
	04.	169,5	19,4	530,1	7.945,7	0,0	6.664,6	15.329,3	15.326,3	14.766,2	560,1	
	05.	172,4	1,7	530,1	8.140,7	0,0	6.683,2	15.528,0	15.525,3	14.929,9	595,4	
	06.	165,2	1,7	531,6	7.817,4	0,0	6.802,1	15.317,9	15.315,2	14.706,0	609,2	
	07.	167,7	21,6	453,9	8.194,6	0,0	6.727,6	15.565,5	15.563,1	14.912,8	650,3	
	08.	168,0	1,7	457,9	8.391,1	0,0	6.853,5	15.872,1	15.869,1	15.175,8	693,3	
	09.	164,2	1,8	457,9	8.298,3	0,0	6.994,3	15.916,3	15.913,5	15.194,3	719,3	

Napomena:

Bruto devizne rezerve čine stanja bilansnih pozicija kratkoročne strane aktive CBBiH (zlato, raspolaganje CBBiH SDR, devize u trezoru CBBiH, prenosivi depoziti u stranoj valuti kod nerezidentnih banaka i ostalo) i investiranja u vrijednosne papire od jula 2006. godine po odluci Investicionog komiteta CBBiH. Neto devizne rezerve predstavljaju razliku između bruto deviznih rezervi i obaveza prema nerezidentima. Monetarnu pasivu CBBiH čine novac izvan monetarnih vlasti i depoziti rezidenata kod monetarnih vlasti. Neto strana aktiva CBBiH predstavlja razliku između neto deviznih rezervi i monetarne pasive CBBiH.

Monetarni podaci ažurirani u skladu sa metodologijom MMF-a (Priručnik za monetarnu i finansijsku statistiku, 2000.), od januara 2006. godine.

T25: BiH - Izvoz prema zemlji destinacije											- u hiljadama KM -
Godina	Mjesec	Njemačka	Hrvatska	Italija	Srbija	Slovenija	Austrija	Turska	Crna Gora	Ostale zemlje	Ukupno
2013.		1.310.844	1.194.637	1.003.294	766.745	686.503	687.565	174.625	270.745	2.285.317	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	1.195.438	800.690	697.785	755.827	234.392	293.818	2.431.255	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.554.212	8.987.315
2016.		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	2.819.806	9.418.109
2017.		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.216.524	11.055.383
2018.		1.741.537	1.464.002	1.352.791	1.251.474	1.057.052	1.020.991	323.223	402.113	3.287.069	11.900.251
2019.		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.303	3.011.551	11.492.564
2020.		1.630.844	1.362.907	1.015.184	1.152.068	954.078	1.005.509	314.249	293.645	2.792.675	10.521.159
2021.		2.137.576	1.864.306	1.608.291	1.722.477	1.219.184	1.284.935	358.064	394.449	3.684.248	14.273.529
2022.		2.666.194	2.676.624	1.991.386	2.363.435	1.421.819	1.710.354	311.638	576.469	4.255.821	17.973.740
2022.	07.	221.382	214.002	203.043	176.352	112.167	142.417	19.657	33.885	337.502	1.460.408
	08.	204.002	218.864	100.539	180.427	104.280	145.104	20.829	58.616	309.457	1.342.116
	09.	226.222	273.832	163.817	191.870	124.224	162.654	27.350	47.200	418.779	1.635.948
	10.	235.076	208.637	155.124	186.477	134.382	154.514	31.175	55.981	360.754	1.522.119
	11.	245.020	212.984	155.567	175.442	132.692	159.417	22.135	39.167	376.130	1.518.554
	12.	194.959	206.766	141.262	204.792	105.530	125.410	27.846	46.479	353.927	1.406.969
2023.	01.	219.228	206.089	122.376	204.651	110.626	140.232	18.807	52.724	326.060	1.400.795
	02.	236.076	230.523	127.886	188.449	115.867	144.112	22.768	75.328	339.180	1.480.189
	03.	245.943	251.369	130.514	187.709	126.654	160.403	30.022	58.669	327.606	1.518.889
	04.	229.489	224.778	103.465	177.622	112.489	143.085	27.275	75.342	306.629	1.400.174
	05.	237.358	219.053	136.752	155.225	123.376	159.475	25.407	53.663	344.136	1.454.446
	06.	230.146	220.565	138.396	151.749	114.366	150.351	20.683	67.253	335.173	1.428.681
	07.	225.922	219.748	141.116	155.470	110.003	145.288	16.902	57.983	312.971	1.385.403
	08.	196.651	176.864	66.667	164.038	94.709	130.142	13.467	46.986	269.364	1.158.889
	09.	229.181	205.178	134.928	172.803	115.717	146.441	16.889	54.266	351.798	1.427.200

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće izvoza iz te zemlje u ukupnom izvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016., 2017., 2018.g).

U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T26: BiH - Uvoz prema zemlji porijekla

- u hiljadama KM -

Godina	Mjesec	Njemačka	Italija	Srbija	Hrvatska	Kina	Slovenija	Ruska Federacija	Turska	Austrija	Ostale zemlje	Ukupno
2013.		1.734.842	1.482.256	1.485.608	1.956.353	914.082	754.344	1.505.995	493.202	521.188	4.321.922	15.169.792
2014.		1.869.564	1.653.565	1.629.521	1.851.693	1.359.548	763.235	1.292.467	582.203	532.109	4.665.372	16.199.278
2015.		1.914.123	1.758.287	1.728.431	1.673.068	1.091.670	773.503	910.072	644.698	560.859	4.797.152	15.851.863
2016.		1.998.877	1.899.582	1.828.142	1.617.713	1.091.966	831.403	729.427	687.349	556.399	4.920.158	16.161.014
2017.		2.103.758	2.062.127	2.029.997	1.828.432	1.186.073	912.704	907.315	766.728	618.743	5.769.765	18.185.642
2018.		2.297.072	2.170.785	2.070.768	1.915.158	1.339.232	917.011	892.371	874.490	672.990	6.124.091	19.273.968
2019.		2.337.802	2.333.081	2.150.219	2.020.597	1.449.423	906.606	451.193	964.624	721.547	6.163.492	19.498.584
2020.		2.074.858	1.949.017	1.895.718	1.523.371	1.355.872	840.875	359.084	896.725	682.570	5.308.196	16.886.285
2021.		2.566.643	2.600.538	2.427.344	1.922.537	1.702.427	984.015	629.494	1.269.716	823.775	6.670.410	21.596.900
2022.		2.992.889	3.540.600	3.057.570	2.844.749	2.327.506	1.113.095	658.099	1.675.148	1.003.269	9.423.523	28.636.447
2022.	07.	255.437	353.235	237.625	269.702	197.554	98.391	60.809	118.631	85.906	797.449	2.474.738
	08.	236.764	254.900	268.715	280.892	203.959	77.730	52.667	138.696	70.641	765.401	2.350.365
	09.	270.424	333.286	285.379	303.870	240.733	103.272	69.104	141.229	93.977	809.376	2.650.649
	10.	283.686	356.414	272.166	259.905	213.623	95.333	27.862	144.955	82.793	790.712	2.527.449
	11.	261.982	303.470	249.403	248.115	215.016	87.615	35.092	143.369	88.439	848.612	2.481.113
	12.	269.587	321.918	243.548	210.646	200.759	93.555	79.178	143.092	77.244	811.101	2.450.627
2023.	01.	201.251	220.343	172.589	181.840	154.128	73.667	43.520	105.510	70.979	620.051	1.843.879
	02.	260.531	303.503	204.533	172.766	183.916	86.452	37.818	115.416	79.141	709.073	2.153.150
	03.	301.631	372.144	276.540	175.994	210.520	107.756	47.310	146.176	96.611	810.850	2.545.531
	04.	264.310	317.548	237.999	139.715	203.656	92.493	45.550	128.403	83.053	739.857	2.252.586
	05.	271.325	303.372	243.420	153.019	238.685	95.276	56.854	138.822	90.342	778.176	2.369.293
	06.	288.840	299.229	252.448	169.709	289.003	99.410	40.484	137.206	88.210	791.601	2.456.139
	07.	287.300	338.293	248.647	183.702	224.275	91.482	39.805	105.946	87.562	757.390	2.364.402
	08.	267.024	306.163	253.885	199.361	237.794	72.808	47.984	126.540	77.047	710.352	2.298.959
	09.	311.100	365.387	249.832	206.455	230.319	94.070	21.420	134.285	84.384	785.540	2.482.794

Napomena:

Kriterij za prikazivanje pojedinačnih zemalja je učešće uvoza iz te zemlje u ukupnom uvozu BiH u trogodišnjem periodu (2016., 2017., 2018 .godine). U skladu s navedenim, sve zemlje sa učešćem većim od 3,0% iskazane su pojedinačno, dok su ostale zemlje uključene u kategoriju Ostale zemlje.

T27: Struktura izvoza robe

Period Grupa proizvoda	januar - septembar 2022.	januar - septembar 2023.		Procenat promjene u odnosu na isti period prethodne godine
	Iznos u hiljadama KM	Iznos u hiljadama KM	Procenat učešća	
Životinje i proizvodi životinjskog porijekla	145.295	173.652	1,4	19,5
Proizvodi biljnog porijekla	174.432	140.611	1,1	-19,4
Masti i ulja životinjskog porijekla i biljnog porijekla	104.407	102.119	0,8	-2,2
Prehrambene preradevine	345.487	363.098	2,9	5,1
Proizvodi mineralnog porijekla	1.593.028	1.449.958	11,5	-9,0
Proizvodi hemijske industrije ili srodnih industrija	947.145	935.901	7,4	-1,2
Plastične mase, guma i kaučuk	619.604	596.867	4,7	-3,7
Koža i krzno	91.943	74.807	0,6	-18,6
Drvo i proizvodi od drveta	878.493	748.622	5,9	-14,8
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	405.520	319.996	2,5	-21,1
Tekstil i tekstilni proizvodi	572.248	640.990	5,1	12,0
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	654.356	667.567	5,3	2,0
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala, keramički proizvodi, staklo i stakleni proizvodi	163.311	168.553	1,3	3,2
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, drago i poludrago kamenje	38.564	23.343	0,2	-39,5
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	3.177.041	2.397.040	18,9	-24,6
Mašine, aparati, mehanički i električni uređaji	1.840.315	2.054.600	16,2	11,6
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	378.603	442.856	3,5	17,0
Satovi, mjerni, muzički i medicinski instrumenti	56.336	51.666	0,4	-8,3
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	182.466	218.725	1,7	19,9
Razni proizvodi	1.157.174	1.083.399	8,6	-6,4
Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	92	154	0,0	68,0
Nerazvrstano	237	141	0,0	-40,7
Ukupno	13.526.098	12.654.665	100,0	-6,4

Napomena:

Izvor ovih podataka je Agencija za statistiku BiH i zbog toga se ukupan izvoz i uvoz robe razlikuju od vrijednosti iskazanih u statistici platnog bilansa koja uključuje razna prilagođenja.

Podaci su klasifikovani prema Harmonizovanom sistemu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T27: Struktura uvoza robe

Period Grupa proizvoda	januar -septembar 2022.	januar - septembar 2023.		Procenat promjene u odnosu na isti period prethodne godine
	Iznos u hiljadama KM	Iznos u hiljadama KM	Procenat učešća	
Životinje i proizvodi životinjskog porijekla	568.196	650.396	3,1	14,5
Proizvodi biljnog porijekla	830.330	762.479	3,7	-8,2
Masti i ulja životinjskog porijekla i biljnog porijekla	186.747	127.620	0,6	-31,7
Prehrambene preradevine	1.609.199	1.844.721	8,9	14,6
Proizvodi mineralnog porijekla	3.622.676	2.911.247	14,0	-19,6
Proizvodi hemijske industrije ili srodnih industrija	1.678.217	1.747.497	8,4	4,1
Plastične mase, guma i kaučuk	1.462.441	1.310.648	6,3	-10,4
Koža i krzno	267.221	237.731	1,1	-11,0
Drvo i proizvodi od drveta	378.425	338.183	1,6	-10,6
Celuloza, papir i karton i njihovi proizvodi	478.938	420.678	2,0	-12,2
Tekstil i tekstilni proizvodi	1.174.806	1.220.756	5,9	3,9
Obuća, šeširi, kape i slični proizvodi	318.503	323.273	1,6	1,5
Proizvodi od kamena, gipsa, cementa i sličnih materijala, keramički proizvodi, staklo i stakleni proizvodi	421.547	421.913	2,0	0,1
Biseri, plemeniti metali i njihovi proizvodi, drago i poludrago kamenje	49.460	41.097	0,2	-16,9
Bazni metali i proizvodi od baznih metala	3.610.996	2.858.484	13,8	-20,8
Mašine, aparati, mehanički i električni uređaji	2.640.741	3.240.423	15,6	22,7
Transportna sredstva i njihovi dijelovi i pribor	1.136.856	1.546.454	7,4	36,0
Satovi, mjerni, muzički i medicinski instrumenti	270.306	271.563	1,3	0,5
Oružje i municija; njihovi dijelovi i pribor	16.412	16.590	0,1	1,1
Razni proizvodi	447.830	471.498	2,3	5,3
Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	5.963	3.483	0,0	-41,6
Nerazvrstano	1.447	0	0,0	-100,0
Ukupno	21.177.258	20.766.732	100,0	-1,9

Napomena:

Izvor ovih podataka je Agencija za statistiku BiH i zbog toga se ukupan izvoz i uvoz robe razlikuju od vrijednosti iskazanih u statistici platnog bilansa koja uključuje razna prilagođenja.

Podaci su klasifikovani prema Harmonizovanom sistemu kodova Svjetske trgovinske organizacije.

T28: Pregled prosječnih srednjih kurseva konvertibilne marke

Godina	Mjesec	EMU	Hrvatska	Češka R.	Mađarska	Japan	Švicarska	Turska	V. Britanija	SAD	Kina	Srbija
		EUR	HRK	CZK	HUF	JPY	CHF	TRY	GBP	USD	CNY	RSD
		1	100	1	100	100	1	1	1	1	1	100
2013.		1,955830	25,806786	0,075328	0,658705	1,512911	1,589326	0,775940	2,304432	1,473557	0,239647	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,071033	0,633710	1,393940	1,610337	0,673375	2,426325	1,474019	0,239264	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017.		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018.		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019.		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2020.		1,955830	25,946780	0,074002	0,557563	1,607387	1,827419	0,247515	2,201320	1,716607	0,248658	1,663431
2021.		1,955830	25,977234	0,076253	0,545671	1,506596	1,808910	0,191301	2,274685	1,653851	0,256382	1,663495
2022.		1,955830	25,957036	0,079629	0,501501	1,420249	1,948176	0,113256	2,294933	1,860152	0,276500	1,665037
2022.	07.	1,955830	26,008840	0,079496	0,485134	1,404683	1,979336	0,110157	2,299766	1,918855	0,285061	1,666040
	08.	1,955830	26,028995	0,079613	0,486818	1,429335	2,019274	0,106979	2,315582	1,929271	0,283948	1,666605
	09.	1,955830	26,000744	0,079611	0,485704	1,382979	2,026399	0,107735	2,240012	1,971803	0,281512	1,666985
	10.	1,955830	25,976881	0,079734	0,467406	1,355352	2,002431	0,107293	2,243115	1,994232	0,277561	1,667177
	11.	1,955830	25,932866	0,080256	0,481296	1,347817	1,986095	0,103151	2,250632	1,919565	0,267564	1,667259
	12.	1,955830	25,923001	0,080562	0,479734	1,369943	1,982983	0,099057	2,250369	1,848342	0,264763	1,667226
2023.	01.	1,955830		0,081594	0,493759	1,391460	1,965054	0,096833	2,216435	1,818750	0,267412	1,666536
	02.	1,955830		0,082464	0,507182	1,376882	1,973557	0,096812	2,207511	1,824700	0,267086	1,666960
	03.	1,955830		0,082578	0,507819	1,369219	1,975767	0,096431	2,218829	1,831257	0,265449	1,667151
	04.	1,955830		0,083430	0,520434	1,339173	1,984199	0,092329	2,220998	1,784811	0,259269	1,667605
	05.	1,955830		0,082933	0,524764	1,314185	2,004371	0,091180	2,244923	1,797649	0,257563	1,667612
	06.	1,955830		0,082539	0,527753	1,281164	2,004097	0,077382	2,278867	1,805086	0,252568	1,667704
	07.	1,955830		0,081859	0,516463	1,254231	2,022215	0,066975	2,278572	1,771635	0,246254	1,668416
	08.	1,955830		0,081129	0,507722	1,239124	2,039752	0,066552	2,276774	1,792243	0,247350	1,668592
	09.	1,955830		0,080279	0,506941	1,239560	2,038612	0,067761	2,271708	1,828363	0,250583	1,668781

T29: Vladine finansije BiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Period	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko	Konsolidovani prihodi	Institucije BiH	FBiH	RS	Brčko	Konsolidovani rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
2013.		1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2
2014.		1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3
2015.		1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9
2016.		1.062,9	7.645,4	3.937,0	248,5	12.767,3	949,3	7.013,5	3.636,9	198,6	11.672,0	724,5	370,8
2017.		1.049,4	8.150,9	4.141,8	263,7	13.479,2	967,0	7.164,3	3.696,0	212,8	11.913,4	759,7	806,0
2018.		1.045,0	8.833,6	4.364,6	280,9	14.402,3	995,9	7.660,0	3.983,4	233,7	12.738,5	889,2	774,5
2019.		1.051,4	9.217,5	4.584,0	288,8	15.018,1	985,5	8.120,3	4.097,6	254,6	13.334,3	1.006,6	677,2
2020.		1.070,6	8.614,0	4.652,1	268,3	14.430,7	1.028,6	8.583,1	4.749,6	287,9	14.474,8	1.765,1	-1.809,2
2021.		1.093,0	9.616,7	5.147,2	305,9	16.055,3	982,3	8.792,8	4.861,0	268,5	14.797,0	1.368,9	-110,6
2022.		1.165,5	10.946,2	5.887,4	338,4	18.212,9	1.096,1	9.797,8	5.748,5	287,5	16.805,3	1.590,2	-182,7
2018.	Q1	277,7	1.762,1	816,9	57,0	2.882,0	231,4	1.499,4	728,4	34,3	2.462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1.914,5	884,1	61,4	3.075,2	231,7	1.683,3	784,4	51,8	2.723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1.951,9	861,7	69,0	3.250,5	243,9	1.651,7	835,0	56,0	2.754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2.138,2	960,8	75,4	3.259,2	289,0	2.104,9	983,4	78,9	3.416,8	237,9	-395,5
2019.	Q1	238,9	1.899,1	845,3	60,2	3.013,8	225,9	1.600,5	806,8	42,5	2.646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1.990,1	902,3	67,3	3.187,1	239,2	1.770,8	789,9	63,1	2.828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2.079,8	924,2	71,6	3.309,8	253,8	1.800,7	823,5	54,3	2.896,5	78,9	334,4
	Q4	280,8	2.080,5	1.015,2	72,2	3.412,9	266,6	2.177,5	972,4	81,1	3.461,9	210,4	-259,4
2020.	Q1	286,0	1.906,0	862,8	59,7	3.081,9	235,6	1.695,3	877,3	42,7	2.818,4	40,6	222,9
	Q2	235,6	1.674,2	887,0	53,6	2.815,4	232,8	1.834,2	1.090,5	62,6	3.185,2	102,1	-471,9
	Q3	266,9	1.963,7	970,8	67,0	3.236,3	231,7	2.024,8	933,7	69,8	3.227,7	96,5	-88,0
	Q4	282,1	2.027,8	1.067,1	71,3	3.418,9	328,5	2.249,0	1.117,7	93,8	3.759,7	231,1	-571,9
2021.	Q1	277,6	1.906,5	976,0	61,7	3.191,6	240,3	1.727,9	929,8	47,9	2.915,8	60,1	215,7
	Q2	275,1	2.094,2	976,5	69,9	3.390,8	235,1	1.919,4	1.022,4	59,7	3.211,7	93,3	85,8
	Q3	262,8	2.146,5	1.273,1	74,1	3.728,3	256,3	1.953,5	963,4	58,9	3.204,0	78,9	445,4
	Q4	277,5	2.272,0	894,9	82,3	3.501,4	250,5	2.430,2	1.170,4	85,6	3.911,4	288,6	-698,7
2022.	Q1	256,1	2.181,7	1.070,1	72,9	3.550,1	243,1	1.818,4	979,0	57,4	3.067,3	22,0	460,8
	Q2	278,1	2.498,0	1.193,2	81,2	4.026,0	236,4	2.227,9	1.146,3	62,6	3.648,6	82,3	295,1
	Q3	326,9	2.424,2	1.209,6	83,2	4.009,0	269,8	2.266,2	1.261,1	63,5	3.825,9	108,6	74,6
	Q4	304,5	2.579,7	1.188,1	85,8	4.127,5	346,7	2.649,5	1.385,0	87,9	4.438,5	272,8	-583,8
2023.	Q1	304,7	2.508,4	1.237,5	76,3	4.072,6	293,1	2.214,2	1.165,9	60,3	3.679,1	33,1	360,3
	Q2	400,5	2.815,3	1.234,3	86,2	4.487,0	324,7	2.599,6	1.214,7	68,9	4.158,6	78,4	250,0

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T30: Vladine finansije BiH - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda

- u milionima KM -

Godina	Period	Prihodi					Rashodi					Neto nabavka nefinansijskih sredstava	
		Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Kompensacije zaposlenih	Korištenje roba i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi			
2013.		5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8
2014.		6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8
2015.		6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1
2016.		6.760,4	4.473,6	1.533,4	12.767,3	3.295,5	2.187,5	252,0	382,8	4.755,0	799,3	11.672,0	724,5
2017.		7.151,1	4.734,2	1.594,0	13.479,2	3.312,6	2.340,6	223,0	444,0	4.758,5	834,7	11.913,4	759,7
2018.		7.688,4	5.041,8	1.672,0	14.402,3	3.422,1	2.534,0	242,5	476,0	5.013,2	1.050,8	12.738,5	889,2
2019.		8.014,1	5.345,7	1.658,4	15.018,1	3.738,1	2.688,3	241,1	507,3	5.223,4	936,1	13.334,3	1.006,6
2020.		7.363,3	5.383,9	1.683,5	14.430,7	3.921,8	2.702,8	255,9	870,1	5.508,0	1.216,3	14.474,8	1.765,1
2021.		8.485,4	5.798,0	1.771,9	16.055,3	4.039,2	2.847,7	240,2	742,9	5.718,3	1.208,7	14.797,0	1.368,9
2022.		9.898,8	6.482,5	1.831,6	18.212,9	4.546,5	3.256,5	259,4	747,7	6.503,1	1.492,1	16.805,3	1.590,2
2018.	Q1	1.526,1	1.153,2	202,7	2.882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1.136,3	84,9	2.462,0	30,9
	Q2	1.597,5	1.243,8	234,0	3.075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1.198,7	144,2	2.723,4	66,5
	Q3	1.787,5	1.241,5	221,6	3.250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1.224,5	179,2	2.754,4	91,2
	Q4	1.570,5	1.403,3	285,4	3.259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1.295,6	561,8	3.416,8	237,9
2019.	Q1	1.528,5	1.247,2	238,1	3.013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1.202,7	111,1	2.646,0	26,0
	Q2	1.669,1	1.335,2	182,8	3.187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1.254,2	123,2	2.828,7	71,9
	Q3	1.734,1	1.336,0	239,6	3.309,8	805,4	517,7	43,3	112,2	1.252,3	165,5	2.896,5	78,9
	Q4	1.904,0	1.427,3	81,6	3.412,9	850,7	617,2	52,5	189,6	1.349,2	402,7	3.461,9	210,4
2020.	Q1	1.556,2	1.286,5	239,2	3.081,9	817,7	482,1	69,8	60,4	1.274,3	114,1	2.818,4	40,6
	Q2	1.327,2	1.223,4	264,8	2.815,4	861,7	495,5	43,3	157,1	1.277,1	350,5	3.185,2	102,1
	Q3	1.564,3	1.418,6	253,4	3.236,3	850,4	486,3	42,4	262,8	1.357,6	228,3	3.227,7	96,5
	Q4	1.848,8	1.455,5	114,7	3.418,9	872,7	638,3	71,6	299,2	1.419,6	458,2	3.759,7	231,1
2021.	Q1	1.560,9	1.319,3	311,4	3.191,6	851,1	486,3	55,0	47,5	1.318,9	156,9	2.915,8	60,1
	Q2	1.690,2	1.437,0	263,5	3.390,8	866,7	529,2	60,3	142,9	1.376,4	236,2	3.211,7	93,3
	Q3	1.854,4	1.441,1	232,0	3.527,5	865,8	547,5	31,9	123,2	1.405,4	230,2	3.204,0	78,9
	Q4	2.082,2	1.600,5	19,6	3.702,2	913,6	651,8	60,8	336,5	1.430,2	518,6	3.911,4	288,6
2022.	Q1	1.851,2	1.462,0	236,9	3.550,1	908,3	517,6	52,7	55,2	1.377,3	156,2	3.067,3	22,0
	Q2	2.110,4	1.604,5	311,1	4.026,0	960,2	570,0	68,1	160,9	1.531,3	358,0	3.648,6	82,3
	Q3	2.124,8	1.643,0	241,3	4.009,0	988,8	599,2	67,7	154,3	1.631,2	384,8	3.825,9	108,6
	Q4	2.185,5	1.773,1	168,9	4.127,5	1.056,7	754,5	38,6	266,7	1.743,3	578,7	4.438,5	272,8
2023.	Q1	2.106,4	1.712,4	253,8	4.072,6	1.078,9	586,8	98,9	45,7	1.722,6	146,3	3.679,1	33,1
	Q2	2.281,8	1.819,3	385,9	4.487,0	1.146,3	636,2	60,0	145,2	1.904,6	266,3	4.158,6	78,4

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija svih nivoa vlasti, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti, entitetskih javnih preduzeća za ceste i entitetskih javnih preduzeća za autoceste. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH, JP Putevi RS, JP Autoceste FBiH i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T31: Vladine finansije FBiH - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Period	Konsolidovani prihodi			Konsolidovani rashodi			Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit		
		Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni	Budžet Federacije BiH	Fondovi socijalnog osiguranja	Kantoni				
2013.		1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.		1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2015.		1.510,0	3.175,8	1.919,5	7.196,5	1.354,1	3.224,3	1.869,1	6.843,5	221,4	131,6
2016.		1.652,8	3.323,4	2.012,1	7.645,4	1.380,2	3.314,2	1.885,5	7.013,5	248,1	383,7
2017.		1.876,9	3.538,4	2.108,4	8.150,9	1.394,8	3.423,3	1.970,4	7.164,3	353,6	633,1
2018.		2.008,2	3.815,7	2.292,5	8.833,6	1.552,7	3.660,1	2.075,7	7.660,0	426,4	747,2
2019.		1.878,3	4.069,5	2.473,2	9.217,5	1.493,6	3.953,0	2.274,3	8.120,3	564,8	532,5
2020.		3.718,6	1.733,5	2.417,9	8.614,0	4.008,2	1.757,6	2.331,0	8.583,1	821,3	-790,4
2021.		4.141,4	1.848,2	2.730,4	9.616,7	3.998,3	1.809,7	2.521,5	8.792,8	804,3	19,5
2022.		4.622,9	2.085,4	3.294,1	10.946,2	4.311,1	1.970,1	2.997,2	9.797,8	981,6	166,8
2018.	Q1	414,4	884,7	531,6	1.762,1	273,2	866,2	428,7	1.499,4	6,4	256,2
	Q2	465,1	947,8	589,1	1.914,6	366,7	910,3	493,8	1.683,3	15,8	215,4
	Q3	478,4	933,5	629,2	1.951,8	341,4	902,7	496,9	1.651,7	32,1	268,0
	Q4	650,3	1.029,9	542,6	2.138,2	571,3	961,8	656,3	2.104,9	82,4	-49,1
2019.	Q1	412,7	947,2	612,9	1.899,1	267,8	937,0	469,4	1.600,5	-4,7	303,3
	Q2	459,2	1.017,7	605,2	1.990,1	351,5	986,1	525,1	1.770,8	35,9	183,5
	Q3	491,1	1.010,4	678,4	2.079,8	379,3	987,6	533,9	1.800,7	21,0	258,1
	Q4	515,3	1.072,8	576,8	2.080,5	495,1	1.020,8	745,9	2.177,5	79,4	-176,4
2020.	Q1	895,0	408,3	614,8	1.906,0	809,3	427,7	470,4	1.695,3	7,3	203,4
	Q2	823,9	388,3	482,2	1.674,2	882,4	426,8	545,2	1.834,2	28,6	-188,6
	Q3	971,5	444,0	757,0	1.963,7	1.233,7	431,2	568,7	2.024,8	29,7	-90,8
	Q4	1.028,2	470,7	563,9	2.027,8	1.082,8	454,6	746,6	2.249,0	53,4	-274,6
2021.	Q1	903,2	407,4	604,0	1.906,5	810,6	432,3	493,1	1.727,9	9,9	168,7
	Q2	997,0	458,8	666,8	2.094,2	930,2	436,6	581,0	1.919,4	17,8	157,1
	Q3	1.068,4	442,7	748,8	2.146,5	1.063,0	440,8	563,2	1.953,5	21,2	171,8
	Q4	1.172,8	514,8	710,9	2.272,0	1.194,5	477,7	884,3	2.430,2	70,6	-228,7
2022.	Q1	1.020,4	454,8	713,2	2.181,7	800,3	445,8	579,0	1.818,4	-12,6	375,9
	Q2	1.165,2	504,8	953,8	2.498,0	1.202,3	456,9	694,6	2.227,9	20,1	250,0
	Q3	1.172,4	512,4	840,3	2.424,2	1.114,0	497,4	755,7	2.266,2	38,0	120,0
	Q4	1.264,9	582,1	786,7	2.579,7	1.194,5	541,2	967,9	2.649,5	99,7	-169,5
2023.	Q1	1.240,8	523,8	755,0	2.508,4	1.029,1	513,7	682,6	2.214,2	4,7	289,6
	Q2	1.338,9	594,1	910,3	2.815,3	1.294,0	524,4	809,2	2.599,6	22,7	193,0

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T32: Vladine finansije FBiH - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda

- u milionima KM -

Godina	Period	Prihodi				Rashodi							
		Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi		Kompenzacije zaposlenih	Korištenje roba i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	
2013.		3.121,9	2.706,9	779,8	6.608,6	1.700,2	1.580,7	93,8	239,9	2.520,2	339,9	6.474,5	645,6
2014.		3.299,8	2.819,9	852,5	6.972,1	1.655,5	1.569,0	103,0	233,5	2.636,5	454,7	6.652,2	685,7
2015.		3.500,3	2.875,6	820,6	7.196,5	1.660,1	1.607,1	120,1	256,8	2.672,9	526,5	6.843,5	221,4
2016.		3.779,4	3.005,6	860,4	7.645,4	1.656,8	1.664,0	129,0	253,6	2.723,9	586,2	7.013,5	248,1
2017.		4.058,5	3.203,9	888,4	8.150,9	1.685,2	1.739,2	119,2	284,4	2.787,5	548,8	7.164,3	353,6
2018.		4.416,3	3.456,5	960,8	8.833,6	1.753,1	1.845,8	103,9	300,5	2.932,6	724,1	7.660,0	426,4
2019.		4.646,9	3.688,8	881,8	9.217,5	1.994,9	2.009,1	101,2	344,0	3.094,9	576,2	8.120,3	564,8
2020.		4.119,4	3.662,0	832,7	8.614,0	2.062,7	2.033,7	97,5	583,8	3.246,0	559,4	8.583,1	821,3
2021.		4.842,4	3.927,4	846,9	9.616,7	2.119,5	2.123,1	81,5	529,8	3.295,6	643,4	8.792,8	804,3
2022.		5.620,2	4.424,1	901,9	10.946,2	2.368,3	2.348,5	90,8	498,3	3.693,0	798,7	9.797,8	981,6
2018.	Q1	841,7	806,8	113,6	1.762,1	360,7	366,2	24,0	25,1	670,2	53,2	1.499,4	6,4
	Q2	937,8	859,8	117,0	1.914,6	380,9	383,3	32,0	72,0	717,4	97,7	1.683,3	15,8
	Q3	952,3	858,7	140,8	1.951,8	365,4	381,1	20,4	58,6	721,5	104,7	1.651,7	32,1
	Q4	990,3	931,2	216,8	2.138,2	397,1	450,4	26,4	89,7	747,3	394,0	2.104,9	82,4
2019.	Q1	876,0	864,8	158,2	1.899,1	415,5	396,4	21,4	22,8	716,1	28,3	1.600,5	-4,7
	Q2	963,8	925,1	101,2	1.990,1	429,9	415,8	32,6	54,3	758,6	79,5	1.770,8	35,9
	Q3	1.015,3	922,5	142,0	2.079,8	423,1	432,2	20,9	76,2	749,6	98,8	1.800,7	21,0
	Q4	1.041,7	976,4	62,4	2.080,5	465,3	488,8	24,5	128,1	794,6	276,2	2.177,5	79,4
2020.	Q1	888,3	889,9	127,8	1.906,0	418,4	417,2	23,1	37,1	753,1	46,5	1.695,3	7,3
	Q2	759,7	823,9	90,5	1.674,2	460,9	424,3	29,5	68,0	770,3	81,2	1.834,2	28,6
	Q3	842,5	973,2	148,0	1.963,7	443,5	419,7	24,1	190,6	820,7	126,1	2.024,8	29,7
	Q4	1.406,4	1.001,7	97,4	2.505,6	411,0	471,9	22,7	-14,3	674,7	229,1	1.795,1	66,0
2021.	Q1	853,9	896,3	156,3	1.906,5	442,8	423,5	25,2	26,8	775,3	34,4	1.727,9	9,9
	Q2	993,6	974,5	126,2	2.094,2	455,5	439,7	15,4	100,9	782,7	125,1	1.919,4	17,8
	Q3	1.062,8	973,0	110,7	2.146,5	447,6	449,8	22,7	74,7	826,0	132,8	1.953,5	21,2
	Q4	1.148,2	1.083,5	40,3	2.272,0	491,4	528,5	16,6	260,1	830,1	303,6	2.430,2	70,6
2022.	Q1	1.038,9	1.009,0	133,8	2.181,7	483,2	445,0	24,2	35,9	781,9	48,3	1.818,4	-12,6
	Q2	1.251,4	1.096,9	149,7	2.498,0	518,8	481,1	18,2	103,2	893,2	213,4	2.227,9	20,1
	Q3	1.183,1	1.116,4	124,7	2.424,2	507,9	501,8	25,9	102,0	939,4	189,2	2.266,2	38,0
	Q4	1.266,7	1.201,8	111,3	2.579,7	546,9	577,5	20,9	180,6	982,5	341,1	2.649,5	99,7
2023.	Q1	1.185,0	1.175,4	148,1	2.508,4	573,6	515,2	36,6	35,5	993,9	59,3	2.214,2	4,7
	Q2	1.309,6	1.268,3	237,3	2.815,3	611,1	543,8	30,0	95,4	1.154,3	165,0	2.599,6	22,7

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: ministarstava finansija, fondova socijalnog osiguranja svih nivoa vlasti u FBiH, JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Ceste svih nivoa vlasti FBiH i JP Autoceste FBiH dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T33: Vladine finansije RS - jedinice sektora vlade

- u milionima KM -

Godina	Period	Konsolidovani prihodi			Konsolidovani rashodi			Neto nabavka nefinansijskih sredstava	Neto suficit/deficit
		Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja		Budžet Republike Srpske	Fondovi socijalnog osiguranja			
2013.		1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.		1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2015.		1.804,1	1.713,5	3.931,3	1.707,5	1.754,9	3.700,6	235,3	-4,6
2016.		2.556,5	744,4	3.937,0	2.415,9	749,7	3.636,9	366,3	-66,3
2017.		2.713,7	780,7	4.141,8	2.422,3	746,2	3.696,0	268,7	177,1
2018.		2.839,4	774,2	4.364,6	2.700,8	720,0	3.983,4	337,4	43,9
2019.		2.963,6	834,5	4.584,0	2.775,6	728,5	4.097,6	376,0	110,3
2020.		3.041,5	907,2	4.652,1	3.395,7	784,0	4.749,6	821,8	-919,2
2021.		3.312,2	984,5	5.147,2	3.399,0	862,5	4.861,0	415,9	-129,7
2022.		4.182,4	1.099,8	5.887,4	4.371,0	984,2	5.748,5	553,7	-414,8
2018.	Q1	665,5	170,8	816,9	585,9	161,9	728,4	8,8	79,7
	Q2	719,3	185,4	884,1	637,6	167,4	784,4	33,4	66,3
	Q3	699,7	182,4	861,7	682,5	172,8	835,0	37,2	-10,5
	Q4	754,9	230,4	960,8	794,8	213,1	983,4	80,0	-102,7
2019.	Q1	677,6	192,4	845,3	666,6	164,9	806,8	26,1	12,4
	Q2	724,1	204,3	902,3	643,5	172,7	789,9	30,6	81,7
	Q3	743,8	210,1	924,2	677,1	176,2	823,5	46,3	54,4
	Q4	818,1	222,2	1.015,2	788,5	209,1	972,4	95,4	-52,6
2020.	Q1	687,2	201,3	862,8	722,0	181,0	877,3	29,2	-43,7
	Q2	716,2	198,0	887,0	957,7	160,0	1.090,5	56,3	-259,8
	Q3	780,2	249,8	970,8	801,3	191,6	933,7	46,4	-9,3
	Q4	857,9	252,4	1.067,1	914,7	246,2	1.117,7	99,3	-149,9
2021.	Q1	792,8	214,2	976,0	771,8	189,0	929,8	35,6	10,6
	Q2	771,2	255,8	976,5	853,6	219,4	1.022,4	52,1	-98,0
	Q3	870,3	251,8	1.072,2	788,2	225,1	963,4	44,6	64,3
	Q4	877,9	256,6	1.095,8	985,5	223,7	1.170,4	121,1	-195,7
2022.	Q1	881,8	232,7	1.070,1	805,5	217,9	979,0	31,7	59,5
	Q2	989,3	277,4	1.193,2	981,2	238,6	1.146,3	59,0	-12,0
	Q3	991,5	276,5	1.209,6	1.061,6	257,8	1.261,1	62,2	-113,7
	Q4	963,3	306,2	1.188,1	1.202,9	263,5	1.385,0	133,0	-329,8
2023.	Q1	1.014,5	252,1	1.237,5	939,2	255,8	1.165,9	38,7	32,9
	Q2	1.031,7	280,9	1.234,3	1.016,9	276,1	1.214,7	53,8	-34,2

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: Ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Auto putevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Putevi RS i JP Auto putevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T34: Vladine finansije RS - struktura konsolidovanih prihoda i rashoda

- u milionima KM -

Godina	Period	Prihodi						Rashodi				Neto nabavka nefinansijskih sredstava	
		Porez	Doprinosi za socijalno	Grantovi i ostali prihodi	Kompensacije zaposlenih	Korištenje roba i usluga	Kamate	Subvencije	Socijalna davanja	Grantovi i ostali rashodi			
2013.		1.831,8	1.362,6	410,1	3.604,4	881,3	303,6	105,7	123,2	1.854,8	146,5	3.415,1	310,3
2014.		1.847,8	1.379,9	542,1	3.769,8	922,4	313,3	133,9	108,3	1.968,7	205,8	3.652,3	360,5
2015.		1.967,1	1.417,9	546,3	3.931,3	939,3	305,2	149,3	105,0	1.998,0	203,8	3.700,6	235,3
2016.		2.001,5	1.431,1	504,4	3.937,0	946,1	300,6	120,7	111,7	1.982,3	175,5	3.636,9	366,3
2017.		2.100,5	1.490,2	551,2	4.141,8	925,8	372,6	102,2	132,6	1.925,6	237,2	3.696,0	268,7
2018.		2.279,6	1.543,1	541,9	4.364,6	950,3	436,5	136,8	148,4	2.031,5	279,9	3.983,4	337,4
2019.		2.357,8	1.612,0	614,2	4.584,0	1.002,7	424,2	137,5	145,6	2.084,0	303,5	4.097,6	376,0
2020.		2.228,7	1.675,6	747,9	4.652,1	1.093,6	433,8	155,9	254,2	2.216,7	595,4	4.749,6	821,8
2021.		2.589,5	1.823,9	733,9	5.147,2	1.138,9	475,7	156,4	192,4	2.374,2	523,4	4.861,0	415,9
2022.		3.097,4	2.008,2	781,8	5.887,4	1.350,6	626,3	166,6	221,6	2.750,9	632,6	5.748,5	553,7
2018.	Q1	429,8	339,9	47,1	816,9	182,5	23,7	23,0	16,7	458,7	23,8	728,4	8,8
	Q2	453,2	374,1	56,8	884,1	184,9	27,8	32,6	27,6	473,6	37,9	784,4	33,4
	Q3	448,9	372,0	40,8	861,7	182,8	31,6	25,5	37,7	495,2	62,1	835,0	37,2
	Q4	435,0	457,1	68,6	960,8	188,1	50,1	29,4	47,5	522,0	146,4	983,4	80,0
2019.	Q1	424,0	373,3	48,1	845,3	191,8	24,0	19,9	17,1	479,3	74,7	806,8	26,1
	Q2	468,5	398,4	35,3	902,3	194,0	32,1	35,7	21,8	487,1	19,4	789,9	30,6
	Q3	463,2	402,2	58,8	924,2	192,6	26,6	21,7	35,1	493,3	54,1	823,5	46,3
	Q4	457,2	438,1	119,9	1.015,2	199,8	44,7	27,0	51,0	535,3	114,7	972,4	95,4
2020.	Q1	429,9	389,1	43,8	862,8	211,7	25,5	46,1	22,8	512,4	58,6	877,3	29,2
	Q2	347,7	389,0	150,2	887,0	212,9	26,1	13,7	80,2	496,5	261,2	1.090,5	56,3
	Q3	459,4	430,1	81,3	970,8	211,0	27,6	17,7	63,3	526,9	87,2	933,7	46,4
	Q4	477,3	467,5	122,3	1.067,1	217,1	46,6	51,6	65,0	582,7	154,7	1.117,7	99,3
2021.	Q1	468,5	413,4	94,1	976,0	215,0	23,6	29,6	19,9	534,3	107,4	929,8	35,6
	Q2	450,9	449,4	76,2	976,5	217,9	40,2	44,3	37,1	582,4	100,5	1.022,4	52,1
	Q3	531,2	458,9	82,2	1.072,2	220,8	31,2	8,8	43,0	571,0	88,5	963,4	44,6
	Q4	532,9	502,1	60,7	1.095,8	227,8	45,2	43,2	67,2	580,5	206,6	1.170,4	121,1
2022.	Q1	563,1	442,3	64,7	1.070,1	232,7	28,3	25,1	15,4	585,5	92,0	979,0	31,7
	Q2	600,2	495,1	97,9	1.193,2	250,0	35,3	48,4	49,8	627,5	135,2	1.146,3	59,0
	Q3	611,0	513,8	84,8	1.209,6	267,7	38,7	45,6	47,0	678,8	183,3	1.261,1	62,2
	Q4	576,3	556,9	54,9	1.188,1	281,7	65,5	16,7	75,4	735,1	210,6	1.385,0	133,0
2023.	Q1	644,7	527,7	65,1	1.237,5	284,7	32,2	52,9	9,7	717,3	69,1	1.165,9	38,7
	Q2	615,1	537,8	81,5	1.234,3	284,7	38,6	20,1	41,2	739,7	90,4	1.214,7	53,8

Napomena:

Administrativni podaci prikupljeni od: Ministarstva finansija, fondova socijalnog osiguranja u RS, JP Putevi RS i JP Autoputevi RS. Podaci na godišnjem nivou za konsolidovane prihode/rashode uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradovi), JP Putevi RS i JP Autoputevi RS, dok ih podaci za kvartale zbog nedostupnosti izvornih podataka ne uključuju. Razlika između prihoda, s jedne strane, i rashoda s neto nabavkom nefinansijskih sredstava, s druge strane, predstavlja neto suficit/deficit.

T35: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH klasifikovani prema zemlji stranog ulagača - u milionima KM -

Godina	Austrija	Holandija	Hrvatska	Italija	Njemačka	Rusija	Slovenija	Srbija	Švicarska	Turska	Ostale zemlje	Ukupno
2013.	8,5	32,7	18,6	22,5	36,9	-82,8	-35,6	104,6	44,0	31,1	226,7	407,1
2014.	171,1	26,0	88,7	24,0	-6,1	195,8	-1,2	33,1	8,9	17,6	253,1	811,1
2015.	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,5	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	84,1	-3,3	159,6	46,9	57,7	-6,8	101,1	56,9	30,6	-0,3	327,1	853,6
2018.	90,7	100,9	129,1	23,6	105,1	143,4	42,6	21,1	46,5	7,4	252,9	963,3
2019.	68,8	6,7	148,0	17,5	54,4	213,0	22,0	41,6	-19,8	3,2	244,0	799,3
2020.	100,8	-1,1	182,0	36,0	84,9	-14,8	60,4	133,1	-21,0	56,3	207,0	823,5
2021.	106,7	-51,1	96,9	61,4	63,2	-94,4	80,4	100,9	213,1	151,5	401,4	1.130,0
2022.	175,8	166,6	15,8	64,6	159,5	-50,2	79,0	134,4	25,2	55,6	614,1	1.440,3
Jan - Jun 2023.	21,1	124,6	104,9	36,9	80,9	284,2	-1,3	47,1	43,4	83,3	216,4	1.041,7

Napomena:

Direktne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih investicija - četvrto izdanje.

T36: Tokovi direktnih stranih investicija u BiH prema NACE Rev 2 klasifikaciji djelatnosti

- u milionima KM -

Godina	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	Proizvodnja baznih metala	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	Telekomunikacije	Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova	Poslovanje nekretninama	Ostale djelatnosti	Ukupno
2013.	-4,0	2,2	-101,1	26,5	13,9	4,0	5,0	-44,4	73,7	46,1	138,5	46,1	226,9	407,1
2014.	0,3	-5,7	180,6	3,0	-25,4	35,5	-59,4	64,1	37,3	6,8	138,4	187,1	248,5	811,1
2015.	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5	236,1	636,9
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8	248,4	618,4
2017.	20,8	13,5	-26,0	1,2	-8,8	58,8	47,3	59,3	96,1	17,1	203,0	41,9	329,2	853,6
2018.	34,9	9,3	139,0	33,2	15,5	63,7	40,3	121,3	11,9	8,3	140,1	28,4	317,4	963,3
2019.	-13,4	15,1	200,3	26,5	6,4	-2,5	5,9	119,7	17,8	-20,6	153,3	19,0	271,7	799,3
2020.	28,2	-1,8	1,5	39,1	18,8	-29,4	32,7	97,3	37,2	2,3	156,3	73,1	368,3	823,5
2021.	11,7	5,4	-52,2	17,1	5,7	102,7	27,4	138,2	182,8	11,3	11,8	73,4	594,7	1.130,0
2022.	70,2	12,7	-48,8	108,4	32,7	122,9	14,0	114,0	97,5	6,9	146,8	62,3	700,8	1.440,3
Jan - Jun 2023.	10,9	2,8	283,6	53,5	12,6	51,4	13,1	107,6	59,0	9,7	127,7	9,8	300,0	1.041,7

Napomena:

Tokove direktnih stranih investicija u BiH prema NACE 1. Rev 1. klasifikacije djelatnosti za period 2004.-2012. možete naći na web stranici.

Direktne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih investicija - četvrto izdanje.

T37: Stanje direktnih stranih investicija u BiH po komponentama

- u milionima KM -

Godina	Vlasnički udjeli i zadržane zarade	Ostali kapital		Ukupno direktne strane investicije
		Zaduživanja	Ostalo	
2013.	8.871,6	2.632,5	554,7	12.058,8
2014.	8.449,4	3.092,7	550,9	12.093,0
2015.	9.515,7	2.891,1	457,6	12.864,4
2016.	9.698,2	3.057,6	491,9	13.247,7
2017.	10.516,6	3.058,6	373,8	13.949,0
2018.	11.364,4	2.973,0	408,0	14.745,4
2019.	11.663,0	3.184,2	494,7	15.342,0
2020.	11.842,4	3.155,6	682,0	15.680,0
2021.	13.901,3	2.130,4	725,9	16.757,6
2022.	14.311,9	2.365,2	770,3	17.447,4

Napomena:

Direktne strane investicije (tokovi i stanja) kompilirane su u skladu s najnovijim metodološkim uputstvima i preporukama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Detaljan metodološki pristup kompilaciji i prezentiranju je predstavljen u MMF-ovom Priručniku za platni bilans - šesto izdanje i OECD-ovom Okvirnom konceptu definicije direktnih stranih investicija - četvrto izdanje.

T38: Nominalni i realni efektivni kurs konvertibilne marke

Godina	Mjesec	Efektivni kurs KM/ KM (2015=100)	
		NEER	REER
2013.		99,81	103,89
2014.		101,10	103,04
2015.		99,98	99,99
2016.		101,18	98,87
2017.		101,98	98,36
2018.		103,68	98,99
2019.		104,42	98,05
2020.		106,11	97,24
2021.		107,37	96,93
2022.		108,94	100,75
2022.	07.	101,23	98,00
	08.	101,24	97,85
	09.	101,21	98,47
	10.	101,34	99,00
	11.	101,33	98,46
	12.	101,58	99,59
2023.	01.	101,37	99,27
	02.	101,43	99,04
	03.	101,33	98,04
	04.	101,65	98,18
	05.	101,68	97,62
	06.	102,05	97,58
	07.	102,33	97,55
	08.	102,36	97,70

Napomena:

Detaljna metodološka objašnjenja za kompilaciju i izračun NEER i REER indeksa su dostupna na web stranici CBBiH
<http://www.cbbh.ba/content/read/1109>

7. Dodatak

SPISAK BANAKA

Banke koje pokriva Glavna jedinica Sarajevo

- ① 1. Sparkasse Bank d.d. Bosna i Hercegovina Sarajevo
- ① 2. Bosna Bank International d.d. Sarajevo
- ① 3. Razvojna banka Federacije BiH d.d. Sarajevo
- ① 4. ASA Banka d.d. Sarajevo
- ① 5. ProCredit Bank d.d. Sarajevo
- ① 6. Privredna banka d.d. Sarajevo
- ① 7. Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina Sarajevo
- ① 8. ZiraatBank BH d.d. Sarajevo
- ① 9. NLB Banka d.d. Sarajevo
- ① 10. Union Banka d.d. Sarajevo
- ① 11. Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina
- ① 12. Addiko Bank d.d. Sarajevo

Banke koje pokriva Glavna jedinica Mostar

- ① 1. Komercijalno – investiciona banka d.d. Velika Kladuša
- ① 2. UniCredit Bank d.d. Mostar

Banke koje pokriva Glavna banka RS Banja Luka

- ① 1. Addiko Bank a.d. Banja Luka
- ① 2. UniCredit Bank a.d. Banja Luka
- ① 3. Nova banka a.d. Banja Luka
- ① 4. Naša Banka a.d. Bijeljina
- ① 5. NLB Banka a.d. Banja Luka
- ① 6. Atos banka a.d. Banja Luka
- ① 7. Banka Poštanska štedionica a.d. Banja Luka
- ① 8. MF banka a.d. Banja Luka

- ① Članica programa za osiguranje depozita

UPRAVNO VIJEĆE I VIŠE OSOBLJE*UPRAVNO VIJEĆE:*

Predsjedavajući i guverner

dr. Senad Softić

Članovi

mr.sci. Šerif Isović

dr. Danijela Martinović

dr. Radomir Božić

dr. Dragan Kulina

Viceguverneri

Viceguverner nadležan za Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, europske integracije i platne sisteme

dr. Željko Marić

Viceguverner nadležan za Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom

mr. Marko Vidaković

Viceguverner nadležan za Sektor za administraciju i finansije

mr. Ernadina Bajrović

Glavni interni revizor

Rade Jovanović

Zamjenici glavnog internog revizora

mr. Edis Kovačević

Tomislav Ivanković

Ured vodećeg ekonomiste

Rukovodilac ureda

dr. Belma Čolaković

Ured za komunikacije

Rukovodilac ureda

Enes Kurtović

Sektor za statistiku, servisiranje vanjskog duga, europske integracije i platne sisteme

Rukovodni tim

Renata Barić

Đorđe Racković

mr. Verica Božić

mr. Amir Hadžiomerađić

Sektor za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom

Rukovodni tim

mr. Emina Ćeman

Vesna Papić

Nada Mijović

Edin Sijerčić

mr. Vidosav Pantić

Sektor za administraciju i finansije

Rukovodni tim

mr. Jasmin Hadžigrahić

Sanela Leto

Neđo Gutalj

mr. Vesna Paćuka

mr. Ivan Soldo

mr. Dragan Crnogorac

Sulejman Aljović

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Glavna jedinica Sarajevo, direktor

Indira Čaušević

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Glavna jedinica Mostar, direktor

Silvija Ramljak

Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH, direktor

Zoran Babić

Filijala Centralne banke Bosne i Hercegovine na Palama, rukovodilac

-

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Filijala Brčko, rukovodilac

Jasminka Burić

Priprema:

Štamparija Fojnica d.d.

Publikovanje i umnožavanje u obrazovne i nekomercijalne
svrhe je dozvoljeno uz obavezno navođenje izvora.

© Centralna Banka Bosne i Hercegovine | sva prava zadržana

